

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Ракописите се испраќаат во дупликат на адреса: „Службен весник на НРМ“—Скопје. Огласи по тарифата.

СКОПЈЕ
Вторник, 29 јули 1952
Број 22 Година VIII

Претплата за 1952 година изнесува 560 динари. Овој број чини 55 динари
Чековна сметка број 801-901-702

65

УКАЗ

На основа чл. 73 т. 4 од Уставот на НРМ, а во врска со чл. 5 т. 7 од Законот за Президиумот на Народното собрание на НРМ, Президиумот на Народното собрание на НРМ го прогласува Законот за народните одбори на општините, што го донесе Народното собрание на НРМ на седницата од 3 јули 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН

ЗА НАРОДНИТЕ ОДБОРИ НА ОПШТИНИТЕ

Глава прва

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Народниот одбор на општина е претставнички орган на државната власт на работниот народ и орган на народното самоуправување во општината.

Член 2

Народниот одбор на општина го ускладува и обезбедува стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развикот на општината како целина, го штити и помага развикот на социјализмот и зацврстувањето на демократскиот правен поредок, врши одредени права спрема самостојните стопански организации а врши и други задачи што му се ставени во надлежност.

Член 3

Народниот одбор на општина е највисок орган на државната власт на подрачјето на општината и нему му се подредени сите локални органи на управата на подрачјето на општините.

Народниот одбор на општина ја извршува власта во границите на правата и должностите што му се одредени со Уставот и законот.

Само со закон можат на подрачјето на општина за работи од републиканска надлежност да се осниваат органи на управата непосредно подредени на републиканските органи.

Член 4

Народниот одбор на општина го избираат жителите на општината на основа општо, еднакво и непосредно избирачко право со тајно гласање.

Народниот одбор на општина се избира на три години. Почетокот на овој период (мандатен период) се смета од денот на изборот на народниот одбор.

Член 5

Народниот одбор на општина и неговите одборници за својата работа им се одговорни на своите избирачи.

Под условите и на начинот пропишан со закон избирачите можат да го опозоват секој одборник и пред да истече рокот за кој е избран.

Изборот и опозивот на одборниците се уредува со посебен закон.

Член 6

Сите работи од својата надлежност народниот одбор на општина ги врши на свои седници, освен работите што му се дадени во делокруг на претседателот или на советите на народниот одбор.

Член 7

Сите работи од својата надлежност народниот одбор на општина ги врши на основа уставот, законите и другите општи прописи од повисоките државни органи.

При вршењето на работите, народниот одбор на општина се потпира на иницијативата и соработката на народните маси и организациите на работниот народ.

Член 8

Општината опфаќа едно или повеќе места (градче, села, заселци, работнички населби и слични населби), што прават географска и економска целина.

Член 9

Поделбата на територијата на Народна Република Македонија на општини се врши со посебен закон. Оснивањето, соединувањето и укинувањето на општини како и променувањето подрачјата на општините се врши со закон.

Имињата на општините и седиштето на народните одбори на општините, како и имињата на селата може да ги менува Президиумот на Народното собрание со указ.

Член 10

Споровите за граници помеѓу општини во една иста околија ги решава народниот одбор на околијата, а споровите за граници помеѓу општини од подрачјето на две околии ги решава Президиумот на Народното собрание.

Обележувањето на граници на општини го врши народниот одбор на околијата во чиј состав е општината.

Член 11

Секоја општина се наоѓа во подрачјето на една околија.

Член 12

Односите помеѓу народните одбори на општините и другите органи на државната власт и државната управа се засниваат на права и должности одредени со закон.

Член 13

Секој народен одбор на општина има свој статут. Својот статут народниот одбор на општина го донесува во согласност со народниот одбор на околијата.

Со статутот се уредува внатрешното устројство на народниот одбор на општината, помеѓу неговите органи се распоредуваат неговите надлежности и одредува начинот на неговото послување, како и односот на народниот одбор спрема установите и претпријатијата што ги оснивал односно во однос на кои ги врши правата на оснивач.

Статутот на народен одбор на општина почнува да важи откако го потврди народниот одбор на околијата.

Глава втора

ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА НАРОДНИТЕ ОДБОРИ НА ОПШТИНИТЕ

1) Надлежности

Член 14

Народниот одбор на општина ги врши сите работи што се од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развиток на општината доколку за поедини работи со закон не е одредена надлежност на повисоките државни органи.

Во надлежност на народен одбор на општина спаѓаат особено следните работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развиток на општината:

- буџетот на општината;
- локалните давачки;
- редот и начинот на ползување пашњациите, шумите, утрините и каменоломите на кои право на управување има општината, жиропадот; испашата на имањата на поединци; начинот на ползување на сезонските патишта и премини;
- донесувањето на регулациониот план во согласност со народниот одбор на околијата; комуналните уреди и условите за ползување на истите, како и локалните установи и нивните односи спрема граѓаните (водоводот, бунарите, изворите, чешмите, канализацијата, бањите, пералните и сл.); уредувањето на местата, изградувањето и одржувањето на улиците, дрворедите, парковите, тревниците и сл.; уредувањето на пазариштата; одржувањето чистоќата, месниот сообраќај, изградувањето и одржувањето на месните патишта и мостови; јавното осветление, одржувањето на станбениот фонд и надзорот над ползувањето на истиот; гробиштата;

— грижата за извршување на прописите за задолжителното основно школување и основната настава;

— одржувањето на лекарската служба, здравствениите станици, амбулантите, бабичката служба и сл.; преземањето асанациони работи во местен обем; надзор над одржувањето на чистоќата на изворите, потоците, бреговите од реките и сл.; надзорот над хигиенските услови во јавните локала;

— заштитата на децата и мајките; обдеништата, детските игралишта, летовалишта, градинки и сл.; збринувањето на лицата на кои им е потребна заштита;

— одржувањето на локалниот ред и мир; надзорот над употребата на плоштадите, улиците и другите јавни места за општествените потреби на граѓаните; чувањето на полјата, лозјата, и полоделските средства; димничарската служба и мерките против пожар, поплава и елементарни непогоди.

Народниот одбор на општина непосредно ги извршува законите и другите прописи од повисоките државни органи и ги врши работите од извршната делатност во однос на граѓаните, стопанските и општествените организации и установи кога тоа му е со закон или други прописи ставено во надлежност.

Член 15

Надлежноста на народните одбори на општина се утврдува со закон и прописи од повисоките државни органи донесени на основа закон.

Поедини работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, културниот и социјалниот развиток на општината можат да бидат одземени од народниот одбор на општината односно неговата надлежност во тие работи може да биде ограничена само со закон.

Член 16

Сите работи од својата надлежност народните одбори на општините ги вршат на основа законот и во границите на законот и општите прописи од повисоките државни органи;

На основа и во границите на овластенијата што му се дадени со закон или општи прописи од повисоките државни органи народните одбори на општините можат да донесуваат дополнителни прописи за уредување на работи од својата надлежност.

Во работите од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, културниот и социјалниот развиток на општината што не се уредени со закон, народниот одбор на општина има право да донесува самостојни прописи и други акти.

Во случај неслагање помеѓу прописите од народен одбор на општина и прописите од повисоки државни органи се применуваат прописите од повисоките државни органи.

Член 17

Народниот одбор на општина самостојно го донесува буџетот на општината.

Општината има право на одреден постоток од општествениот допринос, данокот на доход и другите со закон одредени даноци што ги плаќаат стопанските организации и другите даночни обврзници на нејзиното подрачје. Минималниот постоток од општествениот допринос и данокот што влегува во буџетот на општината се одредува со општествениот план и прописи од надлежните републикански органи.

За подмирувањето на локалните потреби народниот одбор на општина може да воведува локален прирез, а за изградување на одредени комунални, социјални и културни објекти да воведува и местен самодопринос.

Со буџетот на општината народниот одбор на општина самостојно ја одредува распределбата на сите приходи на општината за вршење на работите од својата надлежност и за подмирување на трошките на својата администрација, како и за потребите на стопанството и другите општествени делатности што се финансираат од буџетот на општината.

Член 18

Општината е правно лице.

Народниот одбор на општината го врши правото на управување со сите земјишта и згради во општината што се општонароден имот, доколку тоа право не припаѓа на други државни органи, стопански организации, установи или заедници (села и сл.).

Земјиштата и зградите правото на управување со кои и припаѓа на општина, народниот одбор на општината може да ги даде на ползување на зајдружните и општествените организации и на поедините граѓани само по одредбите на закон.

Правото на управување со земјишта и згради може од општина да го пренесе на околија или на републикански државен орган само Президиумот на Народното собрание со указ.

Член 19

Народниот одбор на општина врши управа со општонародната имовина во општа употреба на своето подрачје (патишта, реките, каналите, парковите итн.), што служат исклучиво за потребите на жителите на општината, доколку со закон поедини делови од таква имовина не се дадени на управување на други државни органи, стопански организации или установи. Народниот одбор на општина врши управа и со другата општонародна имовина на општа употреба на своето подрачје што со прописи од повисоките државни органи му е дадена на управа.

Во вршењето на управата со општонародната имовина во општа употреба народниот одбор на општина има право да ја одредува определбата, начинот и условите за нејзината употреба, да донесува прописи и мерки за нејзиното чување, одржување и унапредување да одлучува за ставањето на таква имовина во општа употреба како и да одредува органи за вршење на одредени работи на управа со таква имовина.

Во случај на спор помеѓу два народни одбора на општини од подрачјето на една иста околија, како и помеѓу народен одбор на општина од една страна и друг државен орган, стопанска организација или установа од друга страна за тоа на кого му припаѓа вршењето на управа со општонародна имовина во општа употреба што се наоѓа на подрачје на околија решава народниот одбор на околијата.

Член 20

Во случај кога на народен одбор на општина му пренесува извршување на работа од своја надлежност, народниот одбор на околијата е должен на народниот одбор на општината да му ги обезбеди средствата потребни за извршување на работата.

Член 21

Народниот одбор на општина има право да, по сопствена иницијатива или по предлог од работните колективи, општествените организации и граѓаните, со средствата од својот буџет, оснива стопански претпријатија, како и комунални, културни, просветни, здравствени и социјални установи.

Во согласност со народниот одбор на други општини или градови народниот одбор на општина може да оснива заеднички претпријатија и установи.

Правото на стопанска управа и управен надзор во поглед на заедничките претпријатија и установи го врши оној народен одбор што ќе го одредат оснивачите, а ако оснивачите не го одредат, тоа право го врши народниот одбор на чие подрачје се наоѓа седиштето на претпријатието односно установата.

Член 22

Народниот одбор на општина може да претресува прашања што се во непосредна надлежност на повисоките државни органи и да става предлози за нивното решавање согласно со законот.

Член 23

На подрачјето на општината и во границите одредени со општи прописи, народниот одбор на општина врши надзор над извршувањето на законот и другите прописи од страна на општествените и другите организации, установите и граѓаните.

Народниот одбор на општина води во прва степен управна и административно-казнена постапка и применува стопанско-управни и управно-надзорни само доколку тоа изрично му е ставено во надлежност со прописи од повисоките државни органи.

Член 24

Народниот одбор на општина има со закон одредени права на надзор над извршувањето на законските обврски од страна на сите стопански претпријатија на подрачјето на општината.

Спрема претпријатијата што ги основал сам, народниот одбор на општина врши и посебни права утврдени со закон.

Член 25

Во однос на установите што ги основал сам или што се финансираат од буџетот на општината, народниот одбор на општината има право на надзор и право на применување на управни мерки предвидени со закон.

Член 26

Расходите за администрацијата на народниот одбор на општината, како и расходите за личните издатоци на претседателот одборниците и членовите на совет можат да се исплатуваат од сите приходи на општината.

Член 27

Народните одбори на општините се должни на сите други државни органи да им укажуваат правна и друга помош во извршувањето на работите од нивната надлежност.

Член 28

Сукобите на надлежност помеѓу народните одбори на општини од подрачјето на една иста околија ги решава народниот одбор на околијата, а нивните сукоби на надлежност во работите што се однесуваат до управната постапка, стопанско-управни или управно-надзорни мерки ги решава надлежниот совет на народниот одбор на околијата.

Сукобите на надлежност помеѓу народни одбори на општини од подрачјето на две разни околии ги решава Президиумот на Народното собрание доколку народните одбори на односните околии споразумно не ги решат а нивните сукоби на надлежност во работите што се однесуваат до управната постапка, стопанско-управни и управно-надзорни мерки ги решава надлежниот републикански орган на државната управа.

2) Односи на народните одбори на општините спрема народните одбори на околијата

Член 29

Народниот одбор на околијата има право на надзор во поглед на законитоста на работата на народните одбори на општините и нивните органи.

Член 30

Во вршењето на надзорот народниот одбор на околијата има право да ги поништи или укине незаконитите акти на народниот одбор на општината во рок од два месеца од приемот на актот.

Во оние работи што не се уредени со закон или други општи прописи од повисоките државни органи народниот одбор на околицјата има право да ги поништи или укине и оние акти на народен одбор на општина со кои е повреден општиот интерес.

Во границите на својот делокруг надлежниот совет на народен одбор на околицја, а во итните случаи и претседателот на народниот одбор на околицја, може да ги задржи од извршување незаконитите акти на народен одбор на општина односно неговите акти со кои е повреден општиот интерес и на народниот одбор на околицјата да му предложи да ги поништи или укине. Правото на задржување можат овие органи да го вршат во рокот предвиден за поништување или укинување на тие акти (член 34).

Ако народниот одбор на околицја на кој му е предложено да поништи или укине некој задржан акт од народен одбор на општина не донесе никаква одлука во рокот предвиден во член 40 на овој Закон, задржаниот акт влегува во сила и може да се изврши.

Член 31

Во границите на својот делокруг надлежниот совет на народен одбор на околицја може да ги поништи или укине незаконитите акти на совет на народен одбор на општина.

Ако тие акти се донесени на основа одлука или други општи прописи на народниот одбор на општината, надлежниот совет на народен одбор на околицја може истите само да ги задржи од извршување и на народниот одбор на општината да му предложи да ги поништи или укине. Истото право на задржување го има надлежниот совет на народен одбор на околицја и во поглед на оние акти на совет на народен одбор на општина што се донесени во работи што не се уредени со закон или општи прописи од повисоките државни органи а со кои е повреден општиот интерес.

Ако народниот одбор на општината на кој му е предложено да поништи или укине задржан акт што го донел негов совет, не донесе никаква одлука во рок од два месеца од денот на приемот на актот за задржување се смета дека го потврдил задржаниот акт.

Член 32

Повреда на општиот интерес постои кога актот на народен одбор на општина или негов орган во спротивност со основните начела на правниот поредок на Федеративна Народна Република Југославија или со основниот смер на нејзиниот социјалистички развиток.

Член 33

При вршењето надзор во поглед на законитоста на актите на народен одбор на општина и неговите органи, народниот одбор на околицјата односно неговиот совет може на органот што го донел актот претходно да му укаже на незаконитоста на актот и од него да бара тој акт во одреден рок да го повлече или измени.

Член 34

Во вршењето надзор над актите на народните одбори на општините, Президиумот на Народното собрание може да ги поништи или укине незаконитите акти на народните одбори на општините во рок од два месеца од приемот на актот.

По исклучок, Президиумот на Народното собрание може и по истекнувањето на рокот од претходниот став да поништи или укине акт на народен одбор на општина што влегол во сила ако поради него може да

настапи тешка опасност за животот или здравјето на луѓето или тешка опасност за јавниот мир и поредок.

Вршејќи го правото на надзор над законитоста на актите на совет на народен одбор на општина, надлежниот републикански орган може да поништи или укине незаконити акти во рок од два месеца од приемот, а по овој рок само ако се тие во спротивност со основните начела и правниот поредок на Федеративна Народна Република Југославија или основниот правец на нејзиниот социјалистички развиток.

Член 35

Решението за поништување, укинување односно задржување на акт на народен одбор на општина мора да биде образложено со повикување на соодветните прописи.

Член 36

Народниот одбор на општина чиј акт е поништен, укинат или задржан има право да поднесе жалба до Президиумот на Народното собрание.

Советот на народниот одбор на општина чиј акт е поништен, укинат или задржан има право да поднесе жалба до надлежниот републикански орган.

Жалбата може да се поднесе во рок од 15 дена од денот на приемот на решението за поништување, укинување или задржување.

Органот што е надлежен да донесе решение по жалбата може актот против кој е таа изјабена да го потврди, поништи или укине.

Член 37

Актите на народен одбор на општина донесени во управната постапка можат органите на народниот одбор на околицјата да ги поништат, укинат односно задржат согласно со прописите и под условите на управната постапка.

Член 38

Народниот одбор на околицјата може согласно со законот и законските овластенија да го спречи извршувањето на оние акти од народен одбор на општина и неговите органи што се поништени, укинати или задржани.

Член 39

Ако народен одбор на општина односно негов орган не изврши или навреме не изврши некоја работа што бил должен да ја изврши или што повисок државен орган му ја одреди во границите на своите надлежности, народниот одбор на околицјата односно неговиот орган може таа работа сам да ја изврши, но општината е должна да ги накнади трошковите за извршувањето.

Против актот од народниот одбор на околицјата или неговиот совет со кој се презема извршувањето на работа од надлежноста на народен одбор на општина и негов совет и против одлуката за накнада на трошковите на извршувањето, народниот одбор на општината односно неговиот совет има право на жалба до Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 40

Ако народен одбор на околицја односно негов совет не го врши своето право на надзор во поглед на законитоста на работата на народен одбор на општина, Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган ќе му укаже на незаконитоста на актот на народниот одбор на општината и

ке бара од него тој акт во одреден рок да го поништи или укине.

Во случај народниот одбор на околицата односно неговиот орган и после тој рок не го поништи или укине актот на народниот одбор на општина или неговите органи, Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган има право, во рок од два месеца од денот со кој истекнува рокот одреден по претходниот став, во својата надлежност да донесе акт за поништување или укинување на кој е овластен како надзорен орган.

Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган може и по истекувањето на рокот предвиден во претходниот став да го поништи актот на народниот одбор на општина или неговиот совет ако со извршувањето на актот би настанала тешка опасност за животот и здравјето на луѓето и јавниот мир и поредок.

Член 41

Ако смета дека со пропис или друг акт од повисок државен орган е повредено некое негово со закон утврдено право, народниот одбор на општината има право на Президиумот на Народното собрание да му поднесе приговор за заштита на своите самоуправни права.

Приговорот за заштита на самоуправните права против акти од Президиумот на Народното собрание му се поднесува на Народното собрание.

По приговорот може Президиумот на Народното собрание односно Народното собрание да го поништи или укине актот против кој е поднесен приговорот. Поднесениот приговор не го задржува тој акт од извршување.

Член 42

Президиумот на Народното собрание може да го распушти секој народен одбор на општина и пред да му истече мандатниот период за кој е избран ако неговата работа е во очевидна противност со Уставот и законите и да именува привремена управа од граѓани што се запишани во бирачкиот список на општината.

Во случај распуштање на народен одбор по претходниот став изборот на нов народен одбор мора да се одржат во рок од два месеци од денот на распуштањето.

Од особено важни прилики Президиумот на Народното собрание има право на секој народен одбор на општина да му го продолжи мандатот но највеќе за една година.

Член 43

Народниот одбор на околица е должен да се грижи за правилната работа на народните одбори на општините на подрачјето на околицата и да им ја укажува потребната стручна и техничка помош.

Член 44

За другите меѓусебни односи помеѓу народните одбори на општините и народните одбори на околиците се применуваат соодветните одредби на Законот за народните одбори на околиците и другите закони.

3) Одговорност на општината за накнада на штетата

Член 45

Општината одговара за штетата што одборник или службеник на народниот одбор на општината им ја направи на граѓаните или правните лица со својата незаконита работа при вршењето на службена работа.

Член 46

За правото на оштетеникот да му се накнади штетата за висината на накнадата и за начинот на наплата решава народниот одбор на општината.

Против решението за накнада на штетата оштетеникот има право на тужба до надлежниот суд во рок од 30 дена од приемот на решението.

Барањето за накнада на штета оштетеникот го поднесува до народниот одбор на општината.

Ако народниот одбор на општината не го уважи барањето во целина или деломично или по барањето не се изјасни во рок од 30 дена од денот на приемот, оштетеникот може да поднесе тужба до надлежниот суд.

Член 47

За исплатената накнада на штета, општината има право на регрес од одборникот односно службеникот што со својата незаконита работа ја направил штетата.

Во особено оправдани случаи народниот одбор на општината може по сослушање на советот за стопанство на народниот одбор на околицата да го ослободи одборникот односно службеникот од обврската да ја накнади штетата што општината ја платила.

Глава трета

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТА НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОПШТИНА

1) Состав

Член 48

Народниот одбор на општина го сочинуваат неговите одборници.

Во народниот одбор на општина се избираат од 11 до 35 одборници.

Бројниот состав на народниот одбор на општина се одредува со статутот и со обзир на големината на општината, бројот на жителите, сложеноста на стопанските, социјалните, националните, културните и другите локации прилики водејќи сметка поедините делови од општината да бидат сразмерно застапени и по можност од секое село да биде избран барем еден одборник.

2) Конституирање

Член 49

Претседателот на народен одбор на општина на кој му истекот мандатот го свикува првиот состанок на новоизбраните одборници и тоа така што состанокот да се одржи во рок од 10 дена од денот кога се прогласени изборните резултати. Ако претседателот на народниот одбор не свика состанок, одборниците ќе се состанат сами во просториите за седници на народниот одбор на општината, во 9 часот на првиот неделен ден по истекувањето на наведениот рок.

Состанокот го отвара и се' до изборот на претседател на народниот одбор го раководи најстариот по возраст присутен новоизбран одборник.

Член 50

На првиот состанок на новоизбраните одборници се избира верификациона комисија од најмалку три одборници што ја проверува правилноста на изборите и уверењата за изборот на одборници.

По извршеното проверување верификационата комисија им поднесува на одборниците извештај со

предлог да се потврди мандатот или поништи изборот ако се направени такви неправилности што би могле битно да влијаат на неговиот резултат или да се поништи мандатот или да се одложи решавањето за правилноста на мандатот додека работата подобро не се испита.

По предлогот на верификационата комисија расправуваат и заклучок донесуваат новоизбраните одборници.

Секој одборник додека не му е мандатот поништен или додека не се реши за правилноста на неговиот мандат има право да учествува во донесувањето на заклучоци но не може да гласа за правилноста на својот мандат ако за тоа посебно се гласа.

Член 51

Секој одборник штом му биде потврден мандатот ја полага и потпишува следната заклетва:

„Се заколнувам дека на народот ќе му служам верно, дека совесно ќе ги вршам своите должности и чувам честта на народен одборник. При ова ќе се придржувам за Уставот и законите, ќе ги чувам, развивам и бранам демократските придобивки на Народно-ослободителната борба и Народната револуција и сите свои сили ќе ги вложувам во изградбата на социјализмот за напредокот на општината, Народна Република Македонија и Федеративна Народна Република Југославија“.

Одборниците припадници на националните малцинства заклетвата можат да ја полагаат на својот мајчин јазик.

Одборниците не можат да ги вршат одборничките права и должности додека не ја положат предната заклетва.

Член 52

Откако положат заклетва, одборниците избираат претседател на народниот одбор на општината, како и претседател и членови на постојаните одборнички комисии а доколку народниот одбор има совети избираат претседател и членови на советите.

Избраниот претседател на народниот одбор на општината веднаш го презема раководството на седницата.

По извршеното конституирање, претседателот на поранешниот народен одбор поднесува извештај за работата во времето од последната седница на поранешниот народен одбор.

3) Седници

Член 53

Народниот одбор на општината постојано заседава во текот на својот период за кој е избран.

Народниот одбор работи на седници.

Народниот одбор на општина одржува седница најмалку еденпат месечно.

Член 54

Седниците на народен одбор на општина ги свикнува претседателот на народниот одбор, ако одборот на претходната седница не го утврдил денот во кој ќе се одржи наредната седница.

Ако претседателот на народниот одбор не свика седница до истекувањето на рокот во кој по законот морала да биде свикана, народниот одбор ќе се состане сам на вообичаеното место во 9 часот на првиот неделен ден по истекувањето на пропишаниот рок.

Претседателот на народниот одбор е должен, најдоцна во рок од три дена, да свика и одржи седница на одборот за расправување и одлучување по прашања поради кои итно свикнување на седница барале најмалку една петтина од одборниците или одборничка комисија односно совет на народниот одбор, или претседателот на надлежниот народен одбор на околија.

Седница на народен одбор на општина може да свика и претседателот на народниот одбор на околијата.

Член 55

На седницата на народниот одбор одборниците се позиваат со писмен позив.

Во позивот за седница треба да бидат означени местото, денот и часот на седницата како и предлогот за дневниот ред.

Позивот за седница се објавува и на огласната табла на народниот одбор.

Член 56

Седниците на народен одбор на општина ги раководи претседателот на народниот одбор на општината.

Во почетокот на седницата народниот одбор го утврдува дневниот ред и избира два оверачи на записникот.

Пред да биде утврден дневниот ред претседателот на народниот одбор на општината е должен да го извести народниот одбор за сите примени предлози за дневен ред на седницата.

Член 57

Своите седници народниот одбор на општина ги одржува јавно.

По важни разлози народниот одбор може да заклучи поедини седници или делови од седница да се одржат нејавно.

На седница на народен одбор на општина можат да присуствуваат и во дискусиите учествуваат без право на одлучување претседателот на народниот одбор на околијата, народните пратеници, како и одборниците на народниот одбор на околијата што се избрани на подрачјето на општината.

V Член 58

Претседателот на народниот одбор на општината може да ги опомене поедините одборници што на седниците го повредуваат редот и несмекаваното работење или го навредуваат достоинството на одборник. Ако одборникот со своето поведение и натаму ја оневозможува работата на седницата, народниот одбор може, по прописите од статутот, да го исклучи од седницата.

Ако редот го нарушува некое друго лице, претседателот може да го опомене или отстрани од седницата.

Член 59

Полноважни акти може народниот одбор да донесува само ако на седницата присуствува мнозинството од одборниците.

Народниот одбор донесува заклучоци со мнозинство од гласовите на присутните одборници, ако со законот или статутот не е за одредени работи пропишано квалификувано мнозинство.

Статутот на народниот одбор на општина се донесува, дополнува и изменува со апсолутно мнозинство од вкупниот број одборници на народниот одбор на општината.

Член 60

На народниот одбор на општина да му поднесува предлози има право секој одборник, комисија и совет на народниот одбор, соборот на избирачите и претседателот на народниот одбор на околијата.

По секој предлог народниот одбор донесува заклучок.

Гласањето е јавно или тајно, и се гласа само лично.

Тајно се гласа во случаите одредени со статутот или со други прописи односно кога народниот одбор одлучи да се гласа тајно.

Член 61

За работата на седница се води записник.

Во записникот се внесува кратка содржина на дискусијата и заклучоците по поедините точки од дневниот ред. Записникот го потпишува претседателот на народниот одбор и оверачите на записникот.

4) Правни акти и други заклучоци на народниот одбор на општина**Член 62**

Народниот одбор на општина донесува општи прописи, решенија и други заклучоци.

Сите правни акти на народниот одбор на општина ги потпишува претседателот на народниот одбор.

Член 63

Општи прописи народниот одбор на општина донесува во вид на одлуки, наредби и напатства.

Само со одлука може народниот одбор да одредува прекршоци и да ги пропишува административните казни за кои е надлежен.

Своите општи прописи народниот одбор на општина ги доставува на народниот одбор на околијата, Президиумот на Народното собрание и републикански државен орган.

Член 64

Решението е акт со кој народниот одбор решава одреден поединечен случај од својата надлежност.

Член 65

По прашањата што не се решаваат со општи прописи или решенија народниот одбор донесува заклучоци.

Член 66

Одлуките и наредбите на народен одбор на општина мора да се објават, а за објавувањето на други акти и заклучоци решава народниот одбор.

Објавувањето се врши на местото одредено за тоа во седиштето на народниот одбор и во другите места на подрачјето на општината и на вообичаениот подесен начин, доколку друг начин на објавувањето не е посебно пропишан.

Општите прописи од народниот одбор на општина влегуваат во сила со денот на објавувањето, ако во нив не е одредено да влезат во сила подоцна.

Глава четврта**ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ОДБОРНИЦИТЕ****Член 67**

Одборниците имаат право да поднесуваат предлози за одлуки, наредби, напатства, решенија и други заклучоци по сите работи од надлежноста на народниот одбор.

Одборниците имаат право и должност да присуствуваат на седниците на народниот одбор и да учествуваат во неговата работа, да соработуваат во работата на комисиите и советите во кои се избрани и да ги вршат сите други должности и задачи што во границите на своите надлежности им ги довери народниот одбор на општината.

Одборниците можат да присуствуваат на седниците на оние комисији и совети чии членови не се и на истите да учествуваат во расправувањето без право на одлучување.

Одборниците на народниот одбор на општина имаат право, на седница, да им поставуваат усно или писмено прашање на претседателот на народниот одбор и на претседателите на советите. Претседателот на народниот одбор односно прашаниот претседател на советот е должен на поставеното прашање да одговори усно и на седница на народниот одбор односно на седница на советот.

Член 68

Одборниците се должни да присуствуваат на соборите на своите избирачи, да ги ислушуваат мислењата и предлозите на своите избирачи и извон соборите на избирачите и да се залагаат за нивното остварување во границите на законитоста и можностите, избирачите да ги известуваат за својата работа и за работата на народниот одбор на општината и за тоа да им полагаат сметка барем еден пат годишно.

Член 69

Одборникот на народен одбор на општина не може да биде службеник во администрацијата на народниот одбор на општината.

Член 70

За својата службена работа одборниците му одговараат на својот народен одбор.

Народниот одбор на општина може одборникот што ја повредил службената должност да го опомене или смени од должноста што му е доверена во комисија односно совет.

Член 71

Во вршењето на одборничката должност, одборниците уживаат имунитет.

Без одобрение од народниот одбор на кој му припаѓа одборникот не може да биде ставен во притвор или истражен затвор за кривично дело што се гони по службена должност, освен ако се работи за кривично дело за кое истражниот затвор е задолжителен, како и во случај затечување при вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од една година или потешка казна или ако постои опасност од бегство.

Органот што повел кривична постапка е должен без одлагање да го извести за тоа народниот одбор на кој му припаѓа одборникот против кој е поведена постапката.

Член 72

На својот народен одбор одборниците му одговараат материјално за штетата што при вршење на службената должност и ја направат на општината непосредно или со тоа што народниот одбор накнадил штета која тие при вршење на службената должност им ја направиле на граѓаните или правните лица со своето незаконито работење.

За одговорноста на одборниците за накнада на штета и за висината на штетата решава народниот од-

бор. Против решението на народниот одбор одборникот има право да поведе граѓанска парница при надлежниот суд во рок од 30 дена од денот на примањето на решението.

Ако штетата не можела да биде од одборникот наплатена ни во рок од една година од правосилноста на решението на народниот одбор односно пресудата на судот, народниот одбор на општината може по советување на советот за стопанство на народниот одбор на околицата да донесе решение со кое одборникот во потполност или делумно се ослободува од обврската за накнада на штетата.

Одредбите од претходните ставови на овој член важат и за членовите на советите на народниот одбор на општината што не се одборници.

Член 73

Одборниците имаат право на накнада на трошоците што се направени со доаѓањето на седници и со извршувањето на задачите што им ги доверил народниот одбор, како и право на накнада за изгубената заработка.

Народниот одбор на општината може со статутот поблиску да одреди во кој случај и во која висина на одборниците ќе им се накнуваат трошоците и изгубената заработка.

Член 74

Одборникот избран во народен одбор на општина чиј дел се присоединува кон друга општина, градска општина или град станува одборник на народниот одбор на онаа општина, градска општина или град чие подрачје со оваа присоединување се зголемува и тоа ако одборникот е настанен или работи на подрачјето што се присоединува. Во противен случај му престанува одборничкиот мандат.

Член 75

Пред да истече времето за кое е избран, на одборникот му престанува мандатот и поради:

- 1) губиток на избирачкото право, и тоа со денот на губитокот на ова право;
- 2) опозива од страна на избирачите и тоа со денот на гласањето за опозив;
- 3) уважување оставката од страна на народниот одбор, и тоа со денот на уважувањето на оставката;
- 4) судска осуда за кривично дело извршено од користољубивост, судска осуда на казна строг затвор за друго кривично дело или судска осуда на казна затвор подолга од шест месеци, и тоа со денот на правосилноста на пресудата;
- 5) со влегувањето во служба во администрацијата на народниот одбор на општината чиј е одборник, и тоа со денот на влегувањето во служба;
- 6) случај од член 74 на овој Закон, и тоа со денот на присоединувањето.

Против решението на народниот одбор со кое се утврдува престанокот на мандатот одборникот може да изјави жалба до народниот одбор на околицата во рок од 15 дена од денот на примањето на решението.

Во случај престанок на мандат на одборник за упразненото одборничко место се врши дополнителен избор.

Глава петта

1) Одборнички комисии на народниот одбор на општина

Член 76

За проучување на поедини прашања, за подготвување на заклучоци и за вршење анкети народниот одбор на општината од средината на своите одборници избира свои постојани или привремени одборнички комисии.

Постојаните одборнички комисии ги избира народниот одбор на својата прва седница за целиот мандатен период, а привремените по потреба. Привремените одборнички комисии работат додека да ја свршат возложената им работа односно додека не ги разреши народниот одбор. Народниот одбор може во секое време да ги разреши сите или поедините членови на своите одборнички комисии и на место нив да избере други.

Еден одборник може да биде член највеќе на две постојани одборнички комисии.

Претседателот и членовите на своите одборнички комисии ги избира народниот одбор на општината.

Член 77

Народниот одбор на општина има мандатно-имунитетна комисија, сметковна комисија, комисија за молби и жалби, комисија за прописи и организациони прашања и комисија за прекршоци како свои постојани одборнички комисии, а по потреба може да има и други постојани одборнички комисии.

Член 78

Постојаните одборнички комисии ги проучуваат предлозите и прашањата што им ги дава на проучување народниот одбор на општината.

По предлозите и прашањата што и биле дадени на проучување, одборничката комисија поднесува свој извештај на седница на народниот одбор на општината.

Член 79

Молбите и жалбите што на народниот одбор на општина му ги поднесуваат граѓаните, стопанските и општествените организации по работи извор редовната постапка ги разгледува и испитува комисијата за молби и жалби и ги доставува на комисијата односно советот во чиј делокруг спаѓа работата или на секретарот на народниот одбор ако молбата или жалбата се однесува на работата на администрацијата.

Доколку молбата или жалбата е во врска со работата на повисоките органи, комисијата ќе му ја достави на повисокиот орган со свое мислење.

За стореното по молбата и жалбата ќе се извести подносителот.

Евиденција на поднесените молби и жалби води секретарот на народниот одбор на општината.

Член 80

За својата работа одборничките комисии му се одговорни на народниот одбор и се должни да му поднесуваат извештај.

Народниот одбор може во секое време да ги смени сите или поедините членови на комисиите и да избере нови.

Член 81

Претседателот на народен одбор на општина и претседателот на совет на народен одбор на општина не можат да бидат членови на одборничките комисии на народниот одбор на општината.

Член 82

Постојаните одборнички комисии се составени од 3 до 5 члена.

Комисиите донесуваат заклучоци со мнозинство од гласовите на членовите на комисијата.

За работата на комисијата се води записник.

Член 83

Одборниците на народен одбор на општина и граѓаните што бараат некој предмет од надлежност на народен одбор на општина или негов совет да биде претресена на седница на народниот одбор на општината или на седница на негов совет се должни своите предлози да му ги достават на претседателот на народниот одбор на општината односно на претседателот на односниот совет и материјалите во врска со предметот.

Примениот предлог и материјалите односниот претседател е должен веднага да ги достави на одборничката комисија на народниот одбор што во својот делокруг претходно расправува по тие работи.

Одредбите од став 1 и 2 на овој член во се сходно важат и во случај кога совет или поедини одборници на народен одбор на општина бараат по некоја работа од делокругот на советот да расправува народниот одбор на општината.

По приемот на предлогот, претседателот на надлежната одборничка комисија ќе ја свика комисијата за да го проучи и од своја страна му поднесе свој предлог на народниот одбор односно советот.

Откако комисијата го состави својот предлог, ќе одреди еден свој член за известител што на народниот одбор односно советот ќе му поднесе предлогот на одборничката комисија и истиот ќе го објасни.

Член 84

При утврдувањето на дневниот ред на седницата на народниот одбор односно на седницата на советот на народниот одбор, претседателот на одборот односно советот е должен претходно да провери дали работата што претходно требало да ја претресе и подготви одборничка комисија е во комисијата претресена и така подготвена што да може по неа да се расправува на седница и донесе потребниот заклучок и откако утврди дека тоа е сторено, прашањето ќе го внесе во предлогот за дневниот ред на седницата. Но ако утврди дека тоа не е сторено или дека поради краткотата на времето не могло прашањето да биде проучено во комисијата, претседателот нема истото да го внесе во предлогот за дневен ред но ќе го остави за наредната седница. Само во особено итни или важни случаи и тоа ако разгледувањето на прашањето не може да се одложи без штета, народниот одбор односно советот може да одлучи разгледувањето на предметот да се стави на дневниот ред и по него да се расправа без претходно разгледување во односната одборничка комисија, на народниот одбор на општината.

Член 85

Во нивната работа по претходните одредби, претседателот, советите и администрацијата на народниот одбор на општината се должни на одборничките комисии да им ги стават на располагање сите потребни материјали и податоци во врска со односниот предмет, како и да им дадат секаква стручна и административна помош. За ова е должен да се грижи претседателот на народниот одбор или службеникот кого го одреди тој.

Член 86

Поблиски одредби за установувањето, составот и работата на постојаните одборнички комисии пропишува статутот на народниот одбор.

Член 87

Составот, делокругот и работата на своите привремени одборнички комисии народниот одбор на општината го одредува со актот за оснивањето на тие комисии.

2) Претседател на народниот одбор на општина

Член 88

Претседател на народен одбор на општина избира народниот одбор на општината од средината на одборниците. Претседателот на народен одбор на општина се избира за сиот мандатен период на народниот одбор, но народниот одбор може да го разреши претседателот и пред да истече тој период.

За својата работа претседателот на народен одбор на општина му одговара на народниот одбор на општината и му поднесува извештај.

Во поедини случаи на спреченост на претседателот, за вршење на поедини работи народниот одбор ќе му одреди заменик.

Едно исто лице може да биде избрано за претседател на народниот одбор на една иста општина највеќе во два мандатни периода еднопосредно.

Член 89

Претседателот на народниот одбор на општина ја претставува општината во сите нејзини односи спрема другите државни органи, стопанските и општествени организации, претпријатијата и установите.

Претседателот на народен одбор на општина останува на должност и по истекувањето на мандатниот период за кој е избран народниот одбор и ги врши работите од својот делокруг до изборот на нов претседател.

Член 90

Претседателот на народен одбор на општина го организира подготвувањето, донесувањето и извршувањето на заклучоците на народниот одбор, како и извршувањето на заклучоците од повисоките државни органи, ја ускладува работата на сите органи на народниот одбор на општината и врши надзор над администрацијата на народниот одбор.

Претседателот на народниот одбор особено ги врши овие работи:

1) се грижи за подготвувањето на седниците, составува предлог за дневен ред и го свика народниот одбор во седница; се грижи одборниците да бидат навреме запознаени со предлогот на дневниот ред и да им се достави и писмениот материјал за поедините точки од дневниот ред; ги раководи седниците на народниот одбор;

2) го обезбедува извршувањето на актите, мерките и заклучоците на народниот одбор;

3) го утврдува предлогот на буџетот и завршната сметка на општината;

4) ги врши работите на наредодавец за извршување буџетот на општината;

5) се грижи за законито и правилно работење на народниот одбор и неговите органи и ја ускладува нивната работа;

6) по потреба, бара извештај за работата на одборничките комисии и советите и учествува во нивната

работа; бара одборничките комитети односно советите да расправаат по поедини прашања од својот делокруг; во итни случаи свикува седница на поедините одборнички комитети односно совети;

7) се грижи за објавување на заклучоците на народниот одбор и другите органи за кои тоа е пропишано; се грижи заклучоците на народниот одбор да им бидат доставени на повисоките државни органи;

8) по потреба, од општата народна милиција бара помош за осигурување на јавниот ред и мир на подрачјето на општината и ја организира соработката и меѓусебната помош на органите на народниот одбор со органите на општата народна милиција во извршување на задачите на народниот одбор, ја раководи општинската стража;

9) врши надзор над работата на сите службеници и работници на народниот одбор, решава по сите прашања за нивните службенички или работни односи осем за поставувањето и разрешувањето на службениците и ги врши сите работи како нивни непосреден дисциплински старешина.

Претседателот на народен одбор на општина ги врши и сите други работи што му се ставени во должност со прописи од повисоките државни органи.

Член 91

Постојана накнада на претседателот му одредува народниот одбор на општината.

3) Совети на народен одбор на општина

Член 92

Во народните одбори на поголемите општини можат само по исклучок да се основаат совети на кои им се доверува извршувањето на законите, прописите од повисоките државни органи, како и вршењето на извршните и управните работи во поедините гранки од управата.

Член 93

Народниот одбор на општината на своите совети им издава општи смерници и напатства по работите од нивниот делокруг. Тие смерници и напатства се задолжителни за советите.

Член 94

Советите се состојат од 3 до 7 члена. Бројниот состав на советот го одредува народниот одбор.

Член 95

Членовите на совет ги избира народниот одбор на општината, од редот на одборниците, претставниците на стопанските и општествени организации, установите и граѓаните што по своите лични и стручни способности можат да допринесат за остварување задачите на советот.

Претседател на совет народниот одбор избира од редот на одборниците на народниот одбор на општината.

Претседателот на совет им претседава на седниците на советот и се грижи за нивното редовно и уредно одржување.

Член 96

Претседателот и членовите на совет на народен одбор на општина се избираат за време од една година и по правило остануваат во својата функција до изборот на нов претседател односно нови членови на советот.

Народниот одбор на општината може да ги смени сите или поедините членови на советот и на нивно место да избере други и пред да истекло времето за кое биле избрани.

Никој не може истовремено да биде член во повеќе од два совета.

Сите членови на совет се должни да учествуваат во работата на советот.

Член 97

Советите се грижат за извршување заклучоците на народниот одбор на општината донесени по работи од делокругот на гранката од управата за која се основани, да расправаат по прашања од таа гранка на управата, да подготвуваат заклучоци на народниот одбор на општината од својот делокруг и да го контролираат извршувањето на прописите од повисоките државни органи.

Член 98

Народниот одбор на општината може да го преземе и непосредно сам реши секое прашање од делокругот на свој совет, осем прашањата што се решаваат во управната постапка.

Член 99

Кога заклучокот на совет не се донесе едногласно, заклучокот се смета примен ако за него гласало мнозинството од членовите на советот.

Заклучоците на совет ги потпишува претседателот на советот, доколку то овој Закон не е инаку одредено.

Член 100

Претседателот на народен одбор на општина има право да го задржи од извршување секое решение и секој заклучок на совет на народниот одбор на општината за кои смета дека се незаконити и на советот да му достави примедби по тоа.

По примедбите од претседателот на народниот одбор на општината, советот е должен одново да го расправи прашањето по кое го донел задржаното решение или задржаниот заклучок.

Ако советот не ги усвои неговите примедби, претседателот на народниот одбор на општината може прашањето да го изнесе на седница на народниот одбор на општината.

Член 101

Седниците на совет на народен одбор на општина ги подготвува и свикува претседателот на советот, ако денот на седницата не го утврдил самиот совет на својата претходна седница.

Претседателот на совет е должен најдоцна во рок од три дена да свика и одржи седница на советот за расправување и донесување на заклучоци по прашања за кои итно свикување на седницата барало мнозинството од членовите на советот, претседателот на народниот одбор на околицата или претседателот на соодветниот совет на народниот одбор на околицата.

Во итни случаи седница на советот може да свика и претседателот на народниот одбор на општина.

Во позивот на седница ќе се означат и предлогот за дневен ред на седницата.

Член 102

По работите за кои е основан, советот на народен одбор на општина има право на секретарот на народниот одбор да му дава смерници и напатства, како и смерници и напатства за донесување решенија во управната постапка по поедини работи од таа област.

Член 103

Советот може да одреди секретарот пред да донесе одредени решенија претходно да го извести по работата и од него да бара напатства. Освен тоа, советот може да бара секретарот по одредени работи на првата наредна седница да му поднесе извештај за донесените решенија.

Во работите од делокруг на совет секој член на советот има право од секретарот да бара, на седница, да му поднесе на советот извештај за секој предмет што се наоѓа на решавање при секретарот како и извештај за секој предмет по кој е донесено решение.

Член 104

Ако секретарот на народен одбор на општина не се придржува за смерниците и напатствата, што во својот делокруг му ги дал советот на народниот одбор на општината или ако се установат неправилности во работата на секретарот, советот веднага ќе го извести за тоа претседателот на народниот одбор на општината кој може, по предлог од советот, привремено да го отстрани од должност секретарот додека народниот одбор на општината не донесе потребно решение.

Член 105

Членовите на совет што не се одборници имаат право на накнада на трошковите и загубената заработка во врска со работата на советот, како и одборниците.

Член 106

Со статутот се пропишува дали и кои совети народниот одбор на општина е должен да ги оснива. Со статутот се донесуваат и поблиски прописи за составот, делокругот и работата на советот.

4) Посебни комисии**Член 107**

Народниот одбор може да оснива и посебни комисии, составени од одборници, претставници на општествените организации и другите граѓани, и да им доверува подготвување или изведување на поедини работи и задачи. За составот, делокругот и работата на овие комисии народниот одбор решава со актот за нивното оснивање.

5) Селски одбори**Член 108**

За поуспешно извршување на поедини работи од надлежноста на народниот одбор на општината во селата и населбите, за олеснување на граѓаните во остварувањето на нивните права, како и за вршење на работите што се од исклучив интерес на жителите на поедините села, а по кои работи не решава соборот на избирачите, можат во селата да се осниваат селски одбори.

Член 109

Народниот одбор на општина може особено да му довери на селскиот одбор да го одредува редот на ползувањето на селските пашнаци на основа заклучок на соборот на избирачите, да преземе мерки за уредување на селото (улицы, дрвореди и сл.) и за одржување на чистоќата, да го одредува редот на ползувањето на месните извори, чешми, бунари, и сл. доколку не е со посебни прописи одредено овие работи

да се решаваат на заеднички собранија на сите жители на селото.

Со статутот на народниот одбор на општината се одредуваат работите од исклучив интерес на жителите од селото (населбата) што ги врши селскиот одбор.

Селскиот одбор може на народниот одбор на општината да му предложи донесување на одлуки и преземање на други мерки. По предлозите од селскиот одбор народниот одбор е должен да донесе свое решение.

Селските одбори немаат право да донесуваат правни акти ни да водат управна постапка. Тие не можат да имаат службеници.

Член 110

Одлука за оснивање селски одбор народниот одбор на општина донесува по предлог од соборот на избирачите или по сопствена иницијатива. Ако народен одбор на општина не усвои предлог за образување на селски одбор, соборот на избирачите може против тоа да се жали до народниот одбор на околицата.

Член 111

Селскиот одбор го сочинуваат одборниците на народниот одбор на околицата и општината што се избрани на тоа подрачје заедно со 3—5 граѓани од истото подрачје, кои ги именува и разрешува народниот одбор на општината.

Селскиот одбор го раководи одборник кого го одредува народниот одбор на општината.

Глава шеста**АДМИНИСТРАЦИЈА И СЛУЖБЕНИЦИ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОПШТИНА****Член 112**

Народниот одбор на општина има своја администрација. За вршење работите на една, две или повеќе поразвиени гранки од управата можат со статутот на општината да се осниваат отсеци на администрацијата на народните одбори на поголемите општини.

Администрацијата на народен одбор на општина ја раководи секретарот на народниот одбор под надзор на претседателот на народниот одбор на општината.

Член 113

За вршење на управните, стручните, канцелариските и помошните работи, народниот одбор на општината има свои управни, стручни канцелариски и помошни службеници.

Член 114

По сите прашања од службеничките и работните односи на службениците и работниците на народниот одбор на општина решава претседателот на народниот одбор во склад со прописите од повисоките државни органи и народниот одбор на општината, освен за поставувањето и разрешувањето на службениците.

Член 115

Управните, стручните и канцелариските службеници ги поставува и разрешува, и други решенија за нивните службенички односи донесува народниот одбор на општината во претходна согласност со претседателот на народниот одбор на околицата.

Помошните службеници на народен одбор на општина ги поставува и разрешува, и други решенија за нивните службенички односи, донесува претседателот на народниот одбор на општината.

Член 116

Со цел правилно да се распоредат кадровите надлежниот републикански орган може службениците од член 115 став 1 на овој закон да ги преместува од еден народен одбор во друг по претходна согласност на народниот одбор на општината од која се преместува и народниот одбор на општината во која се преместува.

Надлежниот републикански орган може истите службеници да ги преместува од народниот одбор на општина во републикански орган и обратно по претходна согласност на народниот одбор на општината.

Ако не се постигне согласноста од претходните ставови, одлука за преместување донесува Президиумот на Народното собрание.

Член 117

За секретар на народен одбор на општина може да биде поставено лице со најмалку непотполна средна стручна спрема и положен стручен испит за звањето што е со систематизацијата предвидено за секретарот на народниот одбор на општината.

Својот секретар народниот одбор на општината го поставува по претходна согласност со претседателот на народниот одбор на околицата.

Во согласност со претседателот на народниот одбор на околицата, народниот одбор на општина го поставува и разрешува и својот благајник.

Член 118

Секретарот на народен одбор на општина ги врши овие работи:

1) се грижи за законитото и правилно работење на администрацијата на народниот одбор;

2) ги врши административно-техничките работи во врска со подготвувањето на седниците на народниот одбор, комисиите, советите, соборите на избирачите, референдумот и другите слични работи;

3) на претседателот му поможува во подготвувањето на седниците на народниот одбор и во ускладувањето на работењето на органите на народниот одбор на општината;

4) присуствува на седниците на народниот одбор и неговите органи и учествува во расправувањето без право на одлучување;

5) се грижи за правилното и навремено извршување на заклучоците на народниот одбор, неговите органи и другите државни органи, го следи нивното извршување, води за тоа евиденција и за текот на извршувањето го обавестува народниот одбор и неговите други органи, како и другите државни органи кога тоа е потребно;

6) води евиденција за персоналните работи на службениците и работниците на народниот одбор и на претседателот на народниот одбор му поднесува предлози за донесување на решенија за службеничките односи и работните односи.

7) ги води матичните книги, ако не се одредени реонски матичари;

8) врши и други работи со кои биде посебно задолжен.

На секретар на народен одбор на општина не може да му биде пренесено наредбодавното право.

Член 119

Секретарот на народен одбор на општина работи по законот и прописите од повисоките државни органи, по општите смерници и напатствата што ги издава

народниот одбор на општината, како и по смерниците и напатствата што за извршување на заклучоците од народниот одбор на општината ги издава претседателот на народниот одбор на општината.

Член 120

Секретарот на народен одбор на општина е должен на претседателот на народниот одбор односно на народниот одбор на општината да им укаже ако смета дека некој акт или заклучок или веќе донесен акт или заклучок не е во склад со прописите што постојат.

Член 121

Во границите на овластенија одредени со статутот, секретарот може под свој потпис да издава потврди за чинениците за кои во народниот одбор на општината се води пропишана евиденција или што се инаку општопознати или можат лесно да се утврдат доколку со посебни прописи на тоа не се овластени други лица. Ова важи и за потпишувањето на дописи што не содржат одлучување, а соопштение, позив и слично.

Член 122

Со одлука на народниот одбор за систематизацијата ќе се предвидат службеничките и работните места што се најнужни за уредно вршење на работите, минималната школска и друга спрема и пракса и поподробни прописи за конкурс за службеничките места.

Член 123

На место на редовен службеник кој поради болест или други разлози е привремено спречен да ја врши својата должност, народниот одбор може додека трае спреченоста да земе во служба договорен службеник. Поблиски одредби за ова се донесуваат со статутот.

Народниот одбор на општина може за одредени работи да има свои постојани договорни службеници со одредено работно време и одреден хонорар.

Член 124

Доколку со овој закон не е инаку одредено, на службениците на народен одбор на општина се применуваат општите прописи за државните службеници.

ОПШТИНСКА НАРОДНА СТРАЖА

Член 125

Народните одбори на општините можат да издаваат налози на народната милиција во поглед на административното извршување на одредени акти од својата надлежност.

Член 126

За одржување редот и мирот и за административно извршување на одредени акти од својата надлежност народните одбори на општините можат да имаат општинска народна стража.

Општинската народна стража му е непосредно подредена на претседателот на народниот одбор на општината.

Член 127

Поблиски прописи за општинската народна стража донесува посебен закон.

Глава седма

КОНТРОЛА И НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВО НА ГРАЃАНИТЕ ВО РАБОТАТА НА НАРОДЕН ОДБОР НА ОПШТИНА

1) Собори на избирачите

Член 128

Собори на избирачите се одржуваат за расправање по работата и задачите на народниот одбор на општината, неговите органи и установи, како и локалните претпријатија, а особено за разгледување и предлагање на мерки за развoтoк на местото и други заеднички селски односно месни прашања.

Народниот одбор на општина е должен одвреме навреме а најмалку еднаш годишно на соборите на избирачи да им поднесе на расправање извештај за својата целокупна работа.

Соборите на избирачи можат да расправаат и свои мислења и предлози да даваат по прашања од значење за животот на околијата, Народна Република Македонија и Федеративна Народна Република Југославија, како и по прашања што се изнесени на општо-народна дискусија или за кои тоа го побараат повишоките државни органи.

Соборите на избирачи даваат мислења и поднесуваат предлози и по други прашања за кои тоа е како задолжително одредено со закон.

Член 129

Соборите на избирачи се одржуваат по правило по селата.

Поделбата на општината во подрачја за кои се одржуваат собори на избирачи се врши со статутот на народниот одбор на општината.

Член 130

Заклучокот што го донесе соборот на избирачи му се доставува на народниот одбор на општината. Народниот одбор на општината е должен без одлагање да расправува по заклучокот и по него да одлучи, а за одлуката да го извести соборот на избирачите.

Заклучокот на собор на избирачи има карактер на предлог и не е задолжителен за народниот одбор, доколку инаку не одредува посебен закон.

Член 131

Одлука за самодопринос може народниот одбор на општина да донесе откако за тоа претходно расправал и донел заклучок соборот на избирачите на кој присуствувало мнозинството од избирачите.

Член 132

Соборите на избирачи мора да бидат сослушани за промена на подрачјето на општина пред да биде донесена одлуката.

Одредбата од претходниот став во се важи и за заменување името на селата со ново име.

Член 133

Ако народниот одбор на општина не се сложи со заклучокот на соборот на избирачи или не го прими неговиот предлог, претседателот на народниот одбор е должен за тоа да го обавести народниот одбор на околијата наведувајќи ги разлозите поради кои народниот одбор на општината не се сложува со заклучокот односно предлогот.

Член 134

Соборите на избирачи се одржуваат по потреба, а најмалку еден пат во три месеци.

Соборите на избирачи ги свикнува претседателот на народниот одбор на општина на основа заклучок од народниот одбор.

Соборот на избирачи мора да се свика и кога побара една десетина од избирачите предложувајќи дневен ред или народниот одбор на околијата.

Селскиот одбор може да свика собор на избирачи но е должен за свикнувањето да го извести народниот одбор на општината пред одржувањето на соборот.

Член 135

Огласот за свикнување собор на избирачи се објавува во подрачјето на кое ќе се одржи соборот на огласната табла на народниот одбор на општината и на друг згоден начин и тоа по правило најмалку осум дена, а во итни случаи најмалку три дена пред одржувањето на соборот.

Во решението за свикнување собор на избирачи треба да се означи времето и местото на одржувањето на соборот и по чие барање и кој го свикнува соборот, како и предлогот за дневниот ред.

Избирачите имаат право да бараат во предлогот за дневен ред да се стават поедини прашања за кои сакаат да ги расправи соборот на избирачите.

Соборот на избирачите сам го утврдува дневниот ред.

Член 136

Право на учество во работата на собор на избирачи имаат сите избирачи од подрачјето за кое се одржува соборот.

На избирачите им се заемчува слободата на говор, предлагање и определување на соборот.

Член 137

Избирачите можат и пред соборот, како и на самиот собор да поставуваат прашања во врска со задачите и работата на народниот одбор на општината и неговите органи.

Претседателот на народниот одбор и другите одборници се должни на поставените прашања да му одговорат на соборот на избирачите веднага, а ако за одговор на поставеното прашање е потребно посебно испитување или прибирање на податоци најдоцна на наредниот собор на избирачите.

Член 138

На соборите на избирачи се должни да присуствуваат членовите на селскиот одбор од подрачјето за кое се одржува соборот.

Член 139

Претседателот на народниот одбор на општината го отвара соборот на избирачите и го раководи до соборот на претседателство на соборот. Претседателот може да го замени некој одборник кого го одредува самиот тој.

Соборот на избирачи го раководи претседателството што на соборот го избираат избирачите од својата средина. Претседателството на соборот се состои по правило од претседавач и два члена на претседателството.

Член 140

За работата на соборот на избирачи се води записник. Овој записник го потпишуваат претседавачот, записничарот и оверачите на записникот.

Записникот од соборите на избирачи ќе му се достави веднага на народниот одбор на општината.

Претседателот на народниот одбор на општината е должен за соборот на избирачи да обезбеди лице за водење и состав на записникот.

Член 141

Своите заклучоци соборот на избирачите ги донесува со гласање. Гласањето се врши со дигање рака, ако соборот не одреди друго. Ако се појави сомнение во поглед на мнозинството ќе се изврши поединечно гласање.

Заклучокот е примен ако за него гласало мнозинството од присутните избирачи, доколку за поедини случаи не е инаку одредено.

Член 142

Кога соборот на избирачи се одржува по прашање од член 131 на овој закон ќе се смета дека е донесен заеднички заклучок за целата општина ако заклучокот е примен на повеќето собори на избирачи и ако за него гласало мнозинството од сите избирачи присутни на тие собори.

Член 143

Заклучоците на соборите на избирачи по прашањата наведени во член 128 став 3 на овој Закон претседателот на народниот одбор на општината без одлагање ќе му ги достави на разгледување на надлежниот повисок државен орган.

2) Локален референдум

Член 144

Народните одбори на општините можат по своја иницијатива или по барање од одреден број избирачи, во претходна согласност со Президиумот на Народното собрание да распишуваат локален референдум за потврдување на поедини одлуки и мерки важни за животот и развитокот на општината или за претходно изјаснување на избирачите по такви одлуки и мерки.

Предлог за распишување на локален референдум може на Президиумот на Народното собрание да му поднесе народниот одбор на општината, народниот одбор на околицата или една петина од избирачите на подрачјето на народниот одбор на општината.

Предлог за распишување на референдум му се доставува на Президиумот на Народното собрание преку народниот одбор на околицата.

Со предлогот за распишување на референдум се доставуваат и прашањата формулирани онака како што ќе бидат ставени на гласање.

По поставените прашања избирачите се изјаснуваат непосредно со тајно гласање кое се врши со гласачки ливчиња.

Член 145

По добиената согласност од Президиумот на Народното собрание народниот одбор на општината одредува ден за одржување на референдумот. За спроведување на референдумот народниот одбор на општината одредува комисија од три члена и толку заменици. Членовите на комисијата и замениците народниот одбор ги одредува од редот на одборниците и другите избирачи.

Решението за распишување на референдум се објавува на начинот пропишан за објавување на одлуките на народниот одбор и се доставува на народниот одбор на околицата.

Помеѓу денот на објавувањето на решението за распишување на референдумот и денот на одржувањето на референдумот не може да поминат помалку од 10 ни повеќе од 30 дена.

Член 146

На референдумот се гласа со „за“ или „против“ предлогот.

За одлука на референдумот се смета одговорот на мнозинството од избирачите на прашањето поставено на гласање на референдумот.

Одлуката на референдумот е задолжителна за народниот одбор на општината и неговите органи.

Предлогот што е изнесен за изјаснување на избирачите преку референдум се смета примен ако за него гласале повеќе од половината избирачи што гласале на референдумот.

Предлогот што е отфрлен не може да се стави на ново гласање на референдум пред да помине една година од денот на гласањето на првиот референдум нити народниот одбор пред да помине овој рок може да донесува по прашањето заклучок спротивни на резултатот од гласањето на референдумот.

Член 147

Комисијата за спроведување на референдумот го подготвува референдумот, го утврдува неговиот резултат и го објавува на начинот пропишан на објавување одлуките на народниот одбор и го доставува на народниот одбор на општината и на народниот одбор на околицата.

Член 148

За спроведување на референдумот, за правото на жалба против постапки при неговото спроведување, како и за казнувањето за прекршоци и кривични дела сторени во текот на референдумот се применуваат прописите за избори на одборници на народните одбори.

Глава осма

НАЗИВ И ПЕЧАТ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОПШТИНАТА

Член 149

Називот на народен одбор на општина гласи: „Народен одбор на — — — — —“ (името на општината).

Ако името на општината се разликува од името на местото во кое е седиштето на народниот одбор на општината, називот на народниот одбор на општината го содржи и името на седиштето на народниот одбор.

Ако знатен број од жителите на општината му припаѓаат на некое национално малцинство, називот на народниот одбор на општината ќе гласи и на јазикот на тоа малцинство.

Член 150

На зградата на народен одбор на општина се наоѓа натпис со грбот на Народна Република Македонија и називот на народниот одбор на општината, како и називот на околицата во чиј состав се наоѓа општината.

Член 151

Народниот одбор на општина има свој печат и штембил. Печатот и штембилот го содржат називот на народниот одбор на општината, неговото седиште, називот на околицата и името и грбот на Народна Република Македонија.

Глава деветта

УПРАВНА ПОСТАПКА

Член 152

За постапка во прва степен по управните работи што со свои прописи ги уредува како работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, културниот и социјалниот развиток на општината е стварно надлежен народниот одбор на општината.

Во управните работи од надлежноста на народен одбор на околија вршењето на кои е пренесено во надлежноста на народен одбор на општина за постапка во прва степен е надлежен народниот одбор на општината.

Член 153

Во народните одбори на општините постапката во управната работа ја води и решенија донесува секретарот на народниот одбор на општината.

Член 154

До донесувањето на сојузен закон за општата управна постапка, народните одбори на општините ќе ги применуваат во управната постапка следните прописи:

1) во сите случаи кога народен одбор на општина решава во управната постапка по правата и обврските на поедините граѓани и правни лица или за применување на стопанско-управни или надзорни мерки према стопанските организации, како и кога по правото на надзор решава во работи што се однесуваат на установи и општествени организации, се донесува решение кое мора да и се достави на странката;

2) во управната постапка што му претходи на решението мора да бидат утврдени чинениците што се од влијание за решавање на работата и странките мора да бидат сослушани. Само ако уредно повикана странка не се одзове на позивот за сослушање постапката ќе се спроведе во нејзино отсуство;

3) решението донесено во управната постапка мора по правило да биде образложено;

4) по барањето од странка, народниот одбор на општина или неговиот орган е надлежен да донесе решение без одлагање;

5) против решението на народен одбор на општина може да се изјави жалба до народниот одбор на околијата. Жалбата не е допуштена само во случај кога тоа е пропишано со закон или други прописи донесени на основа законско овластение.

Жалбата се поднесува во рок од 15 дена од денот на приемот на решението, осем ако со закон или уредба не е пропишан друг рок.

Жалбата му се предава или преку поштата препорачено испраќа на народниот одбор на општината што го донел решението против кое жалбата се изјавува.

Додека тече рокот за жалба, а ако жалбата е изјавена и додека по неа не биде донесено решение, првостепеното решение не може да се извршува осем ако со закон или уредба не е инаку одредено;

6) решението може да се изврши само откако стане правосилно во управната постапка и извршно, доколку со закон или уредба не е инаку одредено.

Член 155

Се овластува Президиумот на Народното собрание да донесува прописи за утврдување надлежноста на народните одбори на општините по работите предвидени со законите на Народна Република Македонија, како и поблиски одредби за утврдување надлежноста на народ-

ните одбори на општините во работите предвидени со прописите на надлежните републикански органи.

Член 156

Доколку со закон или други прописи од надлежните републикански органи или со одлука на народниот одбор на општина не биде инаку одредено, сите работи што по Општиот закон за народните одбори од 1949 година ги вршел извршниот одбор на местен народен одбор односно народниот одбор на град во составот на околија по правило ги врши народниот одбор на општината.

Член 157

До донесувањето на статутот, поедините одлуки и општи прописи што народниот одбор на општина ги донесува по работи за кои овој Закон пропишува да бидат уредени со статутот, народниот одбор на општината ќе му ги достави за потврдување на народниот одбор на околијата.

Член 158

По исклучок од член 117 на овој Закон, како вршител на должноста секретар на народен одбор на општина може во рок од три години од влегувањето во сила на овој закон да биде поставено и лице што не располага со пропишаната стручна спрема а има потребно искуство за вршење работите на народен одбор на општина со тоа што е должен во рок од една година по поставувањето да го положи стручниот испит пропишан за звањето во кое е поставен.

За поставување вршители на должноста секретар по одредбите на став 1 од овој член е потребна согласност на претседателот на народниот одбор на околијата.

Член 159

Овој Закон влегува во сила од објавувањето во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. бр. 25

Скопје, 3 јули 1952 година

Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Претседател
Страшил Гигов, с. р.

66

УКАЗ

На основа чл. 73 т. 4 од Уставот на НРМ, а во врска со чл. 5 т. 7 од Законот за Президиумот на Народното собрание на НРМ, Президиумот на Народното собрание на НРМ го прогласува Законот за народните одбори на градовите и градските општини, што го донесе Народното собрание на НРМ на седницата од 3 јули 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН ЗА НАРОДНИТЕ ОДБОРИ НА ГРАДОВИТЕ И ГРАДСКИТЕ ОПШТИНИ

Глава прва

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Народниот одбор на град односно градска општина со посебни права (во понатамошниот текст градска општина) е претставнички орган на државната власт

на работниот народ и орган на народното самоуправување во градот односно градската општина.

Член 2

Народниот одбор на град односно градска општина го усмерува и го осигурува стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развој на градот односно градската општина како целина и како општествено-економско средиште на својата околина, остварува задачи што се од општо значење за општествената заедница, ги зајакнува и ги развива социјалистичките односи и демократскиот правен поредок, ги штити и ги развива самоуправните права на градот односно градската општина, врши одредени права спрема стопанските организации и установи во градот односно градската општина, ги обезбедува со Уставот гарантираните права на граѓаните и врши други задачи што му се ставени во надлежност.

Член 3

Народниот одбор на град односно градска општина е највисок орган на државната власт на градот односно градската општина и нему му се подредени сите локални органи на управата. Само со закон за работи од републиканска надлежност, можат да се осниваат органи на управата непосредно подредени на републиканските органи на државната управа.

Член 4

Народниот одбор на град односно градска општина сите работи од својата надлежност ги врши на основа Уставот на ФНРЈ и Уставот на НРМ, законите и другите општи прописи.

Член 5

Народниот одбор на град го образуваат градски совет и совет на производителите.

Градскиот совет е општо претставничко тело на сите жители во градот.

Советот на производителите е претставничко тело на производителите, т.е. на трудбениците запослени во производството, транспортот и трговијата, кои се претставени во советот сразмерно на својот придонес на општествената заедница, изразен во нивното учество во општествениот производ на градот.

Член 6

Градскиот совет и советот на производителите учествуваат рамноправно при донесувањето на сите одлуки на народниот одбор што се однесуваат до распределбата и употребата на вишокот на трудот и на други стопански задачи.

Одборниците на градскиот одбор и на советот на производителите вршат на заеднички седници избор на органите на народниот одбор и други избори од надлежноста на народниот одбор.

Член 7

Народниот одбор на градска општина и градскиот совет на народен одбор на град го избираат жителите на општината односно градот на основа општо, еднакво и непосредно избирачко право, а советот на производителите на народен одбор на град го избираат трудбениците запослени во производството, транспортот и трговијата, непосредно преку своите претставнички тела. Изборите за одборници се вршат со тајно гласање.

Член 8

Народниот одбор на градска општина се избира на три години.

Градскиот совет на народен одбор на град се избира на четири години, а советот на производителите на народен одбор на град се избира на две години.

Исто лице не може да биде едновременно одборник на градскиот совет и на советот на производителите.

Член 9

Одборниците на народниот одбор на град односно на градска општина одговараат за својата работа пред избирачите.

Избирачите имаат право да опозиваат одборници пред да измине времето за кое се избрани.

Изборот и опозивот се уредуваат со посебен закон.

Член 10

Градска општина е во рамките на околина самостојна економска, градска и комунално организирана целина што претставува општествено-политичко, стопанско и културно средиште на својата околина.

Член 11

Град во смисла на овој Закон е главниот град Скопје.

Градски општини со посебни права на чии народни одбори се применуваат одредбите од овој Закон се: Битола, Куманово, Охрид, Прилеп, Струмица, Тетово, Титов Велес и Штип.

На народните одбори на другите градски општини установени со Законот за поделбата на Народна Република Македонија на околии, градови, градски општини и општини ќе се применуваат одредбите од Законот за народните одбори на општините.

Народното собрание може со одлука да одреди овој Закон да се применува на народен одбор на градска општина што не е предвиден во став 2 од овој член, доколку ги исполнува условите за градска општина со посебни права.

Член 12

Народниот одбор на град односно градска општина во исполнувањето на своите задачи се потпира на иницијативата и учеството на народните маси и на организациите на работниот народ.

Член 13

Градот односно градската општина мора да има свој генерален урбанистички план.

Член 14

Народниот одбор на град односно градска општина има свој статут што го донесува народниот одбор сам, сообразно особеностите и условите на градот односно градската општина и во согласност со законите.

Со статутот се одредува внатрешното устројство, распределбата на работите и пословањето на народниот одбор, како и односот на народниот одбор спрема претпријатијата и установите што ги оснива.

Статутот на народниот одбор на град односно градска општина се донесува, изменува и дополнува со апсолутно мнозинство од вкупниот број одборници на народниот одбор на град односно градска општина.

Статутот на народниот одбор на град односно градска општина влегува во сила откако ќе го потврди Президиумот на Народното собрание на Народна Република Македонија.

Глава втора

ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ГРАД ОДНОСНО ГРАДСКА ОПШТИНА

1) Надлежности на народниот одбор на град односно градска општина

Член 15

Народниот одбор на град ги врши сите работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развиток на градот, доколку за поедини работи со закон не е одредена надлежност на повисоките државни органи.

Народниот одбор на град непосредно ги извршува сите закони и други прописи на повисоките државни органи доколку тоа со закон или со други прописи не им е ставено во надлежност на повисоките државни органи.

Народниот одбор на град ги врши и сите работи од извршната дејност во однос на граѓаните, стопанските и општествените организации и установи, доколку поедини од тие работи со закон или со прописи на повисоките државни органи донесени на основа закон не се дадени во надлежност на републиканските или сојузните органи.

Член 16

Народниот одбор на градска општина ги врши сите работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развиток на општината, доколку за поедини работи со закон не е одредена надлежност на повисоките државни органи.

Народниот одбор на градска општина непосредно ги извршува законите и другите прописи на повисоките државни органи и ги врши сите работи од извршната дејност во однос на граѓаните стопанските и општествените организации и установи во областа на финансиите, комуналната дејност, градежништвото, занаетчиството, туризмот и угостителството, локалниот сообраќај, станбените прашања, социјалните грижи, освен инвалидските прашања и надзорот над извршувањето на прописите во областа на трговијата и народното здравје, кои инаку според постоеките прописи спаѓаат во надлежност на народен одбор на околија, доколку поедини од овие работи со закон или со други прописи донесени на основа закон не им се дадени во надлежност на други државни органи.

Со закон, указ на Президиумот на Народното собрание или со статутот на народниот одбор на околија може да се одреди народните одбори на поедини градски општини да вршат и други работи од надлежноста на народниот одбор на околијата.

Во сите работи од став 2 и 3 од овој член, како и во работите од комуналната дејност од став 1 од овој член непосредно повисоки органи се надлежните републикански државни органи, доколку со закон или со други прописи донесени на основа закон не е одредено инаку.

Член 17

Надлежноста на народниот одбор на град односно градска општина се утврдува со закон и со прописи на повисоките државни органи донесени на основа закон.

Член 18

Народниот одбор на град односно градска општина ги врши сите работи од својата надлежност ги врши на основа и во границите на законите и другите прописи на повисоките државни органи.

Член 19

Народниот одбор на град односно градска општина на основа и во рамките на овластувањата што му се дадени со закон и општи прописи од повисоките државни органи може да донесува дополнителни прописи за уредување работите од својата надлежност.

Во работите од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, културниот и социјалниот развиток на градот односно градската општина, кои не се уредени со закон, народниот одбор на град односно градска општина има право да донесува самостојни прописи и други акти.

Во случај на несогласност помеѓу прописи на народниот одбор и прописи на повисоките државни органи се применуваат прописите на повисоките државни органи.

Член 20

Народниот одбор на град самостојно го донесува општествениот план на градот. Народниот одбор на градска општина самостојно го донесува општествениот план, ускладувајќи го со општествениот план на околијата и придржувајќи се за обврските што произлегуваат од Општествениот план на Народна Република Македонија.

Ако народниот одбор на градска општина не се согласи со предлогот на народниот одбор на околија за ускладување на општествениот план на градската општина со планот на околијата обата плана се испраќаат за решавање до Народното собрание, чија одлука е задолжителна.

Член 21

Народниот одбор на град односно градска општина го донесува самостојно буџетот на градот односно градската општина.

Градот односно градската општина има право на одреден постоток од општествениот допринос, данокот на доход и другите со закон одредени даноци што ги плаќаат стопанските организации односно другите даночни обврзници на нивното подрачје. Постотокот од општествениот придонес и данокот што влегува во буџетот на градот односно градската општина се одредува со општествениот план и со прописите на надлежните републикански органи.

За задоволување на локалните потреби народниот одбор на град односно градска општина може да воведува локален прирез, а за изградбата на одредени комунални, културни, здравствени и социјални објекти може да воведува и местен самодопринос.

Народниот одбор на град односно градска општина со буџетот самостојно ја определуваат распределбата на сите приходи на градот односно градската општина за извршување на работите од нивната надлежност, за исплаќање трошковите околу својата администрација, како и за нуждите на стопанските и другите општествени дејности што се финансираат од буџетот на градот односно градската општина.

Член 22

Градот и градската општина се правни лица.

Народниот одбор на град односно градска општина го врши правото на управување со сето земјиште и згради што се наоѓаат на подрачјето на градот односно градската општина и што се општонароден имот, доколку тоа право не им припаѓа на други државни органи, стопански организации, установи или заедници.

Член 23

Народниот одбор на град односно градска општина врши управа со својот општонароден имот во општа употреба на своето подрачје (патишта, мостови, реки, канали, езера и други води, паркови итн.) доколку со закон или со други прописи на повисоки државни органи донесени на основа закон тој имот не им е даден на управување на други државни органи, стопански организации или установи.

Во вршењето на управата со општонародниот имот во општа употреба народниот одбор има право да ја одредува неговата намена, начинот и условите на неговата употреба, да донесува прописи и мерки за неговото чување и одржување, да одлучува за ставање на тој имот во општа употреба, како и да одредува органи за вршење на одредени работи од управувањето со тој имот.

Во случај на спор помеѓу народен одбор на град односно градска општина, од една страна и друг државен орган, стопанска организација или установа од друга страна, за тоа кому му припаѓа вршењето на управувањето со општонародниот имот во општа употреба решава Президиумот на Народното собрание.

Член 24

Народниот одбор на град односно градска општина може да претресува прашања што се во непосредна надлежност на повисоките државни органи и да става предлози за нивното решавање согласно законите.

Член 25

Народниот одбор на град односно градска општина има со закон и со прописи засновани на закон одредени права и должности спрема сите стопански организации и установи во градот односно градската општина и може спрема нив да презема согласно посебни прописи стопанско-управни и надзорни мерки.

Спрема претпријатијата и установите што сам ги основал, народниот одбор на градот односно градската општина врши и посебни права.

Член 26

Народниот одбор има право и должност на своето подрачје да врши надзор над извршувањето на законите и другите прописи од страна на стопанските и другите организации, установи и граѓани и согласно законот да применува стопанско-управни и управно-надзорни мерки, доколку тоа не е ставено во надлежност на други државни органи.

Член 27

Повисок државен орган кој на народен одбор на град односно градска општина му пренесе за извршување работа од своја надлежност, должен е на народниот одбор на град односно градска општина да му ги обезбеди потребните средства за извршувањето на работата.

Член 28

Народниот одбор на град односно градска општина има право по сопствена иницијатива или по предлог од работни колективи, општествени организации и поедини граѓани, со средствата од својот буџет да оснива стопански претпријатија, како и комунални, културни, просветни, здравствени и социјални установи.

Народниот одбор на град односно градска општина може во споразум со народни одбори на други градови, градски општини или околии да оснива заеднички претпријатија и установи.

Правото на стопанска управа и управен надзор спрема заедничките претпријатија и установи, го врши народниот одбор што ќе го одредат споразумно оснивачите, а ако тие не го одредат, тоа право го врши народниот одбор на чие подрачје се наоѓа претпријатието односно установата.

Член 29

Сите права на народниот одбор на град односно градска општина спрема претпријатијата од неговото подрачје се одредуваат со закон.

Член 30

Народниот одбор на град односно градска општина спрема претпријатијата и установите што ги оснивал или спрема кои ги има правата на оснивач, има право на надзор и применување на управни мерки предвидени со закон.

Член 31

Народниот одбор на град односно градска општина преку народната милиција го обезбедува административното извршување на одредени акти од својата надлежност (своите решенија)

Член 32

Народниот одбор на град односно градска општина должен е да укажува правна и друга помош на сите други државни органи во извршувањето на работи од нивната надлежност.

Член 33

Сукоби за надлежност помеѓу народен одбор на град и други народни одбори ги решава Президиумот на Народното собрание, а сукобите за надлежност во работите што се однесуваат до управната постапка, стопанско-управните и управно-надзорните мерки ги решава надлежниот републикански орган.

Член 34

Сукобите за надлежност помеѓу народен одбор на градска општина и народен одбор на околија односно народен одбор на општина од друга околија или град ги решава Президиумот на Народното собрание, а нивните сукоби за надлежност на работите што се однесуваат во управната постапка, стопанско-управните и управно-надзорните мерки ги решава надлежниот републикански орган.

2) Односи помеѓу народниот одбор на град односно градска општина и повисоките државни органи

Член 35

Републиканските државни органи имаат право на надзор над законитоста на работењето на народните одбори на градови, а во однос народните одбори на градските општини тоа право го имаат за работите од член 16 од овој Закон.

Народните одбори на околии имаат право на надзор над законитоста на работењето на народните одбори на градски општини во сите работи, освен во работите од член 16 од овој Закон.

Во вршењето правото на надзор републиканските државни органи и народните одбори на околии имаат права одредени со закон.

Член 36

Президиумот на Народното собрание има право да поништи или укине незаконити акти на народен одбор на град како и незаконити акти на народен одбор на градска општина во работите од член 16 од овој Закон.

Народниот одбор на околија има право да поништи или укине незаконити акти на народен одбор на градска општина во сите работи, освен во работите од член 16 од овој Закон.

Во работите што не се уредени со закон или со општи прописи на повисоките државни органи, Президиумот на Народното собрание односно народниот одбор на околија има право да ги поништи или укине и оние акти на народниот одбор на град односно градска општина со кои е повреден општиот интерес.

Надлежниот републикански орган во рамките на својата надлежност има право само да го задржи извршувањето на незаконити акти на народен одбор на град и на градска општина во работите од член 16 од овој Закон, како и акти со кои е повреден општиот интерес и да му предложи на Президиумот на Народното собрание тие акти да ги поништи или да ги укине.

Надлежниот совет на народниот одбор на околија, во својот делокруг, а во итни случаи и претседателот на народниот одбор на околија, има право само да задржи од извршување незаконити акти на народен одбор на градска општина и негови акти со кои е повреден општиот интерес во сите работи, освен во работите од член 16 од овој Закон и да му предложи на народниот одбор на околијата да ги поништи или укине.

Правото на задржување овие органи можат да го вршат во рокот предвиден за поништување или укинување на тие акти.

Член 37

Ако Президиумот на Народното собрание односно народниот одбор на околија на кого му е поднесен предлог за поништување или укинување на задржан акт на народен одбор на град односно градска општина не донесе никаква одлука во рок од два месеца од денот кога го примил предлогот за поништување односно укинување, тој акт може да се изврши.

Член 38

Надлежниот републикански орган во својот делокруг, има право да поништи или укине незаконити акти на совет на народниот одбор на град односно градска општина во работите од член 16 од овој Закон, а надлежниот совет на народниот одбор на околија во својот делокруг, има право да поништи или укине незаконити акти на совет на народниот одбор на градска општина во сите работи освен во работите од член 16 од овој Закон.

Ако актите од претходниот став се донесени на основа општи прописи на народниот одбор, надлежниот републикански орган односно надлежниот совет на народниот одбор на околија, можат таквите акти само да ги задржат од извршување и на народниот одбор што ги донел тие прописи да му предложат да ги поништи или укине.

Органите од предниот став имаат право да задржат и акти на совет на народниот одбор на град односно градска општина донесени во работите што не се уредени со закон или со општи прописи на повисоките државни органи, ако со нив е повреден општиот интерес.

Член 39

Ако народниот одбор на град односно градска општина на кој му е предложено да го поништи или укине задржаниот акт на неговиот совет, не донесе никаква одлука во рок од два месеца од денот кога го примил предлогот за поништување односно укинување, тој акт може да се изврши.

Член 40

Повредата на општиот интерес постои ако актите на народниот одбор на град односно градска општина или на неговите органи се спротивни на основните начела на правниот поредок на Федеративна Народна Република Југославија или на основниот смер на нејзиниот социјалистички развој.

Член 41

Во вршењето надзор во однос законитоста на актите на народниот одбор на град односно градска општина или на неговите органи Президиумот на Народното собрание или надлежниот републикански орган односно народниот одбор на околија, или негов совет, може на народниот одбор односно неговиот орган што го донел актот да му укаже на неговата незаконитост и да бара од него тој акт во одреден рок да го повлече или да го измени.

Член 42

Президиумот на Народното собрание односно народниот одбор на околија по одредбите од претходните членови поништува или укинува незаконити акти на народниот одбор на град односно градска општина во рок од два месеца од денот на примањето на актот.

По исклучок Президиумот на Народното собрание може и по изминување рокот од предниот став да поништи или укине акт на народниот одбор на град односно градска општина, што влегол во сила, ако со неговото извршување би настапила тешка опасност за животот и здравјето на луѓето или за јавниот ред и поредок.

Член 43

Надлежниот републикански орган односно надлежниот совет на народниот одбор на околија може, по одредбите од претходните членови, да поништи или укине акт на совет на народен одбор на град односно градска општина во рок од два месеца од денот на примањето на актот.

Член 44

Решението за поништување, укинување односно задржување акти на народниот одбор на град односно градска општина мора да биде образложено со повикување на соодветните прописи.

Член 45

Народниот одбор на град односно градска општина чиј акт го поништил или укинал Президиумот на Народното собрание има право на приговор до Народното собрание согласно член 50 од овој Закон.

Народниот одбор на градска општина чиј акт го поништил или укинал народен одбор на околија може да подаде жалба до Президиумот на Народното собрание.

Совет на народен одбор на град односно градска општина чиј акт го поништил или укинал републикански орган може да поднесе жалба до Президиумот на Народното собрание.

Совет на народниот одбор на градска општина чиј акт го поништил совет на народен одбор на околија има право да поднесе жалба до надлежниот републикански орган.

Приговорот односно жалбата се поднесува во рок од 15 дена од денот кога е примен актот за поништување.

Органот што решава по приговорот односно жалбата може актот против кој е поднесен приговор односно жалба да го потврди, поништи или укине.

Член 46

Надлежниот републикански орган односно претседателот на народниот одбор на околија може согласно законските овластенија да го спречи извршувањето на актите на народниот одбор на град односно градска општина и нивните органи, што се поништени, укинати или задржани.

Член 47

Надлежниот републикански орган односно народниот одбор на околија може да поништи, укине односно задржи од извршување акти на народниот одбор на град односно градска општина и на неговите органи донесени во управната постапка согласно прописите и под условите предвидени со прописите за управната постапка.

Член 48

Во работите од надлежноста на народниот одбор на околија ставени во надлежност на народниот одбор на градска општина, како и по други работи одредени со посебен закон или со указ на Президиумот на Народното собрание, правото на надзор во однос законитоста на работењето на народниот одбор на градска општина, како и овластувањата што произлегуваат од ова право, ги врши Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган, согласно одредбите од овој Закон кои се однесуваат на вршењето право на надзор над законитоста на работењето на народниот одбор на град.

Во сите други работи освен работите од член 16 од овој Закон правото на надзор во однос законитоста на работењето на народниот одбор на градска општина го врши народниот одбор на околија.

Член 49

Ако народниот одбор на град односно градска општина или негов орган не изврши вопште или не изврши на време работа што е должен да ја изврши или што му ја одредил повисок државен орган во рамките на својата надлежност, органот што го врши правото на надзор може таа работа да ја изврши сам народниот одбор на град односно на градска општина во таков случај е должен да ги накнади со тоа предизвиканите трошкови.

Против актот на повисокиот државен орган со кој се презема извршувањето на работа од надлежноста на народниот одбор на град односно градска општина, како и против одлуката за накнада на трошковите народниот одбор има право на жалба до Президиумот на Народното собрание во рок од 15 дена од приемот на актот.

Ако народниот одбор на околијата односно неговиот совет не го врши своето право на надзор во поглед законитоста на работата на народниот одбор на општината Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган ќе му укаже на незаконитоста на актот на народниот одбор на општината и ќе побара од него тој акт да го поништи или укине во одреден рок.

Ако народниот одбор на околијата односно неговиот совет и после тој рок не го поништи или укине актот на народниот одбор на општината или неговиот орган, Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган има право во рок од еден месец од денот кога истекнува рокот одреден по претходниот став во своја надлежност да донесе акт за поништување или укинување за кој е овластен надзорниот орган.

Член 50

Ако смета дека со пропис или со друг акт на повисок државен орган му е повредено некакво право утврдено со закон народниот одбор на град односно градска општина има право да поднесе до Президиумот на Народното собрание приговор за заштита на самоуправните права. По приговорот против ваков акт донесен од сојузен орган решава надлежниот сојузен орган.

Приговорот за заштита самоуправните права против актите на Президиумот на Народното собрание се поднесува до Народното собрание.

По повод приговорот за заштита самоуправните права Президиумот на Народното собрание може да поништи или укине акт на државен орган против кој е подаден приговор. Поднесениот приговор не го задржува извршувањето на таков акт.

Член 51

Надлежниот републикански орган должен е да се грижи за правилното работење на народните одбори на градови и градски општини, а особено за оспособувањето на службениците како и да врши надзор над работата на администрацијата на народните одбори. За таа цел тој може да издава општи прописи за администрацијата на народните одбори на градови односно градски општини.

Член 52

Президиумот на Народното собрание може да распушти секој народен одбор на град односно градска општина или само градски собор односно собор на производителите, ако нивната работа е во очевидна спротивност со Уставот и законите.

Кога ќе распушти народен одбор на град односно градска општина или само градски собор, Президиумот на Народното собрание ќе именува привремена управа составена од граѓани што се запишани во избирачкиот список на градот односно градската општина. Привремената управа може да ги врши само текуштите управни работи.

Кога е распуштен народен одбор на град односно градска општина или само градски собор односно собор на производителите, изборите за народен одбор односно градски собор или собор на производителите ќе се извршат најдоцна во рок од два месеца од денот на распуштањето.

Член 53

Президиумот на Народното собрание поради особени прилики има право да го продолжи мандатот на сите народни одбори на градови односно градски општини најмногу за време од една година.

Президиумот на Народното собрание има право да распише избори за народни одбори на градови односно градски општини и пред да истече времето за кое се избрани.

3) Одговорноста на градот односно градската општина за накнада на штета

Член 54

Градот односно градската општина одговара за штетата што одборник или службеник на народниот одбор им ја направи на граѓаните или на правните лица со своја незаконита работа при вршењето на службените должности.

Член 55

Барањето за накнада на штетата се поднесува до народниот одбор на градот односно градската општина кому му припаѓа одборникот односно службеникот што

ја направил штетата. Ако народниот одбор не го уважи барањето во целина или делимично или по барањето не се изјасни во рок од 30 дена од денот на приемот на истото, оштетеникот може да поднесе тужба против народниот одбор на град односно градска општина, до надлежниот суд.

Член 56

За исплатената накнада на штета градот односно градската општина имаат право на регрес од одборникот односно службеникот што ја направил штетата со својата незаконита работа.

Во особено оправдани случаи, како и во случај кога накнадената штета не можела да се наплати од одборникот односно службеникот во рок од една година од правосилноста на решението на народниот одбор односно пресудата на судот, народниот одбор на град односно градска општина може одборникот односно службеникот во потполност или делимично да ги ослободи од плаќањето на накнадата на штетата.

Член 57

Во однос застареноста на побарувањето за накнада на штета, како и во однос судската надлежност за споровите за накнада на штета, за одборниците важат одредбите што се однесуваат на државните службеници.

Глава трета

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТЕЊЕ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ГРАД ОДНОСНО ГРАДСКА ОПШТИНА

1) Состав

Член 58

Градскиот собор на народниот одбор на град има 40 до 70 одборници.

Народниот одбор на градска општина има 30 до 50 одборници.

Бројот на одборниците на градскиот собор на народниот одбор на град, односно на народниот одбор на градска општина се утврдува, во границите одредени во предните ставови, со статутот на народниот одбор со оглед бројот на жителите, обемот на градот односно градската општина, како и со оглед на стопанските, општествените, комуналните и другите особености на градот односно градската општина.

Президиумот на Народното собрание може, по предлог на народниот одбор, да го зголеми бројот на одборниците, но најмногу за една половина.

Член 59

Бројот на одборниците на соборот на производителите изнесува по правило половина од бројот на одборниците на градскиот собор.

Президиумот на Народното собрание по предлог од народниот одбор на град може да го зголеми бројот на одборниците во соборот на производителите најмногу до три четвртини од бројот на одборниците на градскиот собор, ако тоа го бара сложеноста на стопанските односи бројот или големината на стопанските организации на подрачјето на градот.

2) Делокруг

Член 60

Народниот одбор на град сите работи од својата надлежност ги врши на одделни или заеднички седници на своите собори, а управните работи и преку своите совети,

Народниот одбор на градска општина сите работи од својата надлежност ги врши на своите седници, а управните работи и преку своите совети.

Член 61

Градскиот собор и соборот на производителите рамноправно учествуваат во донесувањето на:

- 1) статутот на народниот одбор;
 - 2) одлуката за општествениот план, за буџетот, за завршниот биланс за извршувањето на општествениот план и за завршната сметка за извршувањето на буџетот;
 - 3) генералниот, регулациониот и урбанистичкиот план;
 - 4) решенија за оснивање, соединување и престанок на установи и претпријатија;
 - 5) одредување висината на постојаната награда на претседателот и потпретседателот на народниот одбор, како и накнадата на трошките и изгубената заработка на одборниците, претседателите и членовите на советите и нивните одбори, како и на членовите на поедини комисии;
 - 6) решенија за заклучување на заеми и за преземањето емство за заемите на подрачните установи и претпријатија;
 - 7) решенија за отуѓување на движим и давање на ползување на движим и недвижим општествен имот над кој врши управување на државни, задружни и општествени организации и граѓани;
 - 8) прописи за стопанско-управни мерки;
 - 9) одлуки за локалниот прирез и други јавни давачки;
 - 10) одлуки по прашање од работните односи и социјалното осигурување;
 - 11) одлуки за распишување локален референдум по прашање од делокругот на соборот на производителите;
 - 12) одлуки по прашањата што со посебен закон и со други прописи се ставени во делокруг на градскиот собор и соборот на производителите.
- Соборот на производителите решава рамноправно со градскиот собор и со други стопански прашања од надлежноста на народниот одбор.

Член 62

Одлуките и другите акти на народниот одбор на град во чие донесување рамноправно учествуваат градскиот собор и соборот на производителите се полноважни ако се изгласани во истоветен текст во обата собора.

Член 63

Ако градскиот собор и соборот на производителите не се согласат на еден истоветен текст ќе одредат заедничка комисија составена од еднаков број одборници со задача да се постигне согласност.

Ако не се постигне согласност ни по извештајот што ќе го поднесе комисијата на заедничката седница, седницата се одлага за 24 часа.

Ако согласност не се постигне ни на седницата одржана по одложената претходна седница, предметот се доставува до Народното собрание односно на неговиот посебен орган. Одлуката што ќе ја донесе Народното собрание односно неговиот орган задолжителна е за обата собора.

Член 64

Сите избори и разрешувања што се ставени со закон или со други прописи во надлежност на народниот одбор на град се вршат на заедничка седница на градскиот собор и соборот на производителите, а особено:

1) избор и разрешување претседател и потпретседател на народниот одбор, претседатели и членови на совети, како и претседатели и членови на заеднички одборнички комисии;

2) назначување и разрешување секретар на народниот одбор и други службеници за кои тоа го предвидува закон или статутот на народниот одбор;

3) избирање и разрешување претседател, судии и судии-поротници на околски суд;

4) избирање и разрешување судија за прекршоци и негов заменик;

5) назначување и разрешување директори на претпријатија и раководители на установи.

Во заедничка седница на обата собора народниот одбор на град ги врши и сите работи што со општи прописи бидат ставени во делокруг на заедничка седница на обата собори на народен одбор на град.

Член 65

Сите работи од надлежноста на народниот одбор на град, освен оние што ги решаваат рамноправно обата собора на одделни или заеднички седници, како и оние што се дадени во исклучива надлежност на соборот на производителите, ги врши градскиот собор, доколку поедини од тие работи не ги остварува преку своите органи.

Член 66

Градскиот собор на свои седници:

1) донесува одлуки и други општи прописи што не ги донесува заедно со соборот на производителите;

2) распишува избори за одборници на градскиот собор;

3) распишува локален референдум освен во случајот предвиден во член 61 став 1 точка 11 од овој Закон;

4) решава за престанокот на мандатот на членовите на градскиот собор;

5) оснива свои одборнички комисии и избира претседател и членови на истите;

6) решава по барањето за ставање во притвор или истражен затвор на членови на градскиот собор;

7) донесува акти за експропријација;

8) ги утврдува работните места во организационите единици на народниот одбор;

9) ги назначува и ги разрешува членовите и секретарот на дисциплинскиот суд за службениците на народниот одбор;

10) решава по жалбите на службениците и работниците на народниот одбор против решенијата на претседателот на народниот одбор по службеничките односно работните односи;

11) ги поништува и ги укинува незаконитите акти на претседателите на совети односно на советите на народниот одбор, освен во случаите од член 61 став 2 од овој Закон;

12) решава за поднесување на приговор против незаконитите акти и мерки на повисоките државни органи со кои се повредуваат самоуправните права на градот односно градската општина;

13) одредува подрачја за одржување собори на избирачи во градот;

14) решава по заклучоците на соборите на избирачите доколку не решава заедно со соборот на производителите;

15) ги врши и сите други работи што по постоеките прописи или со статутот му се дадени изрично во делокруг.

Член 67

Соборот на производителите на своите седници:

1) распишува избори за одборници за соборот на производителите;

2) решава за престанокот на мандатот на членовите на соборот на производителите;

3) оснива свои комисии и ги избира нивните претседатели и членови;

4) решава по барањата за ставање во притвор или истражен затвор на членови на соборот на производителите;

5) решава по прашањата по кои на градскиот собор му предлата донесување на прописи и мерки од надлежноста на народниот одбор по работите во чие решавање тој не учествува;

6) ги врши сите други работи што по постоеките прописи или со статутот на народниот одбор изрично му се дадени во делокруг.

Член 68

Градскиот собор и соборот на производителите на народниот одбор на град своите седници ги одржуваат одделно, доколку не решат да работат во заедничка седница.

Член 69

Соборот на производителите има право да расправа по прашања од надлежноста на народниот одбор во чие решавање не учествува, како и право со тие прашања да му предлага на градскиот собор донесување на прописи и мерки од надлежноста на народниот одбор.

Градскиот собор е должен да решава по сите предлози на соборот на производителите и за донесените одлуки да го известува истиот.

Член 70

Против секој акт на градскиот собор, во чие донесување било задолжително и неговото учество а тој не учествувал, соборот на производителите може да поднесе приговор до Президиумот на Народното собрание.

Президиумот го известува народниот одбор за своето решение.

Член 71

Народниот одбор на градска општина ги врши на свои седници и не може да ги пренесува на своите органи следните работи:

1) донесување статут на народниот одбор;

2) донесување одлука за општествениот план, буџетот, за завршниот биланс за извршувањето на општествениот план и за завршната сметка за извршувањето на буџетот;

3) донесување на генералниот, регулационен и урбанистички план;

4) донесување решенија за оснивање, соединување и престанок на претпријатијата;

5) одредување висината на постојаната награда на претседателот на народниот одбор, како и накнадата на трошковите и изгубената заработка на одборниците, претседателите и членовите на советите и нивните одбори, како и членовите на поедини комисии;

6) донесување решенија за заклучување заеми и за преземање емство за заемите на подрачните установи и претпријатија;

7) донесување решенија за отуѓување на движим и давање на ползување на движим и недвижим општонароден имот над кој врши управа на државни, задружни и општествени организации и граѓани;

8) донесување одлуки и други општи прописи;

9) донесување одлуки за локалниот прирез и други јавни давачки;

10) донесување одлука за распишување на локален референдум;

11) распишување избори за одборници;

12) донесување решенија за престанокот на мандатот на одборници;

13) оснивање на комисии;

14) решавање по барањето за ставање во притвор или истражен затвор на одборниците;

15) донесување акти за експропријација;

16) утврдување работните места во организационите единици на народниот одбор;

17) назначување и разрешување членови и секретар на дисциплинскиот суд за службениците на народниот одбор;

18) решавање по жалбите на службениците и работниците на народниот одбор против решенијата на претседателот на народниот одбор по службеничките односно работните односи;

19) поништување и укинување незаконити акти на претседателите на совети и совети на народниот одбор;

20) решавање за поднесување на приговор против незаконитите акти и мерки на повисоките државни органи со кои се повредуваат самоуправните права на градската општина;

21) избор и разрешување на претседател на народниот одбор, претседатели и членови на советите како и претседатели и членови на комисиите;

22) назначување и разрешување секретар на народниот одбор и други службеници за кои тоа го предвидува закон или статутот на народниот одбор;

23) избор и разрешување претседател, судии и судии-поротници на околиски суд;

24) избор и разрешување судија за прекршоци и негов заменик;

25) назначување и разрешување директори на претпријатија и раководители на установи;

26) врши и други работи што треба по закон или на основа на статутот да ги врши само на седница.

3) Конституирање на народниот одбор на град односно градска општина

Член 72

Првата седница на новоизбраните одборници на градскиот собор и на соборот на производителите, односно на народниот одбор на градската општина ја свикава претседателот на досегашниот народен одбор најдоцна 15 дена по објавувањето на изборните резултати.

Ако претседателот не ги свика на седница новоизбраните одборници во рокот од предниот став, одборниците ќе се состанат сами во првиот неделен ден по овој рок во 9 часот во просторите во кои се одржуваат седниците на народниот одбор.

Првите седници на градскиот собор и соборот на производителите кои се објавуваат посебно, односно првата седница на народниот одбор на градска општина ги отвора и со нив раководи до избор претседавачи на соборите односно претседател на народниот одбор на градска општина најстариот по години присутен одборник.

Член 73

На првата седница новоизбраните одборници на градскиот собор и соборот на производителите односно на народниот одбор на градска општина избираат секој посебно верификациона комисија од пет члена со за-

дача да ја испита правилноста на изборот и уверенијата за изборот на одборниците и да му поднесе извештај на соборот односно на народниот одбор на градската општина што ја избрал.

Член 74

За верификација на одборничките мандати решаваат посебно градскиот собор и соборот на производителите, односно народниот одбор на градската општина.

Секој одборник, дури изборот не му биде поништен, има право да учествува во верификацијата на мандатите, но не може да гласа за својот избор ако за него се гласа посебно.

Член 75

Градскиот собор и соборот на производителите односно народниот одбор на градска општина може изборот на одборниците да го потврди или да не го потврди, а може одлуката за тоа да ја одложи и да нареди претходно да се извршат нужните извиди.

Член 76

По свршената верификација на мандатите одборниците чии избор е потврден, полагаат и потпишуваат во градскиот собор односно во соборот на производителите односно во народниот одбор на градска општина заклетва што гласи:

„Се заколнувам дека верно ќе му служам на народот, дека совесно ќе ги вршам своите должности и ќе ја чувам честа на народен одборник. При ова ќе се придржувам за Уставот и законите, ќе ги бранам, чувам и развивам демократските придобивки на Народно-ослободителната борба и Народната револуција и дека ќе ги вложувам сите свои сили во изградбата на социјализмот, за напредокот на градот (градската општина), Народна Република Македонија и заедничката држава Федеративна Народна Република Југославија“.

Одборниците — припадници на националните малцинства заклетвата можат да ја полагаат на свој јазик.

Дури не положи заклетва одборникот не може да ги врши одборничките права и должности.

Член 77

Откако ќе ја положат заклетвата одборниците на градскиот собор и соборот на производителите избираат претседавач на соборите, како и свои комисии.

Претседавачот на соборот се избира за една или повеќе седници, но најмногу за една година.

Член 78

Откако ќе изберат претседавачи и одборнички комисии на соборите, одборниците на градскиот собор и соборот на производителите се состануваат на заедничка седница за избор на претседател и потпретседател на народниот одбор на градот и на заеднички одборнички комисии, како и на претседатели и членови на советите.

Оваа заедничка седница ја отвара и до избор на претседател на народниот одбор на град со неа раководи најстариот по години присутен одборник.

Одборниците на народниот одбор на градска општина избираат на првата седница претседател на народниот одбор, одборнички комисии, претседатели и членови на советите на народниот одбор.

Откако ќе се извршат изборите од претходните ставови претседателот на дотогашниот народен одбор на град односно градска општина поднесува извештај за работата за времето од последната седница на дотогашниот народен одбор.

4) Седници на народниот одбор на град односно градска општина

Член 79

Народниот одбор постојано заседава во текот на периодот за кој е избран и работи на седници или преку совети и комисии.

Член 80

Седниците на градскиот собор и соборот на производителите, по правило се одржуваат одделно.

Седниците на градскиот собор и соборот на производителите односно на народниот одбор на градска општина ги свикува претседателот на народниот одбор по потреба, по барање од Президиумот на Народното собрание или по барање на една петина одборници на градскиот собор односно соборот на производителите односно на градската општина.

Кога градскиот собор решава по прашања што спаѓаат и во надлежност на соборот на производителите мора да се одржи и седница на соборот на производителите.

Член 81

Заедничките и одделните седници на градскиот собор и соборот на производителите, односно седниците на народниот одбор на градска општина ги свикува претседателот на народниот одбор со писмен позив.

Писмениот позив треба да содржи означување на денот, часот и местото на одржувањето на седницата.

Со позивот на одборниците задолжително им се доставува материјалот што се однесува на прашањата кои ќе бидат ставени на дневен ред.

Позивот им се доставува на одборниците најдоцна три дена пред закажаната седница, а во истиот рок тој се објавува на вообичаен начин.

Член 82

Претседателот на народниот одбор на град должен е во рок од пет дена да свика седница на градскиот собор односно на соборот на производителите ако тоа го бара една петина одборници на поедините собори комисија или совет на народниот одбор или Президиумот на Народното собрание.

Во рокот од претходниот став по барање од една петина одборници комисија или совет на народниот одбор или од Президиумот на Народното собрание должен е да свика седница на народниот одбор и претседателот на народниот одбор на градска општина.

Ако претседателот на народниот одбор не свика седница во означениот рок одборниците на градскиот собор односно соборот на производителите односно на народниот одбор на градска општина можат да се состават сами по позив од една петина одборници.

Член 83

Во почетокот на секоја седница градскиот собор односно соборот на производителите, а на заедничките седници обата собора, односно народниот одбор на градска општина, го утврдуваат дневниот ред и избираат два оверачи на записникот.

Претседателот на народниот одбор е должен да му ги соопшти на градскиот собор и на соборот на производителите, односно на народниот одбор на градска општина сите примени предлози за дневниот ред.

Член 84

Седниците на градскиот собор и соборот на производителите односно на народниот одбор на градска општина се јавни.

Градскиот собор и соборот на производителите односно народниот одбор на градска општина можат

поради важни разлози да решат поедини седници или дел од седница да се одржи без присуство на јавноста.

Член 85

На заедничките седници на градскиот собор и на соборот на производителите претседава претседателот на народниот одбор.

На седниците на градскиот собор односно соборот на производителите претседаваат одборниците претседавачи, што се избираат за таа должност за една или повеќе седници но најмногу за една година.

На седниците на народниот одбор на градска општина претседава претседателот на народниот одбор.

Член 86

Соборите на народниот одбор на град односно народниот одбор на градска општина полноважно решаваат ако на седницата присуствува мнозинство од нивните одборници, а заклучоци донесуваат со мнозинство гласови од присутните одборници, доколку за поодделни случаи со закон или статутот не се бара посебно мнозинство.

На своите заеднички седници соборите на народниот одбор на град полноважно решаваат ако на седницата присуствува мнозинство одборници од секој собор, а заклучоци донесуваат со мнозинство гласови на присутните одборници од секој собор. На заедничката седница на која се вршат избори заклучоците се донесуваат со мнозинство гласови на присутните одборници.

Член 87

Градскиот собор и соборот на производителите можат да решат по работите од нивниот заеднички делокруг (член 61 од овој Закон) да расправаат на заедничка седница, но и во тој случај за тие прашања решаваат посебно.

Член 88

Гласањето на седниците е јавно или тајно, а се гласа само лично.

Тајно се гласа во случаите одредени со статутот или со други прописи, односно кога градскиот собор односно соборот на производителите, односно народниот одбор на градска општина решат да се гласа тајно.

Член 89

Право да им поднесуваат предлози на соборите на народниот одбор на град, односно на народниот одбор на градска општина во работите од нивниот делокруг имаат одборниците, претседателот на народниот одбор, одборничките комисии и советите на народниот одбор. По предлогот мора да се донесе заклучок.

Член 90

Претседавачот на соборот, односно претседателот на народниот одбор може да го опомене одборникот кој со своето држање или постапки го нарушува утврдениот ред на седницата. Ако одборникот откако е опоменат и понатаму го оневозможува редот на седницата соборот односно народниот одбор може да го исклучи од седницата.

Ако редот на седницата го нарушува некое друго лице, претседавачот на соборот односно претседателот на народниот одбор може да го опомене или да го отстрани од седницата.

Член 91

За седниците на соборите на народниот одбор на град, односно за седниците на народниот одбор на градска општина се води записник.

Записникот го потпишува претседавачот и оверачите на записникот.

Член 92

На седниците на народниот одбор на град односно градска општина можат да присуствуваат и да учествуваат во дискусијата, без право на одлучување, и народни пратеници.

5) Одборнички комисии на народниот одбор на град односно градска општина**Член 93**

За проучување на поедини прашања од својата надлежност, за предлагање или извршување на општи мерки и слично, за изготвување заклучоци, како и за вршење анкети по прашања од нивниот делокруг, градскиот собор и соборот на производителите односно народниот одбор на градска општина избираат од редот на своите одборници свои одборнички комисии.

Одборничките комисии се постојани или привремени.

Член 94

Постојаните одборнички комисии се избираат на првиот состанок за ситот мандатен период, а привремените комисии се избираат по потреба и работат дури не ја свршат работата што им е доверена или не бидат разрешени.

Градскиот собор и соборот на производителите односно народниот одбор на градска општина може сите или поедини членови на постојаните и привремените одборнички комисии да ги разреши од должност и пред да измине времето за кое се избрани и нивно место да избере нови.

Еден одборник може да биде член најмногу во две постојани одборнички комисии.

Член 95

Претседателот и потпретседателот на народниот одбор и претседателите на советите не можат да бидат членови на одборничките комисии.

Член 96

Постојани одборнички комисии на градскиот собор се:

- 1) мандатно-имунитетна комисија,
- 2) комисија за општествен план и буџет,
- 3) комисија за правни прописи и организациони прашања; и
- 4) комисија за молби и жалби.

Постојани одборнички комисии на соборот на производителите се:

- 1) мандатно-имунитетна комисија и
- 2) комисија за општествен план и буџет.

Градскиот собор и соборот на производителите можат да образуваат и други постојани одборнички комисии.

Член 97

Народниот одбор на градска општина ги има истите постојани одборнички комисии како и градскиот собор, а може да оснива и други постојани одборнички комисии.

Член 98

Постојаните одборнички комисии ги проучуваат предлозите што ги доставуваат до градскиот собор и соборот на производителите или до народниот одбор на град, односно народниот одбор на градска општина, претседателот на народниот одбор, советите или одборниците.

Комисијата за молби и жалби ги разгледува и дава мислење и предлог за решавање на молбите и

жалбите што граѓаните, стопанските и општествени организации ги поднесуваат до народниот одбор вон редовната постапка.

Член 99

Советите и одборниците на народниот одбор на град односно градска општина своите предлози за работите од делокругот на градскиот собор односно на соборот на производителите односно на народниот одбор на градска општина ги доставуваат на претседателот на народниот одбор на градот односно градската општина, кој најдоцна во рок од седум дена заедно со ситот материјал ги препраќа до надлежната одборничка комисија.

Претседателот на одборничката комисија по примањето на предлогот и материјалот веднаш ја свикнува комисијата која го проучува материјалот и одредува известител кој на градскиот собор односно соборот на производителите ќе му поднесе предлог по соодветното прашање.

Член 100

Прашања и предлози што требало да ги разгледа одборничка комисија не можат да се стават на дневен ред на седница на градскиот собор односно соборот на производителите односно на народниот одбор на градска општина, ако претходно не ги проучила комисијата. Само во особено важни и итни случаи по прашања што не трпат одлагање градскиот собор односно соборот на производителите односно народниот одбор на градска општина може да одреди соодветното прашање да се внесе во дневниот ред.

Претседавачот на градскиот собор односно на соборот на производителите односно претседателот на народниот одбор на градска општина при утврдувањето на дневниот ред е должен да провери дали надлежната одборничка комисија ги разгледала прашањата и предлозите за дневниот ред што требало да ги проучи одборничка комисија и ако установи дека тоа не е сторено ќе ги остави за идната седница и ќе ги отстапи на надлежната одборничка комисија.

Член 101

Претседателот, советите и администрацијата на народниот одбор се должни на одборничките комисии да им го стават на расположение нужниот материјал и да им даваат податоци за прашањата што ги разгледуваат, како и да им укажуваат стручна и административна помош. За ова е должен да се грижи претседателот на народниот одбор или службеникот што ќе го одреди тој.

За извршување на своите задачи одборничките комисии можат да имаат свој посебен административен апарат.

Член 102

За проучување на поедини прашања од надлежноста на народниот одбор на град градскиот собор и соборот на производителите можат да имаат постојани и привремени заеднички одборнички комисии.

Заедничките одборнички комисии се избираат на заедничка седница на градскиот собор и соборот на производителите на одборниците на народниот одбор на градот.

Член 103

Градскиот собор и соборот на производителите ги имаат овие постојани заеднички одборнички комисии:

- 1) комисија за избор и назначување, и
- 2) сметковна комисија.

Градскиот собор и соборот на производителите можат да образуват и други заеднички постојани комисиин.

Член 104

Комисијата за избор и назначување ги проучува предлозите за избор и назначување, како и разлозите за разрешување на сите органи и службеници што ги избира односно ги назначува народниот одбор на град на седница на обата собора.

Сметковната комисија го прегледува финансиското послување на органите, установите, претпријатијата и другите стопански организации на народниот одбор и врши сметковна контрола.

Одредбите на овој Закон за постојаните одборнички комисиин на градскиот собор и на соборот на производителите соодветно ќе се прилагаат и на комисијата за избор и назначување и на сметковната комисија, доколку со овој Закон не е одредено инаку.

Член 105

Постојаните одборнички комисиин се состојат од 3 до 7 члена, а заедничките постојани комисиин се состојат од 5 до 9 члена.

Бројот на членовите на поедина комисија се одредува со статутот на народниот одбор.

Секоја комисија има свој претседател што го избира телото кое ја образувало комисијата.

Комисиите донесуваат заклучоци со мнозинство гласови на своите членови.

За работата на комисиите се води записник.

Член 106

Поблиски одредби за образувањето, составот и работењето на постојаните одборнички комисиин ќе се пропишат со статутот, а за привремените комисиин тоа ќе го одреди актот за нивното образување.

6) Правни акти и други заклучоци

Член 107

Народниот одбор на град односно градска општина донесува општи прописи, решенија и други заклучоци.

Член 108

Народниот одбор на град односно градска општина општите прописи ги донесува во вид на одлуки, наредби и напатства.

Член 109

Одлуките, наредбите и напатствата што ги донесува народниот одбор ги потпишува претседателот на народниот одбор.

Наредбите и напатствата што ги донесуваат градскиот собор и соборот на производителите ги потпишуваат претседателот на соборот и претседателот на народниот одбор.

Член 110

Одлуките и наредбите на народниот одбор задолжително се објавуваат, а за објавувањето на другите акти и заклучоци решава народниот одбор.

Објавувањето се врши на вообичаен начин, ако не е пропишан друг начин за објавување.

Општите прописи на народниот одбор влегуваат во сила од денот на нивното објавување, ако со нив не е одредено дека влегуваат во сила подоцна.

Член 111

Одлуките, наредбите, напатствата и решенијата на народниот одбор на град односно градска општина му

се доставуваат на Президиумот на Народното собрание и на надлежниот републикански орган.

Член 112

Решение е акт на народниот одбор со кој се решава одреден поединачен случај од неговата надлежност.

Член 113

По прашањата што не се уредуваат со општи прописи или решение народниот одбор донесува заклучоци.

Глава четврта

ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ОДБОРНИЦИТЕ

Член 114

Одборниците имаат право и должност да присуствуваат на седниците на телото на кое му припаѓаат и да учествуваат во неговата работа, да учествуваат во работата на комисиите и советите во кои се избрани и да ги вршат сите други работи што ќе им ги довери народниот одбор во границите на својата надлежност.

Одборниците имаат право да присуствуваат на седниците на комисиите и советите чии членови не се и да учествуваат во дискусиите во нив без право на одлучување.

Член 115

Одборниците имаат право да поднесуваат предлози за одлуки, наредби, напатствата, решенија и други заклучоци по сите работи од надлежноста на народниот одбор.

Одборниците имаат право на одделните и заедничките седници на градскиот собор и соборот на производителите односно на седниците на народниот одбор на градска општина усно или писмено да им поставуваат прашања на претседавачите на соборите односно на претседателот на народниот одбор. Прашаниот претседавач на собор односно претседателот на народниот одбор е должен да одговори усно на поставеното прашање на таа или на идната седница.

Член 116

Одборниците се должни да присуствуваат на соборите на своите избирачи, како и извон тие собори да ги ислушуваат мислењата и предлозите на своите избирачи и да се заземаат за нивното остварување во границите на законитоста и можностите, да ги известуваат избирачите за својата работа и за работата на народниот одбор чии членови се.

Член 117

Одборник не може да биде службеник на народниот одбор чиј е член.

Член 118

Во вршењето на одборничката должност одборниците уживаат имунитет.

За кривично дело што се гони по службена должност одборникот не може да биде ставен во притвор или во истражен затвор без одобрение на народниот одбор на кој му припаѓа, освен ако е во прашање кривично дело за кое истражниот затвор е задолжителен, како и во случај кога е затечен во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од една година или потешка казна или ако постои опасност од бегство.

Органот што почнал кривична постапка должен е без одлагање да го известува народниот одбор против чиј одборник е почната постапката.

Член 119

За службената работа одборниците одговараат пред својот народен одбор.

Градскиот собор односно соборот на производителите односно народниот одбор на градска општина може против одборник што ја повредил својата службена должност да изрекне опомена или да го смени од доверената му должност.

Член 120

Одборниците му одговараат на својот народен одбор материјално за штетата што ќе му ја направат во вршењето на својата должност непосредно или со тоа што градот односно градската општина ја наплати штетата, која тие во вршењето на службената должност им ја направиле на граѓаните или на правните лица со своја незаконита работа.

За одговорноста на одборникот за наплатата на штетата и за висината на штетата решава претставничкото тело на кое му припаѓа одборникот. Против тоа решение одборникот има право да поднесе тужба до надлежниот суд во рок од 30 дена од денот на примањето на решението.

Ако штетата не можела да биде наплатена од одборникот ни во рок од една година од правосилноста на решението на народниот одбор односно пресудата на судот, претставничкото тело на кое му припаѓа одборникот, може да донесе решение со кое одборникот во потполност или делимично се ослободува од понатамошната обврска за наплатата на штетата.

Член 121

Одборниците имаат право на накнада на трошките направени во врска со вршењето на својата должност во народниот одбор како и право на накнада на стварно изгубената редовна заработка за време вршењето на должноста.

Член 122

Ако некој дел на град односно градска општина што при изборите за народниот одбор на градот односно градската општина претставувал посебна изборна единица, се присоедини кон околија или град или градска општина, лицата избрани за одборници на народниот одбор на градот односно градската општина во изборната единица што се припојува, стапуваат одборници на народниот одбор на околијата односно градот или градската општина чие подрачје се зголемува, ако живеат или работат на подрачјето што се присоединува.

Член 123

На одборник на народниот одбор на град односно градска општина му престанува мандатот пред да истече времето за кое е избран поради:

- 1) губиток на избирачкото право на денот на губитокот на тоа право;
- 2) опозивање од страна на избирачите на денот на гласањето по опозивот;
- 3) уважување оставка од страна на народниот одбор на денот кога е уважена оставката;
- 4) судска осуда за кривично дело извршено од користољубивост како и судска осуда на казна затвор за друго кривично дело или на казна затвор подолга од шест месеци на денот на правосилноста на пресудата;
- 5) стапување на служба во народниот одбор чиј одборник е — на денот на стапувањето на должност; и

6) случајот предвиден во член 122 од овој Закон — на денот кога ќе се донесе актот за присоединување.

На одборник на соборот на производителите мандатот му престанува и во случај кога ќе му престане работниот однос односно членството во стопанската организација на подрачјето на градот или во стопанската област во која е избран како и во случај на престанок или принудна ликвидација на претпријатието — на денот кога ќе му престане работниот однос односно членството, односно на денот кога ќе се објави престанокот или принудната ликвидација на претпријатието.

Во случај престанок на мандатот на одборник за упразнетото одборничко место се врши дополнителен избор.

Член 124

Престанокот на мандат народниот одбор го утврдува со решение.

Против решението на народниот одбор со кое се утврдува престанокот на мандатот одборникот може да се жали до Президиумот на Народното собрание во рок од 15 дена од денот на примањето на решението.

Член 125

На одборник од собор на производителите не може да му се откаже работниот однос дури трае неговиот мандат, освен во случаите:

- 1) кога работниот однос се раскинува без претходен отказ;
- 2) кога отказот не може да се побива;
- 3) кога грубо ја повредил својата службена односно работна должност; и
- 4) кога стопанската организација во која работел престане да постои.

Отказ во случаите од претходниот став дава само работничкиот совет на претпријатието.

Против решението за отказ одборникот може да поднесе приговор до соборот на производителите.

Глава петта

1) Совети на народниот одбор на град односно градска општина

Член 126

За поедини области на сродни дејности на народниот одбор, народниот одбор на град односно градска општина во својот состав има совети на кои им се доверува извршувањето на законите, прописите на народниот одбор и на повисоките државни органи, како и вршење на управни работи.

Советите работат според смерниците и напатствата на народниот одбор на град односно градска општина.

Член 127

Народниот одбор на град може да ги има овие совети:

- 1) совет за стопанство, во чиј делокруг влегуваат работите на составувањето предлог за општествениот план и буџетот на градот односно градската општина, како и работите од областа на финансите, индустријата и рударството, земјоделството и шумарството, трговијата и занаетчиството, угостителството и туризмот, ловот, риболовот и слично;
- 2) совет за комунални работи, во чиј делокруг спаѓаат работите од областа на локалниот сообраќај, градежништвото и урбанизмот, водостопанството, станбените припаѓања и другите комунални дејности;

3) совет за просвета и култура, во чиј делокруг влегуваат работите од областа на школството, народното просветување, фискултурата, предвојничката обука и другите културни дејности;

4) совет за народно здравје и социјални грижи во чиј делокруг спаѓаат работите од областа на народното здравје, социјалното осигурување, претшколското воспитување, работните односи, посредувањето во трудот и слично;

5) совет за внатрешни работи во чиј делокруг спаѓаат работите од заштитата на јавниот ред, мир, поредок и сигурноста на сообраќајот, сузбивање на криминалитетот, граѓанските состојби, противпожарната служба, противавионската заштита и слично.

Народниот одбор на градска општина може да ги оснива советите од 1 до 4 вклучително од претходниот став.

Кои совети ќе ги има народниот одбор на град односно градска општина одредува статутот на народниот одбор.

Член 128

Президиумот може да донесува прописи за соединување разделување и укинување на советите одредени со претходниот член како и за оснивање на нови совети за сите или поедини народни одбори на градови односно градски општини.

Член 129

Во извршувањето на работите од својата надлежност советите на народниот одбор на град односно градска општина овластени се:

1) да ги извршуваат и ги применуваат одлуките, наредбите, напатствата и решенијата на народниот одбор, како и законите и другите прописи на повисоките државни органи;

2) да донесуваат решенија за извршување на одлуките и другите прописи на својот народен одбор, како и за извршување на законите и другите прописи на повисоките државни органи и да преземаат мерки за кои се овластени;

3) да донесуваат наредби и напатства за извршување на законите и другите прописи на повисоките државни органи и на својот народен одбор, а на основа и во рамките на овластенијата што им се дадени со овие акти;

4) да ги разгледуваат сите основни прашања од својот делокруг, да одредуваат смерници за работата на администрацијата на народниот одбор за односната гранка на управата, како и да го надгледуваат извршувањето на своите решенија и заклучоци;

5) да изготвуваат предлози за одлуки и други општи прописи што ги донесува народниот одбор;

6) да донесуваат решенија во управната постапка во случаевите кога е тоа одредено со посебни прописи.

Советите можат да решаваат и по прашања што со прописи на повисоки државни органи или со прописи на народниот одбор се ставени во делокруг на претседателот и началникот на секретаријатот на совет.

Заклучоците на советот се задолжителни за секретаријатот на советот.

Член 130

Советот му дава на началникот на секретаријатот на советот односно на секретарот на народниот одбор смерници и напатства за сета работа на секретаријатот како и за донесување решенија во управната постапка.

Член 131

Советот може да одреди началникот на секретаријатот на совет да биде должен пред да донесе одредени решенија претходно да му реферира на советот и да бара од него напатства. Покрај тоа советот може да бара од началникот да го извести на првата наредна седница за донесените решенија во одредени работи.

Секој член на советот има право да бара од началникот на секретаријатот на совет на седница на советот да реферира за секој предмет што се наоѓа на решавање во секретаријатот или по кој е донесено решение.

Член 132

Ако советот устави дека началникот на секретаријатот односно секретарот на народниот одбор не работи според смерниците и напатствата на советот или инаку устави неправилности во неговата работа ќе го извести за тоа веднаш претседателот на народниот одбор.

Претседателот на народниот одбор, по предлог на советот, може да донесување решението на народниот одбор, привремено да го отстрани началникот од должност.

Член 133

Осем претседателот на советот општите акти ги потпишува и претседателот на народниот одбор. Тој може да не го потпише ако смета дека е незаконит. Ако советот останува при становиште во актот, има право прашањето да го изнесе пред народниот одбор.

Член 134

Советот е колегијално тело што го сочинуваат претседател и 4 до 8 члена, а советот за стопанство, освен претседателот, може да има најмногу 12 члена.

Претседателот и членовите на секој совет ги избира народниот одбор и тоа претседателот од редот на одборниците, а членовите од редот на одборниците, претставниците на стопанските и општествените организации и граѓаните што со своите лични и стручни способности можат да допринесат во остварувањето на задачите на советот.

Бројот на членовите на секој совет поединечно се одредува со статутот на народниот одбор.

Член 135

Претседателот и членовите на секој совет се избираат за време од една година.

Народниот одбор може да ги разреши од должност сите или поедини членови на советите и пред да измине рокот за кој се избрани.

Никој не може да биде член на повеќе од два совета.

Членовите на советите имаат еднакви права и должности.

Член 136

Советите одговараат за својата работа пред народниот одбор. Тие му поднесуваат на народниот одбор извештај за својата работа, како и предлози за решавање на прашањата за чие решавање не се овластени.

Член 137

Советите работат и решаваат на седници.

Советот може полноважно да решава само ако на седницата присуствува мнозинство од членовите на советот, а решенија донесува со мнозинство гласови на присутните членови.

Седниците на поединен совет ги свикува претседателот на советот по потреба односно на основа заклучок на советот, како и по барање на претседателот на народниот одбор или на една третина членови на советот. Во итни случаи седница на совет може да свикува претседателот на народниот одбор.

Позивот за седница мора да го содржи и предлогот за дневниот ред.

Член 138

На седницата на советот претседава претседателот на советот.

За секоја седница се води записник. Записникот го води секретарот на советот, а го потпишуваат претседателот и секретарот на советот.

Член 139

Претседателот на совет раководи со работата на советот и се грижи за правилното извршување на заклучоците на советот, се грижи за подготвувањето на седниците на советот, составува предлог за дневниот ред на седниците на советот, ги свикува и раководи со нив и ги врши сите работи што ќе му ги наложи советот.

Член 140

Поедини совети на народниот одбор на град односно градска општина можат за поедини работи и прашања од својот делокруг да осниваат одбори.

Одборите имаат три до пет члена. Членовите на одборите ги избираат советите од редот на своите членови и граѓаните. Со одборот раководи член на советот што ќе го одреди советот.

Член 141

Претседателот, членовите на советите и членовите на одборите имаат право на накнада на трошковите што ги имале во врска со работата на советот, како и право на накнада на стварно изгубената заработка заради учеството во работата на советот односно на одборот.

Членовите на советите и нивните одбори, кои не се одборници, одговараат исто како одборниците за штетата што ќе ја направат со својата незаконита службена работа.

Член 142

Претседателот и членовите на советите остануваат на своите должности до изборот на нови членови.

Член 143

Поблиски одредби за точниот број на членовите на секој поодделен совет и одбор, организацијата, делокругот и работата на советите и на одборите, ќе се донесат со статутот на народниот одбор.

Член 144

За проучување на поедини прашања или за извршување на одредени задачи од својот делокруг поединен совет на народниот одбор може да одредува свои посебни комисии.

Членови на посебните комисии можат да бидат одборници и други граѓани.

Задачите, составот и начинот на работењето на овие комисии се одредуваат во решението за нивното образување.

Член 145

За извршување на поедини работи одредени со прописи на повисоките државни органи народниот одбор на град односно градска општина, согласно тие прописи, образува посебни комисии или други органи

чији задачи, организација и начин на работа се одредуваат со соодветните прописи на повисоките државни органи.

2) Претседател на народниот одбор на град односно на градска општина

Член 146

Народниот одбор на град односно градска општина бира од редот на своите одборници претседател на народниот одбор. Претседателот го претставува народниот одбор и го застапува градот односно градската општина како правно лице.

Претседателот може во поедини случаи да овласти друго лице да го застапува градот односно градската општина.

Член 147

Едно исто лице може да се избере за претседател на народен одбор на градска општина најмногу во два мандатни периоди едноподо друго.

Член 148

Претседателот на народниот одбор на град односно градска општина се грижи за правилното извршување на заклучоците на народниот одбор, како и за извршување на заклучоците на повисоките државни органи, ја ускладува работата на сите органи на народниот одбор и води општ надзор над неговата администрација, а особено:

1) се грижи за подготвувањето и свикувањето на седниците на народниот одбор и составува предлог за дневен ред на седниците;

2) на народниот одбор му поднесува извештај за работата на народниот одбор како целина, како и за работата на администрацијата на народниот одбор.

3) ја ускладува работата на советите и другите тела на народниот одбор, бара свикување на седниците на советите за донесување решенија во итни и важни прашања, а по потреба и сам ги свикува седниците на советите за решавање на такви прашања, одредува заменици на претседателите на советите, кога тие се отсутни или спречени да ја вршат својата должност;

4) врши општ надзор над работата на администрацијата и службениците на народниот одбор, во границите на овластувањата што му се дадени со закон или со статут на народниот одбор, донесува решенија за службеничките и работничките односи на службениците и работниците на народниот одбор, одредува заменик на секретарот на народниот одбор и на секретарите на советите кога тие се отсутни или привремено спречени да ја вршат својата должност, предлага отворање на дисциплинска постапка и изрекување казни за дисциплински неуредности на секретарот на народниот одбор и на секретарите на советите;

5) ги врши сите други работи што му се одредени во делокруг со закон или со други прописи од повисоките државни органи, како и со статутот или заклучоци на народниот одбор.

Во случај на отсутност или спреченост претседателот го заменува потпретседателот, а во народните одбори што немаат потпретседател го заменува одборник што го одредува народниот одбор.

Член 149

Претседателот на народниот одбор на град односно градска општина останува на должност и откако ќе измине мандатниот период на претставничкото тело во кое е избран и ги врши работите од својот делокруг до изборот на нов претседател.

Член 150

Народниот одбор на град може да има еден или повеќе потпретседатели.

Правата и должностите на потпретседателот се одредуваат со статутот на народниот одбор.

Член 151

Претседателот на народниот одбор на град односно градска општина има за својата работа во народниот одбор постојана награда.

Во народниот одбор на град постојана награда за својата работа може да има и еден потпретседател.

Глава шеста

АДМИНИСТРАЦИЈА И СЛУЖБЕНИЦИ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ГРАД ОДНОСНО ГРАДСКА ОПШТИНА

1) Администрација

Член 152

За подготвување и извршување работите од својата надлежност народниот одбор на град односно градската општина има администрација во која се запослени управни и стручни, извршни и канцелариски службеници.

Со администрацијата на народниот одбор на град односно градска општина раководи секретарот на народниот одбор под надзор на претседателот на народниот одбор.

Член 153

Администрацијата на народниот одбор на град односно градска општина претставува единствена целина и се состои од секретаријат на народниот одбор и секретаријати на советите.

Секретаријатот на народниот одбор ги врши сите заеднички и општи работи на народниот одбор, како и работите што не спаѓаат во делокруг на некој совет.

Секретаријати се образуваат за работите на администрацијата од делокругот на поодделни совети на народниот одбор на град односно градска општина. За работите од областа на финансите може да се образува управа.

Во поедини народни одбори на градски општини наместо секретаријати за работите од делокругот на еден или повеќе совети, во состав на секретаријатот на народниот одбор можат да се образуваат отсеци или реферати со кои раководи секретарот на народниот одбор.

Секретаријатот на народниот одбор и секретаријатите на советите можат да се делат на помали организациони единици (сектори, отсеци, реферати и управи).

Член 154

Организацијата на администрацијата на народниот одбор на град односно градска општина се утврдува со статутот на народниот одбор согласно со прописите на овој Закон.

Народниот одбор на град може во согласност со Президиумот на Народното собрание односно органот кого он го овласти да утврди и поинаква организација на својата администрација.

Член 155

Со работата на секретаријатот на народниот одбор непосредно раководи секретарот на народниот одбор на град односно градска општина.

Со работата на секретаријатот на совет непосредно раководи началник, кој е едновременно и секретар на односниот совет.

Со работата на отсек раководи шеф на отсек. Шефот на самостоен отсек може да биде секретар на советот за вршење на чии работи е основан отсекот.

Член 156

За извршување поедини административни или технички работи, како и за спроведување на своите решенија народниот одбор на град може на своето подрачје да оснива свои испостави.

Со работата на испостава раководи секретар на испоставата, кого го назначува и разрешува народниот одбор.

Работите и подрачјата на градовите за кои се осниваат испостави се одредуваат со статутот на народниот одбор на градот.

2) Секретар на народниот одбор на град односно градска општина

Член 157

За секретар на народниот одбор на град односно градска општина може да биде назначено лице со виша стручна спрема кое положило стручен испит и има најмалку петгодишна стручна пракса.

Секретар на народен одбор на град го назначува и разрешува народниот одбор на заедничка седница на градскиот собор и соборот на производителите, а секретар на народен одбор на градска општина го назначува народниот одбор.

Член 158

Секретарот на народниот одбор на град односно градска општина особено:

1) се грижи за правилноста и законитоста во работењето на администрацијата и ја ускладува работата на началниците на поедините секретаријати;

2) врши распоред на службениците на народниот одбор по поедини организациони единици;

3) ги врши персоналните работи за службениците на народниот одбор и му поднесува на претседателот на народниот одбор предлози за донесување решенија за службеничките односи;

4) донесува решенија за казни за дисциплински неуредности на службениците на народниот одбор, освен на секретарите на советите;

5) издава уверенија и потврди од делокругот на секретаријатот на народниот одбор, ја води и донесува решенија во управната постапка;

6) му помага на претседателот на народниот одбор во подготвувањето на седниците на народниот одбор во ускладувањето на работата на поедини совети и други органи на народниот одбор.

Секретарот на народниот одбор на град има право да присуствува на седниците на градскиот собор односно на соборот на производителите и го води записникот за седниците на градскиот собор, а секретарот на народниот одбор на градската општина има право да присуствува на седниците на народниот одбор и го води записникот за тие седници.

Секретарот на народниот одбор на град односно градска општина има право да присуствува на седницата на советите и комисиите и да учествува во нивната работа, но без право на одлучување.

Член 159

Секретарот на народниот одбор на град односно градска општина должен е да му укаже на претседате-

лот на народниот одбор на секој незаконит акт на народниот одбор или на негов совет.

Член 160

За својата работа и за правилното работење на администрацијата на народниот одбор секретарот одговара пред претседателот на народниот одбор.

Секретарот на народен одбор на град односно градска општина работи според смерниците и напатствата што ги издава народниот одбор на град односно градска општина и претседателот на народниот одбор.

Член 161

Во случај на привремена отсутност или спреченост на секретарот, претседателот на народниот одбор одредува од редот на службениците на народниот одбор службеник што ќе го заменува за време на отсутноста односно спреченоста.

3) Други службеници на народен одбор на град односно градска општина

Член 162

За извршување управните, стручните и канцелариските работи народниот одбор има свои службеници.

Бројот на службеничките работни места во народниот одбор и стручната спрема потребна за секое работно место ги утврдува народниот одбор на град односно градска општина во согласност со надлежниот републикански орган.

Член 163

Сите работни места во народниот одбор на град односно градска општина можат да се пополнуваат само со службеници што имаат стручна спрема.

Службениците можат да се распоредуваат на работни места само според нивната стручна спрема.

Член 164

За началник на секретаријат (шеф на сектор) може да биде назначено лице што располага со потполна средна стручна спрема и што положил стручен испит за звањето што со систематизацијата на односниот народен одбор е предвидено за секретарот на советот и тригодишна стручна пракса.

Член 165

Началниците на секретаријати како и сите службеници на секретаријатите должни се во својата работа да се придржуваат за смерниците и напатствата што им ги дава советот.

Началниците се должни според напатствата на своите совети да поднесуваат извештај за работата на секретаријатите.

Член 166

Началниците на секретаријати за својата работа и за работата на секретаријатот му се одговорни на својот совет и на секретарот на народниот одбор, а началникот на секретаријатот за внатрешни работи за својата работа му е одговорен на својот совет и непосредно на републиканскиот орган надлежен за внатрешните работи.

Член 167

Началниците на секретаријати (шефовите на сектори) во својство на секретари на совети присуствуваат на седниците на советите и учествуваат во разгледувањето на работите, но без право на одлучување.

Секретарите на советите ги извршуваат заклучоците на советите и за тоа им поднесуваат извештај на советите. Тие ги водат записниците од седниците на советите.

Член 168

Во случај на привремена отсутност или спреченост на началник на секретаријат да ја врши својата должност претседателот на народниот одбор одредува од редот на службениците на народниот одбор службеник што ќе го заменува за време на отсутноста односно спреченоста.

По исклучок од претходниот став началникот на секретаријатот за внатрешни работи сам одредува кој ќе го заменува во случај на отсутност или спреченост.

Член 169

Решенија за назначување и престанок на службата за сите службеници што имаат звање или доаѓаат на положај за кој е потребна виша или средна стручна школска спрема донесува народниот одбор на град односно градска општина по претходна согласност на надлежниот републикански орган.

Сите други службеници ги назначува и ги разрешува претседателот на народниот одбор.

По исклучок од став 1 и 2 од овој член службениците на секретаријатот за внатрешни работи ги назначува и ги разрешува и систематизацијата на службеничките места во тој секретаријат ја врши републиканскиот орган надлежен за внатрешни работи во согласност со народниот одбор.

Член 170

Во интерес на правилниот распоред на кадровите надлежниот републикански орган може службениците од став 1 на член 170 од овој Закон да ги преместува од еден народен одбор во друг, со претходна согласност на народниот одбор од кој се преместува односно во кој се преместува службеникот. Ако оваа согласност не се постигне одлука за преместувањето донесува Президиумот на Народното собрание.

Надлежниот републикански орган може истите службеници да ги преместува од народен одбор во републикански орган и обратно, по претходна согласност на народниот одбор. Ако оваа согласност не се постигне одлука за преместувањето донесува Президиумот на Народното собрание.

Член 171

Народните одбори на градови односно градски општини можат да имаат договорни службеници.

Член 172

Доколку со овој Закон не е инаку пропишано на службениците во народниот одбор на град односно градска општина и на нивните службенички односи ќе се применуваат прописите што ги уредуваат односите на државните службеници.

4) Судија за прекршоци

Член 173

За решавање на административно-казнената постапка народниот одбор на град односно градска општина во согласност со републиканскиот орган надлежен за внатрешни работи, избира еден или повеќе судии за прекршоци и нивни заменици.

Поблиски одредби за работата, правата и должностите на судијата за прекршоци пропишани се со Основниот закон за прекршоци.

5) Градска (општинска) народна стража

Член 174

За обезбедување локалниот ред и мир и за административно извршување на одредени акти од својата надлежност, народниот одбор на град односно градска

општина може да има градска односно општинска народна стража.

Поблиски одредби за градската (општинската) народна стража ќе се пропишат со посебен закон.

Член 175

Ако во градската општина постои испостава на секретаријатот за внатрешни работи на народниот одбор на околицата, шефот на испоставата има право на општинската стража да и издава налози за да се обезбеди извршувањето на задачите на испоставата.

Глава седма

КОНТРОЛА И НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВО НА ГРАЃАНИТЕ ВО РАБОТАТА НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ГРАД ОДНОСНО ГРАДСКА ОПШТИНА

1) Собори на избирачи

Член 176

За да се оствари сестранен развој на самоуправноста на народот, како и колку може пошироко непосредно учество на граѓаните во работата на народниот одбор, зацврстување на непосредните врски на народниот одбор и неговите органи со граѓаните, засилување на одговорноста на избраните народни претставници и обезбедување контрола на народот над работата на народниот одбор, градскиот одбор на народен одбор на град односно народниот одбор на градска општина должни се редовно да свикнуваат собори на избирачи.

Член 177

Собори на избирачи се одржуваат за расправање по работата и задачите на народниот одбор, нивните органи и установи.

Соборите на избирачи се одржуваат особено за разгледување и предлагање мерки за развојот на градот односно градската општина.

Соборите на избирачи расправаат и одлучуваат по прашања што со закон или други прописи им се дадени во надлежност.

Соборите на избирачи можат да разгледуваат и прашања од интерес и значење за животот на околицата, како целина, Народна Република Македонија и Федеративна Народна Република Југославија, како и прашања што се изнесени на општонародна дискусија или за кои тоа го побара повисок државен орган.

Член 178

Соборите на избирачи се одржуваат по изборни единици, а градскиот одбор односно народниот одбор на градска општина може да одреди собори на избирачи да се одржуваат за повеќе изборни единици.

Член 179

Народниот одбор на град односно градска општина должен е одвреме навреме да ги известува соборите на избирачи за својата работа, а еднаш годишно мора пред соборите на избирачи да поднесува извештај за работата на народниот одбор.

Член 180

Избирачите можат на соборот на избирачи да поставуваат прашања и да поднесуваат предлози во врска со задачите и работата на народниот одбор и неговите органи.

Член 181

Соборите на избирачи ги свикнува по потреба, а најмалку еднаш во три месеци претседателот на народниот одбор на основа заклучок на градскиот одбор, односно народниот одбор на градската општина.

Ако свикнување на соборот на избирачи бара повисок државен орган, народен пратеник избран во соодветната изборна единица или една десетина избирачи од таа изборна единица, свикнувањето на соборот на избирачи должен е да го изврши претседателот на народниот одбор. Нему мора со барањето за свикнување да му се достави и предлог за дневниот ред.

Член 182

Свикнувањето на соборот на избирачи се објавува на начинот вообичаен за тоа, по правило најмалку осум дена пред одржувањето, а во итни случаи најмалку три дена пред одржувањето.

Со свикнувањето мора да се објави и предлогот на дневниот ред.

Дневниот ред го утврдува соборот на избирачи сам.

Член 183

Право на учество во работата на соборот на избирачи имаат сите избирачи на соодветната изборна единица за која се одржува соборот на избирачи.

На избирачите им е гарантирана слободата на говорот, предлагањето и определувањето на соборите на избирачи.

Член 184

На соборите на избирачи должни се да присуствуваат одборниците избрани во изборната единица за која се одржува соборот на избирачи.

Член 185

Со соборот на избирачи раководи претседателство што го избира соборот на избирачи од своја средина. Претседателството на соборот на избирачи се состои од претседател и два члена.

Соборот на избирачи го отвора пратеник на народниот одбор и тој раководи со соборот до избор на претседателство.

За работата на соборот на избирачи се води зписник.

Член 186

Соборот на избирачи своите заклучоци ги донесува со гласање. Гласањето се врши со дигање на рака. Ако се појави сомнение во однос на мнозинството, ќе се пристапи кон поименично гласање. Заклучокот е примен ако за предлогот гласало мнозинство од присутните избирачи.

Член 187

Градскиот одбор односно народниот одбор на градска општина должни се на своите седници да расправаат и да одлучуваат по заклучоците на соборите на избирачи.

Кога градскиот одбор односно народниот одбор на градска општина отфрла заклучок на соборот на избирачи отфрлањето мора да го образложи и да ги изнесе разлогите поради кои не го прифаќа заклучокот.

Заклучоците на соборот на избирачи по прашањата издигнати во член 177 став 4 од овој Закон му се доставуваат без одлагање на разгледување на надлежниот повисок државен орган.

Член 188

Народниот одбор на идниот собор на избирачи поднесува извештај за своите заклучоци или за преземените мерки по донесените заклучоци на народниот одбор на избирачи.

2) Комисии на граѓани

Член 189

Народниот одбор на град односно градска општина може да образува комисии на граѓани за извршување

ње поодделни работи од областа на стопанството, културната и комуналната изградба и др.

Членовите на овие комисии ги именувува народниот одбор од редот на граѓаните, а со нивната работа раководеат поодделни одборници како претседатели на комисиите.

Бројот на членовите на комисиите и нивната надлежност се одредуваат со актот на нивното образување.

3) Референдум

Член 190

Народниот одбор на град односно градска општина, по своја иницијатива или по барање на една десетина избирачи во градот односно градска општина, во согласност со Президиумот на Народното собрание можат да распишуваат локален референдум за потврдување на одделни поважни одлуки и мерки за животот и развитокот на градот односно градска општина или за претходно изјаснување на избирачите по нив.

Одлуката на референдумот е задолжителна за народниот одбор.

Член 191

Ако референдумот се распишува по барање на избирачите мора да се распише во рок од десет дена од денот на приемот на согласноста на Президиумот на Народното собрание.

Член 192

На референдумот избирачите за поставените прашања се изјаснуваат непосредно со тајно гласање. Гласањето се врши со гласачки ливчиња што мораат да го содржат прашањето за кое се гласа. Прашањето се формулира така што избирачите да можат на него да одговорат со „за“ или „против“.

Член 193

Прашањата по кои се одлучува со референдум ги формулира народниот одбор односно предлагачите на референдумот. Овие прашања, формулирани онака како што ќе бидат изнесени, му се доставуваат на Президиумот на Народното собрание едновременно со барањето на неговата согласност за распишување на референдумот.

По поставените прашања избирачите одлучуваат во целост, така што предлогот во целина се прифаќа или во целина се отфрла.

Член 194

Денот во кој ќе се одржи референдумот го одредува народниот одбор.

Решението за распишување на референдумот се објавува на начинот што е пропишан за објавување одлуките на народниот одбор.

Помеѓу денот на објавувањето на огласот за распишување на референдум и денот на гласањето не смеа да помине помалку од десет ни повеќе од тринаесет дена.

Член 195

На референдумот се гласа со „за“ или „против“ предлогот.

Предлогот што е изнесен за изјаснување на избирачите се смета прифатен ако за него гласале повеќе од половината избирачи што гласале.

Предлогот што е отфрлен со гласањето не може да се стави на ново гласање пред да измине една година од денот на гласањето, ниту пак народниот одбор пред да измине овој рок може да донесува заклучок спротивен на резултатот на гласањето.

Член 196

Со референдумот раководи комисија од три члена што ги одредува од редот на одборниците народниот одбор на град односно народниот одбор на градската општина.

Комисијата за спроведување на референдумот го подготвува гласањето, го утврдува резултатот на гласањето и го објавува на начинот пропишан за објавување одлуките на народниот одбор и за резултатот на гласањето му поднесува извештај на народниот одбор.

Член 197

Во однос правото на глас, начинот на утврдувањето на резултатот на гласањето, како и за првото на жалба поради неправилности при спроведувањето на референдумот сходно се применуваат прописите за избор одборници на градски собор односно на народниот одбор на градска општина.

Глава осма

НАЗИВ И ПЕЧАТ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ГРАД ОДНОСНО ГРАДСКА ОПШТИНА

Член 198

Народниот одбор на град има свој службен назив што гласи: „Народен одбор на град“ (името на градот).

Народниот одбор на градска општина има свој службен назив што гласи: „Народен одбор на градска општина“ (името на местото).

Ако на градот односно градската општина значителен број од населението му припаѓа на некое национално малцинство називот на народниот одбор на град односно градска општина гласи и на јазикот на тоа малцинство.

Член 199

На зградата на народниот одбор на град односно градска општина се наоѓа натпис што го содржи грбот и името на Народна Република Македонија и називот на народниот одбор на градот односно градската општина.

Член 200

Народниот одбор на град односно градска општина има свој печат и штембил што го содржи називот на народниот одбор на градот односно градската општина, седиштето на народниот одбор, како и грбот и името на Народна Република Македонија.

Глава деветта

УПРАВНА ПОСТАПКА

Член 201

До донесувањето на прописи за управната постапка народните одбори на градови и градски општини ќе ги применуваат начелата од оваа глава.

Член 202

Во сите случаи кога народниот одбор во управна постапка решава за правата и обврски на поедини граѓани или правни лица, за примената на стопанско-управни или надзорни мерки спрема стопанските организации, како и во случаите кога решава по право на надзор во предмети што се однесуваат на установи и општествени организации, се донесува решение кое ќе и се достави на странката.

Член 203

Народниот одбор на град е стварно надлежен во прва степен за решавање на своето подрачје по сите

управни работи за кои е пропишана стварна надлежност на народниот одбор на околицата.

Народниот одбор на градска општина е стварно надлежен во прва степен за решавање на своето подрачје по сите управни работи за кои со овој Закон или со посебни прописи е пропишана негова надлежност.

Член 204

Во народниот одбор на градови и градски општини што имаат секретаријати на совети постапката ја води и решение донесува началникот на секретаријатот на советот. Во работите што не спаѓаат во делокруг на секретаријат на совет, како и во народните одбори на градските општини што немаат секретаријати на совети, постапката во управните работи ја води и решенија донесува секретарот на народниот одбор.

Одредбите од претходниот став се применуваат ако со закон, други општи прописи на повисоките државни органи, со статутот или со одлука на народниот одбор водењето на постапката и донесувањето на решението не е ставено во надлежност на совет на народниот одбор.

Народниот одбор може да овласти одреден службеник да ја води постапката. Ако овластувањето не содржи никакво ограничување, овој службеник е овластен да ги врши сите дејства по постапката освен да донесува решенија.

Член 205

Во управната постапка што му претходи на решението мораат да бидат установени чинениците што се од влијание за решавањето на предметот, а странките мораат да бидат сослушани. Само во случај кога уредно повикана странка не се одзове на позивот постапката може да се спроведе во нејзино отсуство.

Член 206

Решението донесено во управната постапка, по правило мора да биде образложено.

Секој орган е должен по барањето на странката да донесе решение без одлагање, кога е тоа можно, а кога тоа не е можно, во рок што е одреден со посебен пропис.

Член 207

Против решението донесено во прва степен може да се изјави жалба до непосредно повисокиот орган.

По жалба по станбени предмети кај народниот одбор на град односно градска општина решава комисија што ја именува народниот одбор од редот на одборниците.

Жалбата не е допуштена само во случај кога е таа пропишана во закон или во друг пропис донесен на основа законско овластување.

Жалбата се поднесува во рок од 15 дена од денот на примањето на решението, освен ако со закон или со уредба е прописано инаку.

Жалбата му се предава или му се праќа преку пошта препорачано на органот што го донел решението против кое се изјавува жалба.

Повисокиот орган што е надлежен за решавање по жалбата, должен е да донесе решение најдоцна за 60 дена од денот кога жалбата е примена кај првостепениот орган.

Член 208

Решение може да се изврши само ако станало правосилно во управната постапка и извршно, доколку со закон или со уредба не е одредено инаку.

Дури тече рокот за жалба, а кога е изјавена жалба, се' дури не се донесе решение по неа, не може да

се извршува првостепено решение, освен ако со закон или уредба е прописано инаку.

Член 209

По правото на надзор органот на управата ќе поништи решение на повисокиот орган на управата, кое е донесено по управната постапка, а против кое нема место за жалба кога решението е донесено од страна на орган што не е стварно надлежен за решавање по предметот или кога со неговото извршување би се предизвикало некое кривично дело.

Со цел да се заштити општествениот интерес повисокиот орган на управата ќе укине или во нужниот обем ќе измени решение поради чие извршување би се создала тешка опасност за животот и здравјето на луѓето или општествениот мир и поредок.

Решение со кое на странката и' е признаено некое право може да се поништи, укине или измени на штета на странката по одредбите од претходните ставови само по сослушување на странката освен во случај кога решението е донесено од страна на стварно ненадлежен орган.

Со поништувањето на решението се поништуваат и правните последици што ги произвело поништеното решение. Со укинувањето на решението не се поништуваат правните последици што ги произвело решението, туку се спречува натамошното производство на правни последици на укинатото решение.

Глава десетта

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 210

Се овластува Президиумот на Народното собрание да донесува прописи за утврдување надлежностите на народните одбори на градовите и градските општини по работите предвидени во законите на Народна Република Македонија, како и поблиски одредби за утврдување на надлежностите на народните одбори на градовите односно градските општини во работите предвидени со прописите на надлежните републикански органи.

Член 211

Доколку со закон или други прописи од надлежните републикански органи или со одлука на народниот одбор на град односно градска општина не биде инаку одредено, сите работи што по Општиот закон за народните одбори од 1949 година ги вршел извршниот одбор на народен одбор на град извон состав на околица, по правило, ги врши народниот одбор на град односно градска општина.

Член 212

До донесувањето на статут поедини одлуки и други општи прописи што народниот одбор на град односно градска општина ги донесува по прашања за кои со овој Закон е предвидено да бидат уредени со статутот на народниот одбор му се поднесуваат на потврда на Президиумот на Народното собрание.

Член 213

Во рок од три години по влегувањето во сила на овој Закон за вршител должноста секретар на народен одбор на град односно градска општина и вршители должноста началници на секретаријати на совети можат да се назначат и лица што не ги исполнуваат условите од член 157 и член 164 од овој Закон, но само по претходна согласност на надлежниот републикански орган.

Член 214

Овој Закон влегува во сила од денот на неговото објавување во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. бр. 24

Скопје, 3 јули 1952 година

Президиум на Народното собрание на
Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Претседател,
Страхил Гигов, с. р.

67

УКАЗ

На основа чл. 73 т. 4 од Уставот на НРМ, а во врска со чл. 5 т. 7 од Законот за Президиумот на Народното собрание на НРМ, Президиумот на Народното собрание на НРМ го прогласува Законот за народните одбори на околиите, што го донесе Народното собрание на НРМ на седницата од 3 јули 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН ЗА НАРОДНИТЕ ОДБОРИ НА ОКОЛИИТЕ

Глава прва

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Народниот одбор на околија како локален орган на државната власт е орган на народното самоуправување во околијата.

Член 2

Народниот одбор на околија го усмерува и обезбедува стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развој на околијата како целина, ги остварува и обезбедува задачите што се од општо значење за општествената заедница, го штити и помага развојот на социјализмот, го заштитува правниот поредок и со уставот и законите загарантираните права на граѓаните, ги штити и развива самоуправните права на општините и градските општини, стопанските и општествените организации во околијата, и врши одредени права спрема самостојните стопански организации и установи, како и други задачи што му се ставени во надлежност.

Член 3

Народниот одбор на околија е највисок орган на државната власт во околијата и нему му се подредени сите локални органи во околијата.

Народниот одбор на околија власта ја врши во границите на правата и должностите што му се утврдени со уставот и законите.

Народниот одбор на околија избира и разрешува судии и судии-поротници на околиски и окружни судови.

Само со закон за работи од републиканска надлежност можат во околијата да се осниваат органи на управата непосредно подредени на републиканските органи на државната управа.

Член 4

Народниот одбор на околија го сочинуваат околиски собор и собор на производителите.

Околискиот собор како општо претставничко тело на граѓаните го сочинуваат одборници што ги избираат граѓаните од околијата на основа општо, еднакво и непосредно избирачко право.

Соборот на производители е претставничко тело на производителите, т. е. трудбениците запослени во производството, транспортот и трговијата. Производителите во соборот се претставени сразмерно со својот допринос за општествената заедница, изразен во нивното учество во општествениот производ на околијата.

Одборниците се избираат со тајно гласање.

Член 5

Околискиот собор и соборот на производителите рамноправно учествуваат во донесувањето на сите одлуки на народниот одбор што се однесуваат на расподелбата и употребата на вишокот на трудот и други стопански задачи.

Одборниците на околискиот собор и соборот на производителите на заедничка седница вршат избирање на органи на народниот одбор и други со закон одредени избори од надлежноста на народниот одбор на околијата.

Член 6

Околискиот собор на народниот одбор на околија се избира на четири години а соборот на производителите на две години.

Исто лице не може едновременно да биде одборник на околискиот собор и одборник на соборот на производителите.

Член 7

Одборниците на народниот одбор на околија за својата работа им одговараат на избирачите.

Избирачите имаат право да го опозоват одборникот и пред истекот на времето за кое е избран.

Изборот и опозивот на одборниците се уредува со посебен закон.

Член 8

Народниот одбор на околија функциите на власта ги врши на свои седници, а функциите на државната управа и преку свои колегијални тела (совети).

Член 9

Околија сочинуваат повеќе општини и градски општини што чинат единствена географска целина, а имаат заеднички економски и културни интереси.

Околиите се одредуваат со закон за територијална поделба, а можат да се менуваат само со закон. Името и седиштето на околијата се одредува и менува со указ на Президиумот на Народното собрание на Народна Република Македонија.

Член 10

Односите помеѓу народниот одбор на околија и другите државни органи се засниваат врз правата и должностите одредени со уставот и законите.

Народниот одбор на околија врши надзор над законитоста во работата на народните одбори на општините и градските општини во околијата.

Надзор над законитоста во работата на народниот одбор на околија врши Президиумот на Народното собрание.

Член 11

Народниот одбор на околија во извршувањето на своите задачи се опира на иницијативата и учеството на народните маси и организациите на работниот народ.

Член 12

Народниот одбор на околија има статут што го донесува самиот народен одбор.

Со статутот се одредува внатрешното устројство, распределбата на работите и послувањето на народниот одбор како и односот на народниот одбор спрема претпријатијата и установите што ги основал.

Статутот се донесува, изменува и дополнува во согласност со овој закон и во склад со особеностите и условите на секоја околија.

Статутот се донесува со мнозинство на гласови од вкупниот број одборници на народниот одбор.

Статутот на народниот одбор на околија влегува во сила откако ќе го потврди Президиумот на Народното собрание.

Глава втора

ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОКОЛИЈА

1) Надлежност

Член 13

Народниот одбор на околија ги врши сите работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развој на околијата како целина, доколку за поедини работи со закон не е одредена надлежност на повисоките државни органи.

Народниот одбор на околија непосредно ги извршува сите закони и другите прописи на повисоките државни органи, доколку тоа со закон или други прописи не им е ставено во надлежност на повисоките државни органи.

Народниот одбор на околија ги врши сите работи од извршната дејност во однос на граѓаните, стопанските и општествените организации и установи, доколку некои од тие работи со закон или прописи на повисоките државни органи донесени на основа закон не се дадени во надлежност на републиканските и сојузните органи.

Во надлежност на народниот одбор на околија не влегуваат работите од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот развој на општината, како и работите од став 2 и 3 на овој член што спаѓаат во надлежност на народниот одбор на општината.

Член 14

Надлежноста на народниот одбор на околија се утврдува со закон и со прописи на повисоките државни органи донесени на основа закон.

Поедини работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, културниот и социјалниот развој на околијата можат да му се одземат на народниот одбор на околија, односно неговата надлежност во тие работи може да се ограничи само со закон.

Член 15

Народниот одбор на околија сите работи од својата надлежност ги врши врз основа и во граници на законите и другите општи прописи на повисоките државни органи.

Член 16

Народниот одбор на околија врз основа и во границите на овластувањата што му се дадени со закон и општите прописи од повисоките државни органи, може да донесува дополнителни прописи за уредување на работите од својата надлежност.

Во работите од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, културниот и социјалниот развој на околијата што не се уредени со закон, народниот одбор на околија има право да донесува самостојни прописи и други акти.

Ако прописите на народниот одбор на околија не се согласни со прописите на повисоките државни органи, се прилагаат прописите на повисоките државни органи.

Член 17

Народниот одбор на околија општествениот план на околијата го донесува самостојно, придржувајќи се кон обврските што произлегуваат од основните принципи одредени со општествениот план на Народна Република Македонија.

Општествениот план на околијата го содржи и збирот на општествените планови на градските општини со посебни права, кои се ускладуваат со општествениот план на околијата.

Ако народниот одбор на градска општина со посебни права не се сложи со предлогот на народниот одбор на околијата за ускладување на општествениот план на градската општина со планот на околијата целиот предмет се доставува на решение на Народното собрание чија одлука е задолжителна.

Член 18

Народниот одбор на околија својот буџет го донесува самостојно.

Околијата има право на одреден постоток од општествениот допринос, данокот на доход и другите со закон одредени даноци што ги плаќаат стопанските организации и другите даночни обврзници на неговото подрачје. Постотокот од општествениот допринос и данокот што влегува во буџетот на околијата се одредуваат со општествениот план и прописите на Народна Република Македонија.

Народниот одбор на околија за задоволување на локалните потреби може да воведува локален прирез.

Народниот одбор на околијата со буџетот самостојно одредува како ќе се распределат приходите од околијата и тоа: за вршење работи од својата надлежност, за задоволување трошковите на својата администрација, за потребите на стопанството и за други општествени дејности што се финансираат од буџетот на околијата.

Член 19

Околијата е правно лице.

Народниот одбор на околија врши право на управување со одредена земја и згради што со закон или прописи на повисоките државни органи и се дадени на управување на околијата.

Член 20

Народниот одбор на околија врши управа со општонародниот имот во општа употреба од своето подрачје (патишта, мостови, реки, канали, езера и т.н.), доколку со закон или други прописи од повисоките државни органи донесени на основа закон тој имот не е даден на управување на други државни органи, стопански организации или установи.

Во вршењето на управата со општонародниот имот во општа употреба народниот одбор има право да ја одреди неговата намена, начинот и условите на неговата употреба, да донесува прописи и презема мерки за неговото чување и одржување, да одлучува за ставање на тој имот вон општа употреба, како и да

одредува органи за вршење одредени работи на управување со тој имот.

Во случај на спор помеѓу народниот одбор на околицата од една страна и друг државен орган, стопанска организација или установа од друга страна за тоа на кого му припаѓа вршењето на управата со општо-народниот имот во општа употреба, решава Президиумот на Народното собрание на НРМ.

Член 21

Народниот одбор на околицата може да претресува прашања што се во непосредна надлежност на повисоките државни органи и да става предлози за нивното решавање согласно со законите.

Член 22

Народниот одбор на околицата има право по сопствена иницијатива или по предлог од работните колективи и општествените организации како и по предлог на граѓаните со средствата од буџетот да оснива стопански претпријатија, како и комунални, културни, просветни, здравствени и социјални установи.

Народниот одбор на околицата може во споразум со народните одбори на градските општини, како и со народните одбори на другите околини и градови да оснива заеднички претпријатија и установи.

Со заедничките претпријатија и установи право на стопанска управа и управен надзор врши народниот одбор кого споразумно ќе го одредат оснивачите, а ако не одредат тие права ги врши народниот одбор на чие подрачје претпријатието односно установата се наоѓа.

Член 23

Народниот одбор на околицата има со закон и прописи засновани на закон одредени права и должности спрема сите стопански организации и установи во околицата и спрема нив може да презема стопанско-управни и надзорни мерки согласно посебните прописи.

Спрема претпријатијата и установите што сам ги основал народниот одбор на околицата врши и посебни права.

Член 24

Народниот одбор на околицата го обезбедува административното извршување на одредени решенија преку народната милиција.

Член 25

Народниот одбор на околицата е должен да укажува правна и друга помош на сите државни органи во извршувањето на работите од нивната надлежност.

Член 26

Сукобите за надлежност помеѓу народен одбор на околицата и друг народен одбор на околицата односно град ги решава Президиумот на Народното собрание, а сукобите за надлежност во работите што се однесуваат на управната постапка, стопанско-управните и управно-надзорните мерки надлежниот републикански орган.

2) Односи помеѓу народниот одбор на околицата и народните одбори на општините

Член 27

Народниот одбор на околицата има право на надзор над законитоста во работата на народните одбори на општините и нивните органи.

Член 28

Во вршењето на надзор народниот одбор на околицата има право да ги поништи или укине незаконитите акти на народниот одбор на општината.

Во работите што не се уредени со закон или општи прописи од повисоките државни органи народниот одбор на околицата има право да ги поништи или укине и актите на народниот одбор на општината со кои е повреден општиот интерес.

Советите на народниот одбор на околицата во рамките на својот делокруг, а во итни случаи и претседателот на народниот одбор на околицата, можат да го задржат извршувањето на незаконитите акти на народниот одбор на општината и неговите акти со кој е повреден општиот интерес, и да му предложат на народниот одбор на околицата, да ги поништи или укине. Овие органи правото на задржување можат да го вршат во рокот предвиден за поништување или укинување на тие акти (член 32).

Ако народниот одбор на околицата на кого му е предложено да го поништи или укине задржаниот акт на народниот одбор на општината не донесе никаква одлука во рокот предвиден во член 32 од овој Закон се смета дека задржаниот акт го потврдил.

Член 29

Советот на народниот одбор на околицата во рамките на својот делокруг може да поништи или укине незаконити акти на совети на народниот одбор на општината.

Ако овие акти се донесени врз основа на одлука или други општи прописи од народниот одбор на општината, советот на народниот одбор на околицата може само да го задржи извршувањето и да му предложи на народниот одбор на општината актите да ги поништи или укине. Советот на народниот одбор на околицата има исто право на задржување во поглед актите на советот на народниот одбор на општината донесени во работи што не се уредени со закон или општи прописи од повисоките државни органи со кои е повреден општиот интерес.

Ако народниот одбор на општината на кого му е предложено да го поништи или укине задржаниот акт на неговиот совет не донесе никаква одлука во рок од два месеци од денот кога е примен актот за задржување се смета дека задржаниот акт е потврден.

Член 30

Повреда на општиот интерес постои ако актите на народниот одбор на општината или неговите органи се противни со основните начала на правниот поредок на Федеративна Народна Република Југославија, или со основниот смер на нејзиниот социјалистички развој.

Член 31

Народниот одбор на околицата односно неговиот совет при вршењето на надзор во поглед законитоста на актите на народниот одбор на општината или неговите органи може на органот што го донел актот претходно да му укаже на неговата незаконитост и да побара од него тој акт да го повлече или измени во одреден рок.

Член 32

Народниот одбор на околицата може да поништи или укине општи прописи, решенија и други заклучоци на народниот одбор на општината во рок од два месеца од нивното примање.

Советот на народниот одбор на околицата може да поништи или укине наредби, напатства и решенија на советот на народниот одбор на општината во рок од два месеца од нивното примање.

Член 33

Решението за поништување, укинување односно задржување на актот на народниот одбор на општината мора да биде образложено со повикување на соодветните прописи.

Член 34

Народниот одбор на општината чиј акт е поништен или укинат има право да поднесе жалба до Президиумот на Народното собрание.

Советот на народниот одбор на општината чиј акт е поништен или укинат има право да поднесе жалба до надлежниот републикански орган.

Жалбата се поднесува во рок од 15 дена од денот кога актот е примен.

Органот на кого жалбата му е упатена може актот против кого жалбата е изјавена да го потврди, поништи или укине.

Член 35

Народниот одбор на околицата може да поништи, укине односно задржи акт на народниот одбор на општината и неговите органи донесени во управната постапка согласно со прописите и под условите предвидени со одредбите за управната постапка.

Член 36

Народниот одбор на околицата може согласно со законот да го спречи извршувањето на актите од народниот одбор на општината и неговите органи што се поништени, укинати или задржани.

Член 37

Ако народниот одбор на општината односно неговиот орган не изврши или на време не изврши работа што е должен да ја изврши или што повисокиот државен орган му ја одредил во границите на својата надлежност, народниот одбор на околицата односно неговиот орган може оваа работа сам да ја изврши со тоа што општината е должна да ги накнади трошковите за извршувањето.

Против актот на народниот одбор на околицата или неговиот совет со кој се презема извршување на работа од надлежноста на народниот одбор на општината и неговите органи народниот одбор на општината односно неговиот орган има право на жалба до Президиумот на Народното собрание односно до надлежниот републикански орган во рок од 15 дена од денот кога актот е примен.

Член 38

Ако народниот одбор на околицата односно неговиот совет не го врши своето право на надзор во поглед законитоста на работата на народниот одбор на општината Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган ќе му укаже на незаконитоста на актот на народниот одбор на општината и ќе побара од него тој акт да го поништи или укине во одреден рок.

Ако народниот одбор на околицата односно неговиот совет и после тој рок не го поништи или укине актот на народниот одбор на општината или неговиот орган, Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган има право во рок од два месеци од денот кога истекнува рокот одреден по претходниот став во своја надлежност да донесе акт за поништување или укинување за кој е овластен надзорниот орган.

Член 39

Народниот одбор на околицата се грижи за правилното работење на народните одбори на општините и им укажува стручна помош.

Член 40

Кога народниот одбор на околицата му пренесува на народниот одбор на општината извршување на работи од своја надлежност, народниот одбор на околицата е должен да му обезбеди потребни средства на народниот одбор на општината за извршувањето на тие работи.

Член 41

За другите меѓусебни односи на народниот одбор на околицата и народниот одбор на општината се прилагаат соодветните законски одредби од Законот за народните одбори на општините и другите закони.

Член 42

Народниот одбор на околицата врши право на надзор согласно одредбите од член 27—41, на овој Закон и спрема народните одбори на градските општини од подрачјето на околицата.

По работи од надлежноста на народниот одбор на околицата што се ставени во надлежност на народниот одбор на градска општина со посебни права, како и по други работи определени со посебен закон или со указ на Президиумот на Народното собрание, правото на надзор во поглед законитоста на работата на народниот одбор на градската општина како и овластувањата што произлегуваат од ова право го врши Президиумот односно надлежниот републикански орган согласно одредбите од овој закон за правото на надзор на републиканските органи спрема народниот одбор на околицата.

3) Односи помеѓу народниот одбор на околицата и повисоките државни органи

Член 43

Президиумот на Народното собрание односно републиканските органи на државната управа имаат право на надзор над законитоста на работењето на народните одбори на околиците и нивните органи.

Член 44

Во вршењето на надзор Президиумот на Народното собрание има право да ги поништи или укине незаконитите акти на народниот одбор на околицата.

Во работите што не се уредени со закон или општи прописи од повисоките државни органи Президиумот на Народното собрание на НРМ има право да ги поништи или укине само тие акти на народниот одбор на околицата со кои е повреден општиот интерес.

Надлежниот републикански орган на државната управа во границите на својот делокруг може да го задржи извршувањето на незаконитите акти на народниот одбор на околицата и неговите акти со кој е повреден општиот интерес и да му предложи на Президиумот на Народното собрание да ги поништи или укине. Овој орган правото на задржување може да го врши во рокот предвиден за поништување или укинување на тие акти (член 48).

Ако Президиумот на Народното собрание во рокот предвиден во член 48 од овој Закон не донесе решение за поништување или укинување на задржаниот акт на народниот одбор на околицата се смета дека задржаниот акт е потврден.

Член 45

Надлежниот републикански орган во границите на својот делокруг може да поништи или укине незаконити акти на советот на народниот одбор на околија.

Ако актите се донесени врз основа на одлука или друг општ пропис на народниот одбор на околија, надлежниот републикански орган може само да го задржи извршувањето и да му предложи на народниот одбор на околијата да ги поништи или укине. Надлежниот републикански орган право на задржување има во поглед актите на советите на народниот одбор на околија донесени по работите што не се уредени со закон или општи прописи од повисоките државни органи, ако со нив е повреден општиот интерес.

Ако народниот одбор на околија на кого му е предложено да го поништи или укине задржаниот акт на неговиот совет не донесе никаква одлука во рок од два месеци од денот кога е примен актот за задржување се смета дека задржаниот акт е потврден.

Член 46

Повреда на општиот интерес мостоп ако актите на народниот одбор на околија или неговите органи се противни со основните начела на правниот поредок на Федеративна Народна Република Југославија, или со основниот смер на нејзиниот социјалистички развој.

Член 47

Президиумот на Народното собрание односно надлежниот републикански орган при вршењето на надзор во поглед законитоста на актите на народниот одбор на околија или неговите органи може претходно да му укаже на органот што го донел актот на незаконитоста и да побара од него да го повлече или замени тој акт во одреден рок.

Член 48

Во вршење правото на надзор над законитоста на актите на народниот одбор на околија Президиумот на Народното собрание може да поништи или укине акт на народниот одбор во рок од два месеца од примањето на актот. По исклучок Президиумот може и после овој рок да поништи или укине акт на народниот одбор што влегол во сила ако со неговото извршување ќе настапи тешка опасност за животот и здравјето на луѓето и јавниот мир и поредок.

Надлежниот републикански орган во вршење правото на надзор над законитоста на актите од советот на народниот одбор на околија може да врши право на поништување или укинување на тие акти во рок од два месеца од денот на примањето на актот.

Член 49

Решението за поништување и укинување односно задржување на акт на народниот одбор на околија мора да биде образложено со повикување на соодветните прописи.

Член 50

Одлуките, наредбите, напатствата и решенијата на народниот одбор на околија се доставуваат на Президиумот на Народното собрание и на надлежниот републикански орган.

Член 51

Народниот одбор на околија чиј акт го поништил или укинал Президиумот на Народното собрание има право на приговор за заштита на самоуправните права до Народното собрание.

Советот на народниот одбор на околија чиј акт го поништил или укинал републиканскиот орган има право на жалба до Президиумот на Народното собрание.

Приговорот односно жалбата се поднесува во рок од 15 дена од денот кога актот е примен.

Народното собрание односно Президиумот актот против кого е изјавен приговор односно жалба може да го потврди, поништи или укине.

Член 52

Надлежниот републикански орган може согласно законот да спречи извршување на поништен, укинат или задржан акт на народниот одбор на околија.

Член 53

Надлежниот републикански орган може да ги поништува, укинува односно задржува актите на народниот одбор на околија и неговите органи донесени во управната постапка само во случаите предвидени со прописите за управната постапка.

Член 54

Ако народниот одбор на околија односно неговиот орган не изврши или не изврши на време работата што е должен да ја изврши или што повисокиот државен орган му ја одредил во рамките на својата надлежност, надлежниот републикански орган работата може сам да ја изврши со тоа што околијата е должна да ги наплати трошковите за извршувањето.

Против решението донесено по претходниот став народниот одбор на околија може во рок од 15 дена да поднесе жалба до Президиумот на Народното собрание.

Член 55

Народниот одбор на околија има право да поднесе приговор за заштита на самоуправните права до Президиумот на Народното собрание ако смета дека со прописите или другите акти на републиканските државни органи е повредено некое право утврдено со закон.

Приговор за заштита на самоуправните права против актите на Президиумот на Народното собрание се поднесува до Народното собрание.

Президиумот односно Народното собрание може да го поништи или укине актот на државниот орган против кого е поднесен приговор. Поднесениот приговор не го задржува извршувањето на актот.

Член 56

Надлежниот републикански орган е должен да се грижи за правилното работење на администрацијата на народниот одбор на околија, а особено за оспособувањето на службениците и врши надзор над работата на администрацијата. За таа цел надлежниот републикански орган може да издава општи прописи за организацијата на администрацијата на народните одбори на околиите.

Член 57

Президиумот на Народното собрание може да го распушти секој народен одбор на околија или само околинскиот собор односно соборот на производителите ако нивната работа е во очигледна спротивност со уставот и законите.

Президиумот на Народното собрание има право поради особени прилики да го продолжи мандатот на сите народни одбори на околините до една година, како и право да распише општи избори за народните одбори на околините и пред истекот на нивните мандати.

Член 58

Ако народниот одбор на околија или само околинскиот собор бидат распуштени Президиумот на На-

родното собрание ќе именува привремена управа од граѓани што се запишани во избирачките списоци на некоја општина од подрачјето на околицата. Привремената управа може да врши само текушти управни работи.

Во случај распуштање на народниот одбор на околица односно околинскиот собор или соборот на производителите изборите мораат да се одржат најдоцна во рок од два месеци од денот на распуштањето.

4) Одговорност на околицата за накнада на штета

Член 59

Околицата одговара за штетата што одборник или службеник на народниот одбор при вршењето на службена должност им ја направи на граѓаните или правните лица со својата незаконита работа.

Член 60

Барањето за накнада на штетата оштетениот го поднесува до народниот одбор чиј одборник или службеник ја направил штетата.

По барањето на оштетениот за накнада на штетата за висината на накнадата и начинот на плаќањето решава народниот одбор. Ако народниот одбор во целина или делум не го уважи барањето, или не се изјасни за барањето во рок од 30 дена од денот на примањето оштетениот може да поднесе тужба до надлежниот суд.

Член 61

За исплатената накнада на штетата околицата има право на регрес од одборникот односно службеникот што ја направил штетата со својата незаконита работа.

Во особено оправдани случаи народниот одбор може да го ослободи одборникот односно службеникот од накнадата на штетата што околицата ја платила (чл. 122).

Глава петта

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТА НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОКОЛИЈА

1) Состав на народниот одбор на околица

а) Броен состав на околинскиот собор

Член 62

Бројот на одборници на околинскиот собор се утврдува со статутот на народниот одбор на околицата со оглед бројот на населението и сложеноста на стопанските и другите односи во околицата, во следните граници:

околица што има до 40.000 жители избира од 30 до 45 одборници;

околица што има над 40.000 до 70.000 жители избира од 46 до 60 одборници;

околица со преку 70.000 жители избира од 61 до 70 одборници.

Со указ на Президиумот на Народното собрание бројот на одборниците за поедини околини може да се наголеми до сто.

б) Броен состав на соборот на производителите

Член 63

Бројот на одборници на соборот на производителите на народниот одбор на околица по правило изнесува една половина од бројот на одборниците на околинскиот собор. Поради сложеноста на стопанските односи, бројот или големината на стопанските организации

во околицата Президиумот на Народното собрание може по предлог на народниот одбор да го наголеми бројот на одборниците на соборот на производителите, но најмногу до три четвртини од бројот на одборниците на околинскиот собор.

2) Делокруг на околинскиот собор и соборот на производителите

Член 64

Народниот одбор на околица сите работи од својата надлежност ги врши непосредно на посебни или заеднички седници на околинскиот собор и соборот на производителите а управните работи и преку своите совети.

Член 65

Околинскиот собор и соборот на производителите на народниот одбор на околицата рамноправно учествуваат во донесувањето:

- 1) статутот на народниот одбор;
- 2) општествениот план и завршниот биланс за извршувањето на општествениот план;
- 3) буџетот и завршната сметка за извршувањето на буџетот;
- 4) одлуки за стопанско-управни мерки;
- 5) генерален и регулационен план;
- 6) решенија за оснивање, соединување и престанок на стопански претпријатија и установи и за пренесување нивните основни средства;
- 7) одлуки по прашања за работни односи и социјално осигурување;
- 8) одлуки за локален прирез и други јавни давачки;
- 9) решенија за заклучување заеми, како и решенија за преземање емство на заеми од претпријатијата и установите;

10) решенија за пренесување општонароден имот над кои врши право-управување врз други државни органи;

11) решенија за давање на користење општонароден имот над кои врши право на управување на задружни и општествени организации и граѓани;

12) решенија за висината на постојаната награда на претседателот и потпретседателот на народниот одбор и за регулирање трошковите на одборниците, претседателите и членовите на советите односно одборите на советите, како и членовите на поедини комисии;

13) заклучоци по сите други работи што со постојеките прописи или статутот се одредени за решавање од околинскиот собор и соборот на производителите.

Соборот на производителите рамноправно решава со околинскиот собор и по другите стопански прашања од надлежноста на народниот одбор.

Член 66

Одлуките и другите акти на народниот одбор на околица во чие донесување рамноправно учествуваат околинскиот собор и соборот на производителите се полноважни ако се изгласани во истоветен текст во обата собори.

Член 67

Ако околинскиот собор односно соборот на производителите не се сложат со текстот прифатен во соборот на производителите односно во околинскиот собор ќе се одреди посебна комисија-составена од еднаков број одборници на околинскиот собор и соборот на производителите со задача да се постигне согласност.

Ако и после извештајот на комисијата не се постигне согласност на заедничка седница, седницата се одлага за 24 часа.

Ако ни на оваа седница не се постигне согласност предметот му се упатува на решавање на Народното собрание на НРМ. Одлуката што ќе ја донесе Народното собрание односно неговиот орган е задолжителна за обата собори.

Член 68

Народниот одбор на околија исклучиво на заедничка седница од обата собори:

1) избира и разрешува претседател и потпретседател на народниот одбор, претседатели и членови на советите и заедничките одборнички комисии;

2) назначува и разрешува секретар на народниот одбор и други службеници за кои е определено со закон или статутот.

3) избира и разрешува претседател на суд, судии и судии-поротници;

4) избира и разрешува судија за прекршоци и негов заменик;

5) назначува и разрешува директори на претпријатија и раководители на установи за кои е надлежен народниот одбор;

6) решава по сите прашања што со општи прописи се ставени во делокруг за заедничка седница на околинскиот собор и соборот на производители.

Член 69

Околинскиот собор сам решава по сите други прашања од надлежноста на народниот одбор, освен работите:

1) за кои рамноправно решава околинскиот собор и соборот на производители (член 65);

2) за кои исклучиво решава заедничката седница на околинскиот собор и соборот на производители (член 68);

3) за кои исклучиво решава соборот на производители (член 71).

Член 70

Околинскиот собор на своите седници исклучиво решава:

1) за донесување одлуки на народниот одбор што не ги донесува заедно со соборот на производители;

2) за потврдување статутот на народните одбори на општините;

3) за потврдување генералните и регулационите планови на општините;

4) за распишување избори за одборници на околинскиот собор;

5) за распуштање на народните одбори на општините;

6) за поништување и укинување незаконитите акти на народните одбори на општините, како и незаконитите акти на претседателот на народниот одбор на околијата, со исклучок на случаите од став 2 на член 64 од овој Закон;

7) за поднесување приговори против незаконитите акти од повисоките државни органи со кои се повредуваат самоуправните права на околијата;

8) за престанок мандатот на одборниците на околинскиот собор;

9) за оснивање на свои одборнички комисии;

10) за издавање одобрение за ставање во притвор или истражен затвор на одборник, член на околинскиот собор;

11) за експропријација;

12) по заклучоците на соборите на избирачите, доколку не решава заедно со соборот на производители;

13) за утврдување на работните места во организационите единици на народниот одбор;

14) за именување и разрешување членови и секретар на дисциплинскиот суд за службениците;

15) по жалбите на службениците на народниот одбор против решенијата на претседателот на народниот одбор донесени во службеничките односи;

16) по други работи што со постоеќите прописи или статут изрично се дадени во делокруг на околинскиот собор.

Член 71

Соборот на производители на своите седници исклучиво:

1) распишува избори за избирање одборници за соборот на производители;

2) решава за престанок мандатот на одборник — член на соборот на производители;

3) оснива свои одборнички комисии;

4) дава одобрение за ставање во притвор или истражен затвор на одборник — член на соборот на производители;

5) врши други работи што со други прописи или статутот изрично му се дадени во негов делокруг.

Член 72

Соборот на производители има право да му предлага на околинскиот собор да донесе прописи и преземе мерки и по работи од надлежноста на народниот одбор во чие решавање тој не учествува.

Околинскиот собор е должен на првата наредна седница да решава по предлозите на соборот на производители и да ги извести за донесените заклучоци.

Член 73

Соборот на производители има право против секој акт на околинскиот собор во чие донесување не учествувал да поднесе приговор до Президиумот на Народното собрание ако со актот се решава прашање од надлежноста на обата собори или од надлежноста на соборот на производители.

Президиумот ќе го поништи актот на околинскиот собор ако најде дека му е противен на законот. За своето решение Президиумот го известува народниот одбор.

Член 74

За ускладување заедничките, економските, техничките и другите интереси и потреби на стопанските организации од подрачјето на околијата и поради вршење на соодветна контрола во поглед состојбата и општествените обврски на овие организации соборот на производители може да врши и посебни со закон утврдени права.

3) Конституирање на околинскиот собор и соборот на производители

Член 75

Новоизбраните одборници на околинскиот собор и соборот на производители ги свикува на прва седница досегашниот претседател на народниот одбор веднаш штом се објават изборните резултати.

Првата седница се свикува за конституирање на народниот одбор и мора да се одржи најдоцна за 15 дена од денот кога се одржани изборите.

Доколку претседателот во означениот рок не ги свикува новоизбраните одборници, одборниците на око-

лискиот собор и одборниците на соборот на производителите ќе се соберат сами во просториите каде што се одржуваат нивните седници првата недела по овој рок во 9 саатот.

Член 76

Првата седница на околискиот собор односно соборот на производителите се држи одвоено за секој собор и ја отвора и води најстариот присутен одборник. Тој веднаш предлага да се избере верификациона комисија од пет члена што ќе ги испита уверенијата за изборот на одборниците и правилноста на нивниот избор и за тоа му поднесува извештај на околискиот собор односно соборот на производителите.

Член 77

За верификацијата на одборничките мандати одлучуваат одборниците на околискиот собор односно соборот на производителите.

Секој одборник додека изборот не му биде поништен има право да учествува во работата околу верификацијата, ама не може да гласа за својот сопствен избор, ако за него посебно се гласа.

Член 78

Околискиот собор односно соборот на производителите изборот на секој одборник може да го потврди или да не го потврди, а може заклучокот за тоа и да го одложи и да нареди претходно да се изврши потребен извид.

Ако мандатот на одборникот не се потврди затоа што избраниот кандидат нема услови да биде избран за одборник, ќе се одредат повторни избори кои мора да се одржат најдоцна за 15 дена од денот кога е донесена одлуката за непотврдување на мандатот.

Член 79

По свршената верификација на мандатите одборниците чии избор е потврден полагаат и потпишуваат во околискиот собор односно соборот на производителите заклетва што гласи:

„Се заколнувам дека верно ќе му служам на народот, дека свесно ќе ги вршам своите должности и ќе ја чувам честта на народен одборник. При ова ќе се придржувам кон уставот и законите, ќе ги чувам развивам и бранам демократските придобивки од Народноослободителната борба и Народната револуција и ќе ги вложувам сите свои сили во изградбата на социјализмот за напредок на околицата, Народна Република Македонија и Федеративна Народна Република Југославија.“

Одборниците припадници на националните малцинства заклетвата можат да ја полагаат на својот јазик.

Одборниците, додека не положат заклетва не можат да ги вршат одборничките права и должности.

Член 80

По полагање на заклетвата одборниците на околискиот собор односно соборот на производителите избираат одборник што ќе претседава на седниците на соборот (одборник претседавач). Одборникот претседавач се избира за една или повеќе седници, но најмногу за една година.

На истата седница се избираат и одборничките комисиии на соборот.

Член 81

Веднаш потоа обата собори се состануваат на заедничка седница која ја води најстариот одборник.

На оваа седница прво се избира претседател на народниот одбор кој го презема натамошното раководење со седниците. По изборот на претседател се избира потпретседател, заедничките одборнички комисиии, како и претседатели и членови на советите на народниот одбор.

Откако ќе се извршат изборите од претходниот став претседателот на дотогашниот народен одбор поднесува извештај за работата за времето од последната седница на дотогашниот народен одбор.

4) Седници на околискиот собор и соборот на производителите

Член 82

Народниот одбор на околицата е во постојано заседание во текот на целиот период за којшто е избран (свикување) и работа на седници или преку советите и одборничките комисиии.

Член 83

Седниците на околискиот собор и соборот на производителите се одржуваат по правило одделно.

Седниците на околискиот собор се одржуваат по правило еднаш месечно, а најмалку десет пати годишно.

Кога околискиот собор решава по прашања што спаѓаат и во делокругот на соборот на производителите, мора да се одржи и седница на соборот на производителите.

Член 84

Седниците на околискиот собор и соборот на производителите ги свикува претседателот на народниот одбор.

Писмениот позив за седницата содржи ознака на местото, денот, часот кога седницата ќе почне и предлогот на дневниот ред.

Позивот за седницата со дневниот ред на седницата се објавуваат на уобичаен начин.

Позивот за седницата заедно со материјалот што се однесува на дневниот ред им се врачува на одборниците најдоцна три дена пред седницата.

Член 85

Претседателот на народниот одбор е должен во рок од пет дена да свикува седница на околискиот собор односно соборот на производителите кога тоа ќе побара една петтина одборници на околискиот собор односно соборот на производителите, одборничка комисија или совет на народниот одбор, или кога тоа ќе одреди Президиумот на Народното собрание.

Ако претседателот на народниот одбор не свикува седница во означениот рок, одборниците на околискиот собор односно соборот на производителите можат и сами да се зберат во седница. Седницата во овој случај ја свикуваат најмалку една петтина одборници.

Член 86

Во почетокот на седницата околискиот собор односно соборот на производителите го утврдува дневниот ред и избира два оверачи на записникот.

Пред утврдувањето на дневниот ред претседателот на народниот одбор е должен да го извести околискиот собор односно соборот на производителите за сите примени предлози на дневниот ред.

Член 87

Седниците на околискиот собор и седниците на соборот на производителите се јавни.

Околинскиот собор односно соборот на производителите од важни разлози можат да решат некои седници или дел од седници да се одржат без присуство на јавноста.

Член 88

На седниците од околинскиот собор односно соборот на производителите претседава нивниот претседавач.

Член 89

Околинскиот собор односно соборот на производителите можат полноважно да решаваат само ако на седницата е присутно мнозинството одборници на околинскиот собор односно соборот на производителите.

Околинскиот собор односно соборот на производителите своите заклучоци ги донесуваат со мнозинство гласови на присутните одборници, освен во случаите кога со закон или статутот е одредено посебно мнозинство.

Член 90

Гласањето на седниците е јавно или тајно, а може да се гласа само лично.

Тајно се гласа во случаите одредени со статутот или со други прописи, како и кога околинскиот собор односно соборот на производителите така одлучи.

Член 91

Право на расправување и гласање на седниците на околинскиот собор односно соборот на производителите имаат само одборниците на соборот.

На седниците на соборот можат да присуствуваат и да учествуваат во расправувањето и членовите на Президиумот на Народното собрание како и народните пратеници што се избрани на подрачјето на околинјата, ама без право на глас.

Околинскиот собор односно соборот на производителите може да им дозволи и на други лица да присуствуваат на седницата и да учествуваат во расправувањето, ама без право на глас.

Член 92

Право на поднесување предлози на околинскиот собор односно соборот на производителите во работите од нивниот делокруг имаат одборниците, претседателот на народниот одбор, одборничките комисии и советите на народниот одбор.

Член 93

Претседавачот може да го опомене одборникот што со своето држање или со своите постапки го нарушува редот и работата на седницата. Ако одборникот и по опомената натаму ја оневесможува работата на седницата, околинскиот собор односно соборот на производителите може да го исклучи од седницата.

Ако работата на седницата ја нарушува некое друго лице, претседавачот може спрема тежината на случајот да го опомене на ред или да го оддалечи од просторите каде што се држи седницата.

Член 94

За седниците на околинскиот собор и соборот на производителите се води записник кој го потпишуваат претседавачот и двата оверувачи на записникот.

Член 95

Околинскиот собор и соборот на производителите можат да решат по работите од нивниот заеднички делокруг (член 65) да расправаат на заедничка сед-

ница, но и во тој случај по овие прашања решаваат одделно.

На овие седници претседава претседателот на народниот одбор.

Член 96

Заедничките седници на околинскиот собор и соборот на производителите ги свикува и им претседава претседателот на народниот одбор.

Заедничката седница полноважно решава ако на седницата се присутни мнозинство одборници на околинскиот собор и соборот на производителите, а заклучоците се донесуваат со мнозинство гласови на присутните одборници.

За се друго за овие седници сходно важат одредбите од овој Закон за седниците на околинскиот собор и соборот на производителите.

Член 97

Поблиски прописи за работата на верификационата комисија и за верификацијата на мандатите, како и за свикувањето, работењето и текот на седниците на околинскиот собор и соборот на производителите се пропишуваат со статутот.

5) Одборнички комисии на народниот одбор

Член 98

За проучување на поедини прашања и подготвување на заклучоците, како и за вршење на анкети околинскиот собор и соборот на производителите можат да избираат од својата средина постојани и привремени одборнички комисии.

Постојаните одборнички комисии се избираат на првиот состанок за целиот мандатен период, а привремените одборнички комисии се избираат по потреба и работат додека не ја свршат доверената им работа или не бидат разрешени.

Членовите на постојаните и привремените одборнички комисии можат да бидат разрешени од должноста и пред да измине времето за кое што се избрани.

Еден одборник може да биде член најмногу во две постојани одборнички комисии.

Член 99

Постојани одборнички комисии на околинскиот собор се:

- 1) мандатно-имунитетна;
- 2) комисија за општествен план и буџет;
- 3) комисија за одлуки и организациони прашања;
- 4) комисија за молби и жалби.

Постојани одборнички комисии на соборот на производителите се:

- 1) мандатно-имунитетна;
- 2) комисија за општествен план и буџет.

Околинскиот собор и соборот на производителите можат да образуваат и други постојани одборнички комисии.

Член 100

Постојаните одборнички комисии ги проучуваат предлозите што на околинскиот собор односно соборот на производителите му ги поднесува претседателот на народниот одбор, советите на народниот одбор и одборниците и даваат по нив свое мислење и предлози.

Член 101

Мандатно-имунитетната комисија ги проучува прашањата што се во врска со мандатот и имунитетното право на одборниците.

Комисијата за општествен план и буџет го проучува општествениот план, буџетот и завршната сметка, како и сите други предлози од стопанско-финансиски карактер.

Комисијата за одлуки и организациони прашања ги проучува нацртите за одлуки, наредби, напаства и други поважни заклучоци на народниот одбор и се занимава со усовршувањето на администрацијата на народниот одбор.

Комисијата за молби и жалби ги разгледува молбите и жалбите што граѓаните, стопанските и општествените организации му ги поднесуваат на народниот одбор вон од редовната постапка и дава мислења и предлози по нив.

Член 102

Претседателот на народниот одбор и претседателите на советите не можат да бидат членови на одборничките комисии.

Член 103

Постојаните одборнички комисии се состојат од 3 до 7 члена.

Претседателот и членовите на одборничките комисии ги избираат околинскиот собор односно соборот на производителите.

Одборничката комисија донесува заклучоци со мнозинство на гласови од сите свои членови.

За работата на одборничката комисија се води записник.

Член 104

Советите и одборниците на народниот одбор на околија своите предлози за работите од делокругот на околинскиот собор односно соборот на производителите ги доставуваат на претседателот на народниот одбор, кој најдоцна во рок од 7 дена заедно со сиот материјал ги препраќа на надлежната одборничка комисија.

Претседателот на одборничката комисија по примањето на предлогот и материјалот веднаш ја свикнува комисијата која го проучува материјалот и одредува известител што на околинскиот собор односно соборот на производителите ќе му поднесе предлог по соодветното прашање.

Член 105

Прашања и предлози што требало да ги разгледа одборничка комисија не можат да се стават на дневен ред за седница на околинскиот собор односно соборот на производителите ако претходно не ги проучила надлежната одборничка комисија. Само во особено итни и важни случаи по прашања што не трпат одлагање околинскиот собор односно соборот на производителите може да одреди соодветното прашање да се внесе во дневниот ред.

Претседавачот на околинскиот собор односно соборот на производителите при утврдувањето на дневниот ред е должен да провери дали надлежната одборничка комисија ги разгледала прашањата и предлозите за дневниот ред што претходно требало да минат низ одборничката комисија и ако установи дека тоа не е сторено ќе ги остави за идната седница и ќе му ги достави на надлежната одборничка комисија.

Член 106

Претседателот, советите и администрацијата на народниот одбор се должни на одборничките комисии да им ставаат на располагање нужен материјал и да им даваат податоци за прашањата што ги разгледуваат, како и да им укажуваат стручна и административна помош.

За помошта што по претходниот став се укажува на одборничките комисии се грижи претседателот на народниот одбор.

За извршување на своите задачи одборничките комисии можат да имаат и свој посебен административен апарат.

Член 107

За проучување на поедини прашања од надлежноста на народниот одбор на околијата околинскиот собор и соборот на производители можат да имаат постојани или привремени заеднички одборнички комисии.

Заедничките одборнички комисии ги избираат обата собори за заедничка седница од редот на одборниците на народниот одбор.

Постојаните заеднички одборнички комисии имаат од 5 до 9 члена.

За се друго за овие одборнички комисии важат сходно прописите од овој закон за постојаните и привремените одборнички комисии на околинскиот собор и соборот на производителите.

Член 108

Постојани заеднички одборнички комисии на околинскиот собор и соборот на производителите се:

- 1) комисија за избирање и назначување и
- 2) сметковна комисија.

Околинскиот собор и соборот на производителите можат да осниваат и други постојани заеднички одборнички комисии.

Член 109

Комисијата за избирање и назначување ги проучува предлозите за избирање и назначување и разлозите за разрешување на сите органи и службеници што народниот одбор ги избира односно назначува на заедничка седница.

Сметковната комисија го прегледува финансиското послување на органите, установите, претпријатијата и другите стопански организации на народниот одбор и врши сметковна контрола.

6) Правни акти и други заклучоци на народниот одбор на околија

Член 110

Народниот одбор на околија донесува општи прописи, решенија и други заклучоци.

Член 111

Народниот одбор на околија донесува општи прописи во вид на одлуки, наредби и напаства.

Член 112

Одлуките, наредбите и напаствата ги потпишува претседателот на народниот одбор.

Наредбите и напаствата што ги донесуваат советите на народниот одбор ги потпишува претседателот на советот и претседателот на народниот одбор.

Член 113

Одлуките и наредбите на народниот одбор на околија задолжително се објавуваат, а за објавувањето на другите акти и заклучоци решава народниот одбор.

Објавувањето се врши на уобичаен начин, ако друг начин на објавување не е посебно пропишан.

Општите прописи на народниот одбор влегуваат во сила со денот на објавувањето, ако во нив не е одредено да влегуваат во сила подоцна.

Член 114

Со решението се решава одреден поединачен случај од надлежноста на народниот одбор.

Член 115

Одлуките, наредбите, напатствата и решенијата на народниот одбор се доставуваат на Президиумот на Народното собрание односно на надлежниот републикански орган.

Член 116

По прашањата што не се уредуваат со општи прописи или решенија народниот одбор донесува заклучоци.

Глава четврта

ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ОДБОРНИЦИТЕ

Член 117

Одборниците на околинскиот собор и соборот на производителите имаат право и должност да присуствуваат на седниците на соборот на којшто му припаѓаат и да учествуваат во неговата работа, да учествуваат во работата на одборничките комисии и советите во кој се избрани и да ги вршат сите други должности и задачи што ќе им ги довери народниот одбор во границите на својата надлежност.

Одборниците можат да присуствуваат и на седниците на одборничките комисии и советите во кои не се избрани и да учествуваат во нивното расправување, но без право на решавање.

Член 118

Одборниците имаат право да поднесуваат предлози за одлуки, наредби, напатства и решенија и други заклучоци по сите работи од надлежноста на народниот одбор.

Одборниците имаат право на одделните и заедничките седници на околинскиот собор и соборот на производителите усно или писмено да му поставуваат прашања на претседавањот на соборот односно претседателот на народниот одбор. Прашаниот претседавач односно претседателот на народниот одбор е должен на истата или идната седница да одговори на поставеното прашање.

Член 119

Одборникот не може да биде службеник на својот народен одбор и на народните одбори на општините и градските општини од подрачјето на околинјата.

Член 120

Одборниците за својата работа му одговараат на својот народен одбор.

Народниот одбор може да го опомену одборникот што ја повредил својата должност или да го смени од должноста што му е поверена во комисија односно совет.

Околинскиот собор односно соборот на производителите може да предложи да се поведе постапка за опозив на одборник, член на соборот, ако одборникот најмалку шест месеци едноподруго не присуствувал на седниците на соборот или советот, а својот изостанок не може да го оправда.

Член 121

Во вршењето на одборничката должност одборниците уживаат имунитет.

За кривично дело што се гони по службена должност одборникот не може да биде ставен во притвор или во истражен затвор без претходно одобрение на соборот на кој му припаѓа, освен ако е во прашање

кривично дело за кое е задолжителен истражен затвор, како и во случај кога е затечен во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од една година или потешка казна, или ако постои опасност од бегство.

Органот што ја отворил кривичната постапка е должен без одлагање да го извести народниот одбор против чиј одборник отпочнал постапка.

Член 122

Одборниците му одговараат материјално на својот народен одбор за штетата што при вршење на службена должност ќе ја нанесат непосредно на околинјата, како и за штетата што во вршење на службена должност ја нанеле на граѓаните или правните лица со својата незаконита работа, а која што околинјата ја наднадила.

За одговорноста на одборниците за накнада на штетата и за висината на штетата решава соборот на којшто одборникот му припаѓа. Против ова решение одборникот има право на тужба до надлежниот суд во рок од 30 дена од денот кога го примил решението.

Ако штетата не можела да биде наплатена од одборникот ни во рок од една година од правосилноста на решението на народниот одбор односно пресудата на судот, соборот на којшто одборникот му припаѓа може да донесе решение со кое во потполност или делум да го ослободи одборникот од натамошна обврска за накнада на штетата.

Во однос застареноста на побарувањето за накнада на штетата, како и во однос судската надлежност за споровите за накнада на штетата за одборниците важат одредбите што се однесуваат на државните службеници.

Член 123

Одборниците имаат право на накнада на трошките што се во врска со доаѓањето на седниците и со извршувањето на задачите што им ги доверува народниот одбор, како и право на накнада на загубената заработка.

Народниот одбор во согласност со посебните прописи поблиску одредува во кои случаи и во која висина им се накнадуваат на одборниците трошките и загубената заработка.

Член 124

На одборник му престанува мандатот пред протекот на времето за коешто е избран поради:

1) губиток на избирачкото право — со денот на губиток на тоа право;

2) опозив од страна на избирачите — со денот на гласањето по опозивот;

3) уважување на оставка од страна на народниот одбор — со денот на уважувањето на оставката;

4) судска осуда за кривично дело сторено од користољубивост, како и судска осуда за друго кривично дело на казна строг затвор или затвор подолг од шест месеци — со денот на правосилноста на пресудата;

5) примање служба во народниот одбор на околинјата односно на народните одбори на општините и градските општини од подрачјето на околинјата — со денот на стапувањето на должност.

На одборник на соборот на производителите му престанува мандатот и во случај кога ќе му престане работниот однос односно членството во стопанската организација од подрачјето на околинјата или во стопанската област во којашто е избран.

Член 125

Против решението на народниот одбор со кое се утврдува престанок на мандатот одборникот може да вложи жалба до Президиумот на Народното собрание во рок од 15 дена од денот кога решението е примено.

Член 126

Ако дел од околицата или градот, што бил посебна изборна единица при изборот на народниот одбор на околицата или градот, се приклучи на друга околица, одборниците од изборните единици на народниот одбор на околицата или градот што се приклучуваат стануваат одборници на народниот одбор на околицата чие подрачје се назголемува, ако се настани на подрачјето што се приклучува. Во противно на одборниците им престанува мандатот со денот на приклучувањето.

Член 127

На одборник на соборот на производителите за време додека му трае мандатот не може да му се откаже работниот однос, освен во случаи:

- 1) кога откапот на работниот однос не може да се побива;
- 2) кога работниот однос се раскинува без претходен отказ;
- 3) кога грубо ја повредил својата службена односно работна должност;
- 4) во случај престанок или расформирање на стопанската организација каде што одборникот е запослен.

За отказот на работниот однос решава работничкиот совет на стопанската организација каде што одборникот е запослен.

Против решението за отказ одборникот може да поднесе приговор до соборот на производителите.

Глава петта

ОРГАНИ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОКОЛИЈА

1) Претседател на народниот одбор

Член 128

Народниот одбор на околица избира од редот на своите одборници — претседател кој го претставува народниот одбор и ја застапува околицата како правно лице пред државните органи и во правните односи со физичките и правните лица.

Претседателот во поедини случаи може да овласти друго лице да ја застапува околицата.

Член 129

Претседателот на народниот одбор на околица го избира и разрешува народниот одбор во зедничка седница на околскиот собор и соборот на производителите.

Едно лице може да биде избрано за претседател на народниот одбор најмногу во два мандатни периоди едноподо друго.

Претседателот на народниот одбор не може да биде во исто време претседател или член на совет или одборничка комисија на народниот одбор.

Член 130

Претседателот на народниот одбор се грижи за правилно извршување на заклучоците на народниот одбор и повисоките државни органи, ја ускладува работата на сите органи на народниот одбор и води

општ надзор над администрацијата и работата на службениците на народниот одбор.

Претседателот особено ги врши следните работи:

1) се грижи за подготвувањето на седниците на околскиот собор и соборот на производителите и заедничките седници на двата собори; составува предлози за дневниот ред на седниците; ги свикува седниците и претседава на заедничките седници на соборите;

2) му поднесува извештај на народниот одбор за работата на народниот одбор во целина, како и за работата на администрацијата на народниот одбор;

3) ја ускладува работата на советите на народниот одбор, бара да се свикуваат седници на советите во итни и важни случаи а по потреба и сам свикува седници за решавање на итни прашања; одредува заменици на претседателите на советите кога се отсутни или спречени да ја вршат својата должност;

4) се грижи за подготвување на предлогот на општествениот план и завршниот биланс на општествениот план, буџетот и завршната сметка на народниот одбор; се грижи за подготвувањето на одлуките и другите акти што му се поднесуваат на народниот одбор од страна на советите и другите органи на народниот одбор, како и за нивното навремено доставување на надлежните постојани одборнички комисији на народниот одбор;

5) се грижи за објавувањето на општите прописи на народниот одбор и неговите органи, кога објавувањето е пропишано;

6) врши општ надзор над работата на администрацијата и сите службеници на народниот одбор; донесува решенија за службените односи на службениците во администрацијата на основа овластенијата што му се дадени со закон и статутот на народниот одбор; одредува заменик на секретарот на народниот одбор и на началниците на секретаријатите на советите кога се отсутни или привремено спречени да ја вршат должноста; предлага да се отвори дисциплинска постапка и изрекува казна за дисциплински неуредности на секретарот на народниот одбор и началниците на секретаријатите на советите;

7) ги врши сите други работи што му се дадени во делокруг со закон или други прописи од повисоките државни органи како и со статутот и заклучоците на народниот одбор.

Во случај на отсутност или спреченост на претседателот го заменува потпретседателот, а во народните одбори што немаат потпретседател го заменува одборник што ќе го одреди народниот одбор.

Член 131

Претседателот на народниот одбор останува на должност и по истекот на мандатниот период на претставничкото тело во кое е избран и ги врши работите од својот делокруг до избор на нов претседател.

Член 132

Народниот одбор на околица може да има еден потпретседател.

Правата и должностите на потпретседателот се одредуваат со статутот на народниот одбор.

Член 133

Претседателот на народниот одбор на околица има постојана парична награда за својата работа во народниот одбор.

Постојана награда за својата работа може да има и потпретседателот на народниот одбор.

2) Совети на народниот одбор

Член 134

Во составот на народниот одбор на околија се образуваат совети за поедини сродни области на кои им се доверува вршење на управни работи од нивниот делокруг, а особено:

1) извршување на одлуките, наредбите, напатствата и решенијата на народниот одбор, како и законите и другите прописи од повисоките државни органи;

2) донесување наредби, напатства и решенија со кои се одредуваат конкретни мерки, ако на тоа се овластени со закон или други прописи од повисоките државни органи, односно со одлука од својот народен одбор;

3) расправување на сите основни прашања од својот делокруг, одредување смерници за работата на администрацијата на народниот одбор во соодветната гранка на управата и за работата на пониските народни одбори од подрачјето на околијата во работата од општо значење како и контролирање извршувањето на своите решенија и заклучоци;

4) подготвување предлози за одлуки и други општи прописи што ги донесува народниот одбор;

5) донесување решенија во управната постапка за случаите каде тоа е одредено со посебни прописи.

Советот може да решава и по прашања што со прописите од повисоките државни органи или народниот одбор се ставени во делокруг на претседателот и началникот на секретаријатот на советот.

Советите работаат според смерниците и напатствата на народниот одбор.

Заклучоците на советот се задолжителни за секретаријатот на советот.

Член 135

Советот му дава смерници и напатства на началникот на секретаријатот на советот односно на секретарот на народниот одбор за работата на секретаријатот како и за решенијата во управната постапка.

Член 136

Советот може да одреди началникот на секретаријатот на советот при донесување на поедини решенија претходно да му реферира на советот и да бара од него напатства, како и на првата наредна седница да го извести советот за донесените решенија по одредени работи.

Секој член на советот има право да бара од началникот на секретаријатот да реферира на седниците за секој предмет што се наоѓа на решавање во секретаријатот или по којшто е донесено решение.

Член 137

Ако советот утврди дека началникот на секретаријатот на советот односно секретарот на народниот одбор не постапува по смерниците и напатствата што му ги дал советот или ако советот утврди неправилноста во неговата работа веднаш ќе го извести претседателот на народниот одбор. Претседателот на народниот одбор по предлог на претседателот на советот, може додека народниот одбор не донесе решение, времено да го оддалечи началникот од должност.

Член 138

Народниот одбор на околија има следни совети:

1) совет за стопанство, — во чиј делокруг спаѓаат работите: составување предлогот за општествениот

план и буџетот на околијата и работата на финансите, земјоделство, шумарство, лов, риболов, индустрија, занаетчиство, трговија, угостителство и туризам;

2) совет за комунални работи, — во чиј делокруг спаѓаат работите: локален сообраќај, градежништво, урбанизам, водостопанство, станбени прашања и други комунални дејности;

3) совет за просвета и култура, — во чиј делокруг спаѓаат работите: школство, физкултура, предвојничка обука, народно просветување и други слични дејности;

4) совет за народно здравје и социјални грижи, — во чиј делокруг спаѓаат работите: народно здравје, социјални грижи, социјално осигурување, претшколско воспитување, работни односи и посредување за работа;

5) совет за внатрешни работи, — во чија делатност спаѓаат работите од областа заштитата на јавниот поредок, ред и мир и сигурност на сообраќајот, сузбивање на криминалитетот, граѓанска состојба, противпожарна служба, противавионска заштита.

Кои совети ќе ги има народниот одбор се одредува со статутот на народниот одбор.

Член 139

Президиумот на Народното собрание може да донесува прописи за соединување, разделување и укинување на советите одредени со претходниот член, како и прописи за оснивање на нови совети за сите или поедини народни одбори на околија.

Член 140

Советот е колегијално тело што го сочинуваат претседател и 4 до 8 члена освен советот за стопанство кој може да има 12 члена.

Претседателот и членовите на советот ги избира народниот одбор и тоа претседателот од редот на одборниците а членовите од редот на одборниците, претставниците на стопанските и општествените организации и граѓаните што со своите лични и стручни способности можат да допринесат за остварувањето на задачите на советот. За член на советот може да биде избран само граѓанин што има услови да биде избран за одборник на народниот одбор.

Претседателот и членовите на советот се избираат за време од една година.

Никој не може да биде член во повеќе од два совети.

Членовите на советот имаат еднакви права и должности.

Советот има секретар, кој е службеник на народниот одбор (член 153).

Бројот на членовите на секој совет се одредува со статутот на народниот одбор.

Член 141

Советите му одговараат за својата работа на околинскиот собор и соборот на производителите. Советите поднесуваат извештај за своето работење како и предлози за решавање на работите за кои не се овластени сами да ги решаваат.

Народниот одбор може да ги разреши од должноста сите или поедини членови на советот пред истекот на рокот за кој се избрани.

Член 142

Советите работат и одлучуваат на седници.

Седниците ги свикнува претседателот на советот, по потреба односно на основа заклучокот на советот, а должен е да свика седница по барање на претседателот на народниот одбор или кога тоа побара една

третина од членовите на советот. Во итни случаи седницата на советот може да свика и претседателот на народниот одбор.

Позивот на седницата треба да го содржи и предлогот на дневниот ред.

Советот може полноважно да одлучува ако на седницата е присутно мнозинство членови на советот.

Во случај на гласање е прифатен заклучокот за кого гласало мнозинство од присутните членови на советот.

Член 143

На седниците од советот им претседава претседателот на советот.

На секоја седница претседателот на советот поднесува извештај за текуштите работи на советот и за извршувањето на заклучоците од последните седници, а за извештај по поедини работи од дневниот ред може да го овласти секретарот или некој друг службеник на секретаријатот на советот.

Член 144

За седниците на советите се води записник. Записникот на седниците го води секретарот на советот, а го потпишуваат претседателот и секретарот.

Член 145

За поедини работи од својот делокруг советот на народниот одбор може да оснива одбори.

Во одборите се избираат 3 до 5 члена. Членовите на одборот се избираат помеѓу членовите на советот и од редот на граѓаните. Со одборот раководи член на советот кого ќе го одреди советот.

Одборот проучува прашања од својот делокруг и му дава на советот предлози за нивното решавање, а не може да врши никакви самостојни управни функции ни да донесува решенија.

Член 146

Претседателот, членовите на советот и членовите на одборот имаат право на накнада на трошковите што ги направиле во врска со работата на советот, како и право на накнада на стварно изгубената заработка поради учеството во работата на советот односно одборот.

Членовите на советите и членовите на нивните одбори што не се одборници одговараат за штетата што ќе ја направат во својата службена работа како и одборниците на народниот одбор.

Член 147

Претседателот и членовите на советот на народниот одбор остануваат на должност до изборот на новиот совет.

Член 148

За проучување на поедини прашања или за извршување на одредени задачи од својот делокруг советот на народниот одбор може да образува свои посебни комисии.

Членовите на посебните комисии можат да бидат одборници и други граѓани.

Задачите, составот и начинот на работа на овие комисии се одредуваат со решението за нивното образување.

Член 149

Поблиски прописи за бројот на членовите, за организацијата, делокругот и работењето на советите и одборите се донесуваат со статутот на народниот одбор.

3) Посебни комисии и други органи на народниот одбор

Член 150

За извршување на поедини работи одредени со прописи на повисоките државни органи народниот одбор на околија може да образува посебни комисии или други органи чии задачи, организација и начин на работа се одредуваат со тие прописи.

Глава шеста

АДМИНИСТРАЦИЈА И СЛУЖБЕНИЦИ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОКОЛИЈА

1) Администрација

Член 151

За подготвување и извршување на работите од својата надлежност народниот одбор на околија има администрација во која се запослени управни и стручни, извршни и канцелариски службеници.

Со администрацијата на народниот одбор раководи секретарот на народниот одбор под надзор на претседателот на народниот одбор.

Член 152

Администрацијата на народниот одбор на околија е единствена целина и се состои од секретаријат на народниот одбор и секретаријати на советите.

Секретаријатот на народниот одбор ги врши задничките и општите работи на народниот одбор што не спаѓаат во делокруг на некој совет.

Секретаријатите на советите се образуваат за работите од делокругот на еден или повеќе совети.

Секретаријатите на советите можат да се делат на сектори а секторите на отсеци, реферати и управи.

Во народните одбори на помалите околии за работите од делокругот на еден или повеќе совети место секретаријати можат да се образуваат самостојни отсеци во составот на секретаријатот на народниот одбор.

Организацијата на администрацијата се утврдува со статутот на народниот одбор согласно со прописите на повисоките државни органи.

Член 153

Со работата на секретаријатот на народниот одбор непосредно раководи секретарот на народниот одбор.

Со работата на секретаријатот на советот непосредно раководи началник што како таков е и секретар на советот.

Шефот на камостоен одсек може да биде и секретар на советот.

Член 154

За полесно и попотполно користење службите на народниот одбор и за побрзо и за поуспешно вршење на административните работи, народниот одбор на околија може со статутот да одреди некои управни работи како: заверување исправи, примање изјави и заверувања потписи, издавање разни уверења, примање молби и жалби, доставување позиви и решенија, собирање разни податоци и други слични работи, за одредено подрачје на околијата да се вршат во административни испостави на народниот одбор.

Административни испостави можат да се образуваат само за подрачја оддалечени и лошо сообраќајно сврзани со седиштето на народниот одбор на околијата.

Со работата на испоставата раководи секретар на испоставата кого го назначува и разрешува народниот одбор. Секретарот на испостава не може да донесува наредби, напатства и решенија.

Со статутот на народниот одбор се одредува за кој дел од подрачјето на околицата се образува испостава, седиштето на испоставата, работите што испоставата ќе ги врши, како и се' друго што е во врска со работата на испоставата.

Член 155

За работите од делокругот на секретаријатот на советот за внатрешни работи можат да се образуваат испостави на тој секретаријат. Испоставите ги образува надлежниот републикански орган за внатрешни работи по предлог на советот на народниот одбор за внатрешни работи.

Со работата на испоставата непосредно раководи шеф на испоставата.

Во надлежност на испоставата спаѓаат вршење на работи од делокругот на секретаријатот на советот за внатрешни работи што ќе се одредат со решението за оснивање на испоставата.

Шефот на испоставата работите од својот делокруг ги врши под раководство и надзор на началникот на секретаријатот на советот за внатрешни работи.

2) Секретар на народниот одбор

Член 156

Секретарот на народниот одбор го назначува и разрешува народниот одбор на околицата на заедничка седница на околинскиот собор и соборот на производителите.

За секретар на народниот одбор може да биде назначено лице со виша стручна спрема, положен стручен испит и најмалку пет години стручна пракса.

Член 157

Секретарот на народниот одбор ги врши особено следните работи:

1) се грижи за правилноста и законитоста во работењето на администрацијата и ја ускладува работата на началниците на секретаријатите на советите;

2) врши распоред на службениците на народниот одбор по поедини организациони единици;

3) врши персонални работи за службениците на народниот одбор и му поднесува предлози на претседателот на народниот одбор за донесување решенија за службеничките односи;

4) донесува решенија за казни за дисциплински неуредности на службениците на народниот одбор, со исклучок за началниците на секретаријатите на советите;

5) издава уверенија и потврди од делокругот на секретаријатот на народниот одбор и донесува решенија во управната постапка;

6) му помага на претседателот во подготвувањето седниците на народниот одбор и во ускладувањето работите на советите и другите органи на народниот одбор.

Секретарот на народниот одбор има право да присуствува на седниците на околинскиот собор и соборот на производителите и ги води записниците на седниците на околинскиот собор. Има право да присуствува и на седниците на советите и одборничките комисии и да учествува во нивната работа, ама без прав

Член 158

За својата работа и за правилното работење на администрацијата на народниот одбор секретарот одговара пред претседателот на народниот одбор.

Секретарот на народниот одбор работи според смерниците и напатствата на народниот одбор и претседателот на народниот одбор.

Член 159

Секретарот на народниот одбор е должен да му укаже на претседателот на народниот одбор на секој незаконит акт на народниот одбор или неговите совети.

Член 160

Во случај спреченост на секретарот на народниот одбор претседателот на народниот одбор му одредува заменик од редот на службениците на народниот одбор.

5) Службеници на народниот одбор

Член 161

За вршење на управни, стручни и канцелариски работи народниот одбор на околицата покрај секретарот на народниот одбор има и други службеници.

Бројот на службеничките работни места на народниот одбор и стручната спрема потребна за секое работно место го утврдува народниот одбор во согласност на надлежниот републикански орган.

Член 162

Работните места на народниот одбор можат да се пополнуваат само со службеници што имаат пропишана стручна спрема.

Службениците можат да се распоредуваат на работни места само според нивната стручна спрема.

Член 163

Службениците со звања по прописите за звањата на државните службеници, како и службениците на работни места за кои е потребна виша или средна стручна спрема ги назначува и разрешува народниот одбор на заедничка седница на околинскиот собор и соборот на производителите по претходна согласност на надлежниот републикански орган, доколку со закон и прописи донесени на основа закон не е инаку одредено.

Началникот, шефот на одсек и шефот на испостава како и стручните службеници на секретаријатот на советот за внатрешни работи ги назначува и разрешува од должност републиканскиот орган на внатрешните работи во согласност со народниот одбор.

Другите службеници ги назначува и разрешува претседателот на народниот одбор.

Член 164

За правилно распоредување на кадровите, надлежниот републикански орган може да ги преместува службениците на народниот одбор на околицата од став први на претходниот член во друг народен одбор на околицата и град со претходна согласност на народните одбори.

Надлежниот републикански орган може да ги преместува службениците на народниот одбор од став први на претходниот член во републиканскиот орган и обратно со претходна согласност на народниот одбор.

Народниот одбор на околицата може да ги преместува службениците од народниот одбор на општина во друг народен одбор на општина од своето подра

чје или во народниот одбор на околијата со претходна согласност на народните одбори на општините.

Ако не се постигне согласност за преместувањето на службениците од став 1 и 2 на овој член решава Президиумот на Народното собрание а за преместувањето на службениците од став 3 надлежниот републикански орган.

Член 165

Началникот на секретаријатот на советот мора да има потполна средна стручна спрема, положен стручен испит и најмалку три години стручна пракса.

Член 166

Началникот на секретаријатот на советот присуствува на седниците на советот и учествува во расправувањето, ама без право на решавање.

Началникот на секретаријатот на советот ги извршува заклучоците на советот и води записник на седниците на советот.

Член 167

За правилното извршување на решенијата на советот началникот на секретаријатот одговара пред претседателот на советот, а за правилноста на организацијата и уредното вршење работите на советот одговара пред секретарот на народниот одбор. Началникот на секретаријатот на советот не може да биде член на советот во којшто работи.

Член 168

Ако началникот на секретаријатот на советот е отсутен или спречен да ја врши својата должност го заменува службеник на народниот одбор што ќе го одреди претседателот на народниот одбор. Началникот на секретаријатот на советот за внатрешни работи сам си одредува заменик од службениците на секретаријатот.

Член 169

Началникот на секретаријатот на советот како и сите други службеници на работа во секретаријатот на советот се должни во својата работа да постапуваат по смерниците и напастствата што им ги дал советот.

Началникот е должен по напаствата на советот да поднесува извештај за работата на секретаријатот на советот.

Член 170

По жалбите против решенијата за дисциплинските неуредности на службениците што ги донесува претседателот или секретарот на народниот одбор решава околинскиот собор на народниот одбор.

Член 171

Доколку со овој Закон не е инаку одредено, на службениците на народниот одбор на околијата ќе се прилагаат прописите што ги регулираат односите на државните службеници.

Глава седма

КОНТРОЛА И НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВО НА ГРАЃАНИТЕ ВО РАБОТАТА НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОКОЛИЈА

1) Собори на избирачите

Член 172

Народниот одбор на околија е должен на седниците на околинскиот собор и соборот на производителите да расправува за предлозите на соборите на избирачите по прашањата од надлежноста на народниот

одбор и за заклучоците по овие предлози да го известува соборот на избирачите на идниот состанок.

Одборниците на народниот одбор се должни да присуствуваат на соборите на избирачите во изборните единици во којшто се избрани и најмалку еднаш на година да поднесуваат извештај за својата работа и за работата на народниот одбор.

2) Референдум

Член 173

Народниот одбор на околија може да распишува локални референдум за потврда на поедини важни одлуки и мерки од општо значење за животот и развитокот на околијата или за претходно изјаснување на избирачите по нив, а особено за изјаснување околу установувањето на нови давачки или обврски за градење.

Референдумот го распишува околинскиот собор, а ако се работи за прашања од надлежноста на соборот на производителите референдумот го распишуваат обата собори на заедничка седница.

Народниот одбор референдумот го распишува по своја иницијатива или по барање на една десетина избирачи од околијата.

Референдумот се распишува со претходна согласност на Президиумот на Народното собрание.

Член 174

На референдумот по поставеното прашање избирачите се изјаснуваат непосредно, со тајно гласање. Гласањето се врши со гласачки ливчиња што мораат да го содржат прашањето за коешто се гласа. Прашањето се формулира така што избирачите по него да можат да одговараат со „за“ или „против“.

Член 175

Прашањето за кое се решава со референдум го формулира народниот одбор односно предлагачите на референдумот.

По поставеното прашање избирачите решаваат во целина, така што предлогот во целина се прифаќа или во целина се отфрла.

Член 176

Денот на одржувањето на референдумот го одредува народниот одбор.

Решението за распишување на референдум се објавува на начин пропишан за објавување одлуките на народниот одбор.

Од денот на објавувањето на огласот за распишување на референдумот до денот на гласањето не смеа да мине помалку од 10 ни повеќе од 30 дена.

Член 177

На референдумот се гласа со „за“ или „против“ предлогот.

Предлогот изнесен за изјаснување се смета за прифатен ако за него гласале повеќе од половината избирачи што излегле на гласањето.

Предлогот што со гласање е отфрлен не може да се стави на ново гласање пред да измине една година, ниту народниот одбор може пред истекот на овој рок да донесе заклучок противен со резултатот на гласањето.

Член 178

Со спроведувањето на референдумот раководи комисија од три члена што од својата средина ја одредува претставничкото тело што го распишал референдумот.

Комисијата за спроведување референдумот го подготвува гласањето, го утврдува резултатот на гласањето и го објавува на начинот пропишан за објавување одлуките на народниот одбор и му поднесува извештај на народниот одбор за резултатите на гласањето.

Член 179

За правото на глас, начинот и утврдувањето на резултатите од гласањето како и правото на жалба за неправилности при спроведувањето на референдумот сходно ќе се прилагаат прописите за избор одборници на околинскиот собор.

Глава осма

НАЗИВ И ПЕЧАТ НА НАРОДНИОТ ОДБОР НА ОКОЛИЈА

Член 180

Народниот одбор на околија има свој службен назив кој гласи: „Народен одбор на — — — околија“ (назив на околијата и седиштето на народниот одбор).

Ако населението од околијата му припаѓа во значителен број на национално малцинство, службени назив ќе гласи и на јазикот на малцинството.

Член 181

Народниот одбор на околија има свој печат кој го содржи службениот назив на народниот одбор, името и грбот на Народна Република Македонија.

Член 182

На зградата во која народниот одбор има свои службени простории мора да има натпис кој го содржи службениот назив на народниот одбор, името и грбот на Народна Република Македонија.

Глава деветта

УПРАВНА ПОСТАПКА

Член 183

Додека не се донесе закон за општа управна постапка во управните работи ќе се постапува по прописите од овој закон.

Член 184

Во сите случаи кога народниот одбор во управната постапка решава за права и обврски на поедини граѓани или правни лица, или за прилагање на стопанско-управни или надзорни мерки спрема стопански организации како и кога по правото на надзор решава по предмети што се однесуваат на установи и општествени организации, се донесува решение кое му се доставува на странката.

Член 185

За постапка во управните работи по правило стварно се надлежни во прва степен народните одбори на околините, градовите и градските општини во посебни права.

Народниот одбор на општина стварно е надлежен во прва степен за работи што тој ги регулирал со свои прописи како работи од непосреден интерес за стопанскиот, комуналниот, културниот и социјалниот развој на општината.

Во управните работи што спаѓаат во надлежноста на народниот одбор на околија а чие вршење е пренесено во надлежност на народниот одбор на општина, постапка во прва степен води народниот одбор на општината.

Во управните работи што спаѓаат во надлежност на народниот одбор на град а чие вршење е пренесено во надлежност на народниот одбор на општина во состав на град, постапка во прва степен води народниот одбор на општината во состав на градот.

Во управните работи за кои со закон или уредба се одредени други органи за стварно надлежни во прва степен, надлежни се тие органи.

Член 186

Кај народните одбори на околините и градските општини со посебни права што имаат секретаријати на совети постапка води и решенија донесува началникот на секретаријатот. За работи што не спаѓаат во делокругот на секретаријатите на советите, како и во народните одбори што немаат секретаријати на совети, постапка води и решенија донесува секретарот на народниот одбор.

Одредбите од претходниот став се прилагаат ако со закон, други општи прописи на повисоките државни органи, статутот или одлука на народниот одбор воденето на постапка и донесувањето на решенија не е ставено во надлежноста на совет на народниот одбор.

Народниот одбор може да овласти одреден службеник да води постапка. Ако во овластувањето не е содржано никакво ограничување, службеникот е овластен да ги врши сите радњи во постапката освен да донесува решенија.

Член 187

Во управната постапка што и претходи на решение, мораат да бидат утврдени чинениците што се од влијание за решавање на предметот, а странките мораат да бидат сослушани. Само во случај кога уредно повиканата странка не се одзове на позивот, постапката може да се спроведе и во нејзино отсуство.

Член 188

Решението донесено во управната постапка по правило, мора да биде образложено.

Секој орган е должен по барањето на странката да донесе решение без одлагање кога е тоа можно, а кога тоа не е можно решението се донесува во рокот што е одреден со посебните прописи, но најдалеку за 60 дена од примањето на барањето.

Член 189

Против решението донесено во прва степен може да се изјави жалба на непосредно повисокиот орган.

Жалбата не е допуштена само во случај кога така е пропишано со закон или друг пропис донесен на основна законско овластување.

Жалбата се поднесува во рок од 15 дена од денот кога решението е примено, освен ако со закон или уредба не е инаку пропишано.

Жалбата му се предава на органот што го донел решението против кого жалбата е изјавена или му се испраќа со пошта препорачано.

Повисокиот орган што е надлежен за решавање по жалбата, е должен да донесе решение најдалеку за 60 дена од денот кога жалбата е примена кај првостепенниот орган.

Член 190

Решението може да се извршува само ако станало правосилно и извршно, доколку со закон или уредба не е инаку пропишано.

Додека тече рокот за жалба, а кога е изјавена жалба додека не се донесе второстепено решение, не може да се извршува првостепеното решение, освен ако со закон или уредба не е инаку пропишано.

Член 191

По правото на надзор повисокиот орган на управата ќе го поништи решението на понискиот орган на управата донесено во управната постапка кога нема место на жалба: ако решението е донесено од орган што стварно не е надлежен за решавање по предметот, или ако со извршувањето на решението ќе се предизвика некакво кривично дело.

За заштита на јавниот интерес повисокиот орган на управата ќе го укине или измени решението со чие извршување би настала тешка опасност по животот и здравјето на луѓето или јавниот мир и поредок.

Решението со кое на странката и' е признаво некакво право може да се поништи, укине или измени на штета на странката по одредбите од претходните ставови само по сослушање на странката, освен во случај кога решението е донесено од страна на стварно ненадлежен орган.

Со поништувањето на решението се поништуваат и правните последици што поништеното решение ги произвикало. Со укинувањето на решението не се поништуваат и правните последици што решението веќе ги произвикало ами се спречава натамошно произвинување на правни последици со укинатото решение.

Глава десетта

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 192

Додека народниот одбор не донесе свој статут одлуките и другите општи прописи што народниот одбор ги донесува по прашања за кои со овој Закон е предвидено да бидат уредени со статутот му се поднесуваат на потврда на Президиумот на Народното собрание.

Член 193

Во тек на три години од денот на влегувањето во сила на овој Закон за вршител должноста на секретар на народниот одбор на околија и за вршители должноста на началници на секретаријатите на советите можат да се назначуваат и лица што не ги исполнуваат условите од член 165 односно член 165 од овој Закон но само со претходна согласност на надлежниот републикански орган.

Член 194

Овој Закон влегува во сила од денот на објавувањето во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. бр. 23

Скопје, 3 јули 1952 година

Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Претседател,
Страхил Гигов, с. р.

68

На основа чл. 74 т. 4 од Уставот на НРМ и чл. 2 од Законот за Општествениот план на Народна Република Македонија за 1952 година, Президиумот на Народното собрание на НРМ издава

УКАЗ

ЗА ИСПРАВКА НА ПООДДЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ НА
ПОГОНСКИТЕ ГРУПАЦИИ ВО ЗАКОНОТ ЗА ОПШТЕСТВЕНИОТ ПЛАН НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ЗА 1952 ГОДИНА

I. Со цел правилно да се применат основните пропорции на општествениот план во Законот за општествениот план на Народна Република Македонија за 1952 година, се намалува стопата на акумулацијата и фондовите во следните погонски групации:

Гранка 112 — Производство и преработка на јаглен
— Рудници на лигнит од 230 на 150

Гранка 116 — Производство, оплеменување и преработка на метални руди
— Сепарација на азбестно влакно од 200 на 50

Гранка 117 — Метална индустрија
— Погони за изработка на камIONI и мотори со внатрешно согорување од 500 на 100
— Погони за изработка на земјоделски алати од 200 на 100
— Погони за печки, шпорети и метален намештај од 380 на 55

Гранка 120 — Хемиска индустрија
— Фабрики за бои, лакови, емајлии и пигменти од 2571 на 890

Гранка 513 — Езерски сообраќај од 155 на 50

II. Претседателот на Стопанскиот совет ќе го изврши овој Указ.

III. Овој Указ влегува во сила на 1 август 1952 година.

У. бр. 32

Скопје, 22 јули 1952 година.

Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Потпретседател,
Наџи Сулејман, с. р.

СОДРЖИНА

Рег. бр.	Страна
65. Закон за народните одбори на општините	161
66. Закон за народните одбори на градовите и градските општини — — — — —	175
67. Закон за народните одбори на околиите —	195
68. Указ за исправка на поодделни елементи на погонските групации во Законот за општествениот план на Народна Република Македонија за 1952 година — — — — —	212